

26
'72

FLACĂRA

ANUL XXI
NR. 890
24 Iunie 1972

În

șapte

zile

Venit cu unele treburi în târg, văru Dumitru din comuna Mănăstirea a bătut și la ușa casei mele. Bătuse târgul cu parul de la un capăt la altul, văzuse și ascultase multe, iar acum stătea pe marginea scaunului, cu pălăria așezată grijuliu lângă cot. Părea mulțumit de cele văzute și înțelese. Avea obrajii, mâinile arse de soare, el tot mirosea a fin cosit... «Cum îi cîmpul, Mitică?» Ochii îi clipiră bucurăși, mulțumiți. «Bun, bun de tot. Răsărita și porumbul — în rînduri trase cu sfoara, fiecare fir tuns la aceeași înălțime; griul, ce să mai vorbesc, câteva zile și băgăm combinatele». «Nu arde prea rău soarele? Parcă-i nefiresc pentru luna iunie o asemenea arșiță?» «Pentru grîu e bine. Ar trebui o ploaie la porumb și răsărită, la grădină... da vine ea, n-ai grijă...» Și după cum știm, a venit.

...A mai stat o vreme privind prin casă, ascultînd zgomotele orașului, a mai închinat paharul de câteva ori, abia muindu-și buzele în el însă, după care spuse aproape ca o concluzie: «E mai răcoare în sat». Și aparent fără nici o legătură, continuă: «Mă uit și eu prin ziare seara, dimineața, la prînz, mă rog, cînd apuc și eu un ceas de vreme, și mă minunez, și pe fiecare zi mă conving că pe zi ce trece noi devenim mai deștepți, dar în orice caz acum sîntem mai deștepți. Adică, stai să vezi: mă duc la alde cumnatu-meu: acum doi ani era la școală, anul trecut dădea examene, femeia lui spune că nu mai au loc în casă de cărți; da văz eu că-i place și ei. Acum a băgat în casă o tablă pe care întinde o hîrtie și îi tot trage cu creionul pe ea. Mă uit și zic: mă, tu ești inginer ori cazangiu, iar el m-a bătut pe spate și mi-a spus că tot prost am rămas. Dar eu nu de asta spun că ne-am făcut mai deștepți. Ziceam că citesc ziarele și văz cum apar milioane peste milioane, că dacă nu ești tare te ia cu frig de atîta bănet». Mă privi dintr-o parte să vadă dacă am priceput și probabil că figura mea nu l-a prea mulțumit. «Da nu pentru asta zic eu că sîntem mai deștepți — repetă el. Adică cu aceleași mașini, cu aceiași oameni... Pricepi?»

... Mi-a revenit în minte convorbirea aceasta răsfoind ziarele din ultimele zile, urmărind angajamentele care se iau, adevărate recorduri de gîndire, ingeniozitate și în ultimă instanță, evident, de producție, atinse de unii oameni ai muncii și-mi zic că vărul meu Mitică are, la urma urmei, dreptate spunînd că sîntem mai deștepți.

Au început și sînt în plină desfășurare conferințele județene de partid — adevărate laboratoare de analiză și sinteză a experienței practice, de descoperire și punere în valoare a rezervelor, a unor mari posibilități de creștere a producției. Dominate de o atmosferă sănătoasă de lucru, de înaltă exigență și combativitate revoluționară, conferințele care au avut loc pînă acum au evidențiat lucid rezultatele obținute, au criticat deschis deficiențele, în ele s-au făcut propuneri și s-au stabilit măsuri pentru continua îmbunătățire a activității economice și sociale. Desfășurate în atmosfera stimulatorie a întrecerii socialiste în cinstea Conferinței Naționale a Partidului și a celei de-a XXV-a aniversări a Republicii, conferințele extraordinare ale organizațiilor județene de partid au prilejuit o nouă afirmare a atașamentului total al poporului față de politica partidului, au declanșat exprimarea unor angajamente suplimentare privind diferite ramuri sau obiective economice, toate reflectînd unanimitate hotărîre de a realiza cincinalul înainte de termen.

Ceea ce uita vărul Dumitru să-mi spună era că venise la mine acasă din plină conferință de partid.

Petru ISPAS

Marți, 20 iunie 1972

CONFERINȚELE EXTRAORDINARE ALE ORGANIZAȚIILOR JUDEȚENE DE PARTID AU HOTĂRÎT: CINCINALUL ÎNAINTE DE TERMEN!

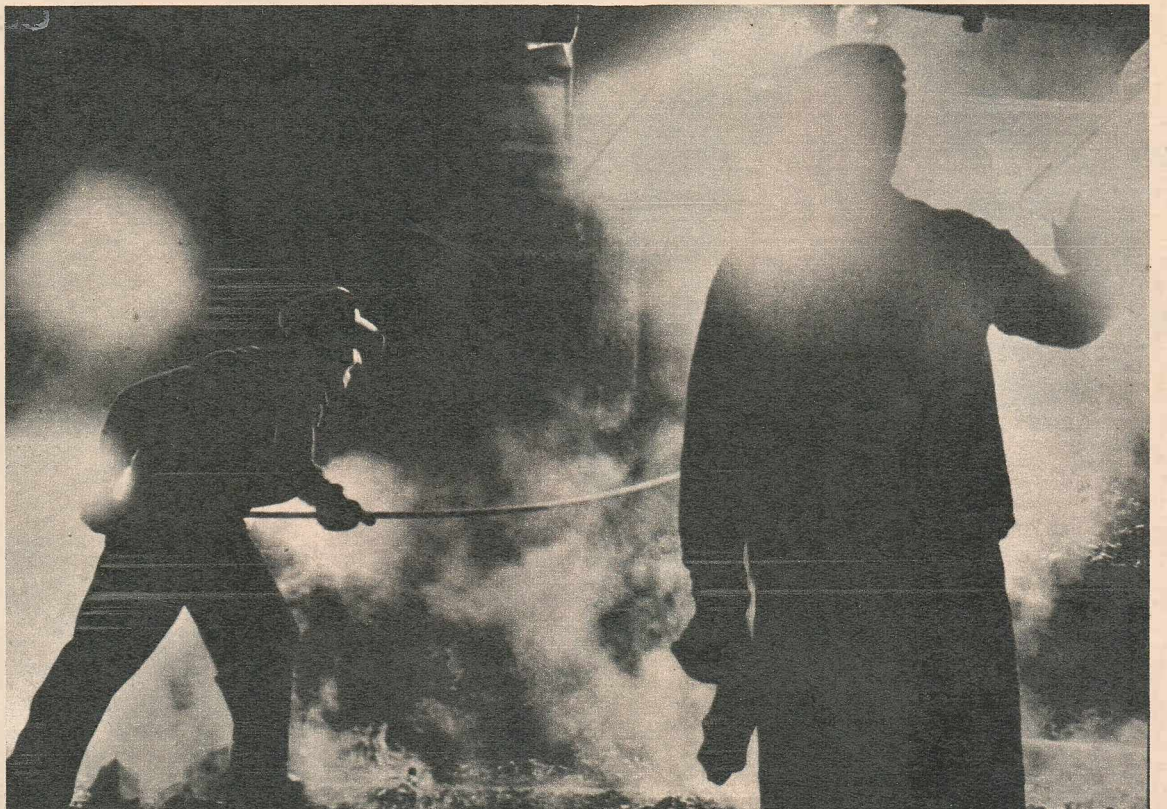
În întîmpinarea importantului eveniment din viața politică a țării noastre — Conferința Națională a Partidului — în întreaga țară s-au desfășurat conferințele extraordinare ale organizațiilor județene de partid. Exprimînd voință unanimă a comunistilor, a tuturor muncitorilor, țărănilor și intelectualilor, conferințele organizațiilor județene de partid și-au luat angajamentul patriotic de a realiza cincinalul înainte de termen. În urma discuțiilor purtate cu un deosebit simț de răspundere, printr-o analiză severă și judicioasă a tuturor posibilităților existente, conferințele județene de partid au adoptat măsuri destinate să asigure realizarea angajamentelor în cele mai bune condiții.

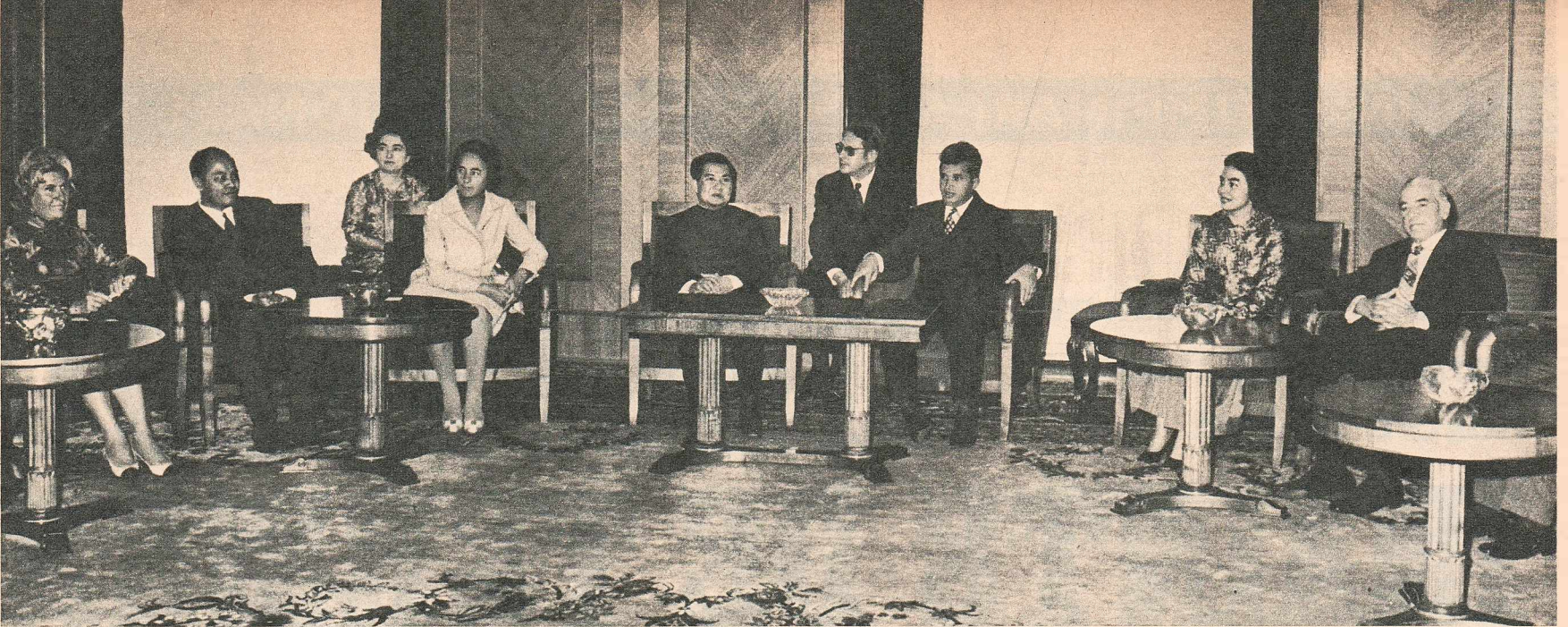
RECORDURI DOBORÎTE

Oțelarii din Cimpia Turzii au lansat o valoroasă inițiativă în întrecerea socialistă: «Nici o șarjă de calitate inferioară!» Ei au atins, de altfel, un procent de peste 90 la sută oțel aliat și oțel carbon superior. De asemenea, timpul efectiv de lucru la cuptoarele electrice a atins procentul de 90,3

la sută față de 89 la sută în prima jumătate a anului 1971 considerat la data respectivă o performanță deosebită. Și tot în acest răstimp au fost asimilate, peste prevederile de plan, 5 noi mărci de oțeluri aliate pentru construcții de mașini. Totodată, s-au economisit prin îmbunătățiri tehnologice 80 tone de oțel față de 100 tone înscrise în angajamentele luate pe întregul an. În urma acestor succese oțelarii și-au sporit angajamentele de la 1 000 tone oțel elaborat peste sarcinile de plan la 1 500 tone oțel numai de calitate superioară.

În timpul vizitei protocolare.

VIZITA ÎN ȚARA NOASTRĂ A ȘEFULUI STATULUI CAMBODGIA, SAMDECH NORODOM SIANUK

Luni, 19 iunie 1972, a început vizita oficială de prietenie, la invitația președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, președintele Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste, secretar general al Partidului Comunist Român, Nicolae Ceaușescu, și a tovarășei Elena Ceaușescu, a Alteței Sale Regale, prințul Norodom Sianuk, șeful statului Cambodgia, președintele Frontului Unit Național al Cambodgiei, și a Alteței Sale Regale, prințesa Monique Sianuk.

Vizita înalților oaspeți constituie un moment de seamă în relațiile româno-cambodgiene, cu largi și profunde semnificații pentru evoluția lor viitoare, mereu ascendentă, o expresie pregnantă a solidarității poporului nostru cu cauza dreaptă a poporului cambodgian, un prilej de adâncire a colaborării multilaterale dintre Republica Socialistă România și Cambodgia în interesul ambelor popoare, a luptei împotriva imperialismului, pentru progres și pace în lume.

În primele momente după sosirea înalților oaspeți.

O hotărîre unanimă
mobilizează întregul
nostru popor:

CINCINALUL ÎNAINTE DE TERMEN!

ZILE DECISIVE PENTRU CAMPANIA AGRICOLĂ DE VARĂ

Iată o imagine des întâlnită în aceste zile pe întreg cuprinsul țării: recoltatul cerealelor. Prilej de bilanțuri și de noi angajamente în întrecerea socialistă. Pentru cooperatorii de la C.A.P.-Chiselet, jud. Ilfov — de unde vă prezentăm această fotografie — secerișul înseamnă dovada certă a depășirilor de plan, posibilitatea suplimentării cantităților contractate.

SPRE COTELE CELE MAI ÎNALTE ALE EFICIENȚEI!

- Realizarea cincinalului cu 10 luni mai devreme
- Un volum suplimentar de lucrări în valoare de 158 000 000 lei

Colectivele întreprinderilor industriale din județul Dolj depun o activitate susținută în vederea descoperirii unor noi resurse pentru îndeplinirea mai devreme a sarcinilor actualului cincinal. Constructorii de mașini și utilaje agricole de la Uzina «7 Noiembrie», de exemplu, au hotărît să realizeze planul cincinal în patru ani și cinci luni și, ca un prim pas, să dea peste prevederile acestui an o producție globală în valoare de 17 000 000 lei și o producție-marfă în valoare de 18 000 000 lei. La rîndul lor, constructorii de aparataj electric de la Uzina

«Electroputere» și-au propus să realizeze cincinalul cu 10 luni mai devreme, colectivul Fabricii de confecții-Craiova să îndeplinească prevederile la producția globală în patru ani, dublindu-și angajamentul în întrecerea socialistă în cinstea Conferinței Naționale a Partidului și a aniversării proclamării Republicii, iar muncitorii și tehnicienii Uzinei de reparații auto-Craiova să execute peste prevederile din planul cincinal un volum de lucrări de reparații în valoare de 158 000 000 lei.

VITEZE RECORD ÎN SUBTERANELE APUSENILOR

Constructorii sistemului hidroenergetic din Munții Apuseni au sărbătorit de curînd o mare performanță profesională. Galeria de aducțiune Someșul Rece II a fost străpunsă, prin munca neobosită a oamenilor din brigăzile inginerilor Magdalena Olar și Augustin Duruș, cu 6 luni înainte de termen, aducînd întreprinderii economii de 3 milioane lei. Învingînd forța celor două Someșuri, echipele de mineri au înaintat în ultimele trei luni cu o viteză medie de 120 metri pe lună.

MARILE RESURSE ALE INTELIGENȚEI CREATOARE

Uzina de laminate neferoase «Laromet» a fost cotoată ani de zile ca un fel de «copil-problemă» al tuturor organismelor — ministere, departamente, centrale industriale etc. — de care a aparținut și care au trecut-o bucuroși de la unul la altul. Dificultăților obiective li se adăugau consecințele insuficienței specializării, lipsuri în asigurarea materiei prime, probleme de dotare. Rînd pe rînd, greutățile au fost învinse ori s-au creat condiții pentru eliminarea lor în viitorul imediat. Printre altele se desfășoară o amplă acțiune, eșalonată în trei etape, de specializare și modernizare.

Bineînțeles că oamenii din colectivul uzinei nu stau cu mîinile în sîn să aștepte de-a gata roadele dezvoltării și perfecționării întreprinderii. Ei grăbesc sau chiar asigură în mod direct realizarea celor prevăzute în studiul tehnico-economic. Una dintre contribuțiile esențiale ale colectivului de oameni ai muncii este și participarea lor la

acțiunea de autodotare. În prezent ei confecționează un banc de tras laminate de 10 tone forță, pe care s-au angajat, în cinstea Conferinței Naționale a Partidului, să-l instaleze pînă la 1 iulie 1972. Agregatul valorează 800 000 de lei. În plus însă față de această expresie valorică, importanța lui poate fi dedusă mai bine din faptul că asemenea bancuri de tras nu se produc și nu s-au produs nicăieri în țară.

Existența lui va elimina strangulările survenite acum în tehnologia produselor uzinei între faza de presat și faza de tras, determinînd implicit și, în sfîrșit, folosirea integrală a capacităților de presare. Dacă valoarea bancului este de aproximativ 800 000 lei, toate consecințele favorabile dării lui în funcțiune sînt greu de estimat.

Maistrul Constantin Ioja și frezorul Ștefan Bojan.

EROII ADÎNCURILOR SÎNT... LA ÎNĂLȚIME NOI PERFORMANȚE PE MOTRU: 20 000 TONE LIGNIT PESTE PLAN

La sfîrșitul săptămîinii trecute minierii exploatării carbonifere Lupoia au raportat — primii din bazinul de lignit al Văii Motrului — îndeplinirea sarcinilor de plan pe semestrul I. Depășirea cu 4,4 la sută a productivității muncii și cu 6,1 la sută a randamentului pe post — ca urmare a materializării inițiativei «Nici o mașină, nici un utilaj sub randamentul planificat, nici un minut nelucrat!» — sînt factorii principali care au

condus la obținerea acestui succes. Pînă la sfîrșitul lunii, minierii de aici vor realiza peste prevederi aproape 20 000 tone lignit. Totodată, ei vor înscrie la sfîrșitul semestrului economii peste plan de 700 000 lei și mai mult de 50 mc material lemnos, îndeplinindu-și astfel integral angajamentele asumate în întrecerea socialistă închinată Conferinței Naționale a Partidului.

ELECTRICIENII, PREZENȚI ÎN MAREA ÎNTECERE

Prezenți și ei în marea întrecere închinată Conferinței Naționale a Partidului și aniversării Republicii, mai mulți inovatori de la Fabrica de mașini unelte și agregate-București au chemat la întrecere, prin coloanele revistei noastre, electricienii de întreținere din țară. Răspunsurile au și început să sosească la redacție. Colectivul de electricieni de întreținere de la spitalul unificat din Constanța ne informează că răspund apelului, angajîndu-se să rezolve cu promptitudine și în cele mai bune condiții lucrările pe care urmează să le execute. De asemenea, vor preveni orice deranjamente

electrice prin verificarea prealabilă a instalațiilor și pentru a putea asigura permanent cu energie electrică utilajele de care dispune spitalul.

În altă parte a țării, la Călărași, un alt colectiv de electricieni, de la Întreprinderea I.P.B., alăturîndu-se chemării la întrecere, publicată în «Flacăra», se angajează de a întreține în cele mai bune condiții mașinile electrice, de a reduce cu 65% cheltuielile de reparații, de a desfășura o intensă muncă educativă, de îndrumare profesională în rîndul tinerilor electricieni din cadrul unității.

ÎN CONFRUNTARE CU TIMPUL

- Angajamentele ferme ale constructorilor de baraje
- Lucrările hidrotehnice de la Valea Uzului vor fi terminate cu patru luni mai devreme
- Cele de la Valea de Pești — cu 45 de zile mai devreme
- Orașul Vaslui va primi — chiar din această lună — noi cantități de apă industrială și potabilă

Se lucrează cu asiduitate la construirea barajului, lung de sute de metri, de la Valea de Pești.

Neprecupețind nici un efort, punînd în valoare toate mijloacele tehnice ce le au la îndemînă, constructorii de pe șantierele hidrotehnice ale țării obțin în aceste zile reale succese. În acest fel — ne declară ing. N. Parpală, șeful serviciului producție al Întreprinderii de lucrări hidrotehnice speciale, secretar al organizației de bază — o serie de baraje și de alte obiective cu caracter hidrotehnic pe care ei le construiesc vor intra mai devreme în circuitul economic. În cinstea Conferinței Naționale a Partidului și a aniversării Republicii — ne spune în continuare interlocutorul nostru — lucrările ce ne revin la complexul hidrotehnic de la Valea de Pești (jud. Hunedoara), destinat să alimenteze cu apă industrială și potabilă centrele miniere din Valea Jiului, vor

fi terminate cu 45 de zile mai devreme: la 15 noiembrie în loc de 30 decembrie. La Valea Uzului (Munții Ciucului), lucrări asemănătoare, menite să furnizeze apa necesară industriei și localităților de pe Valea Trotușului, se vor încheia cu un avans de 4 luni: la 23 august în loc de 31 decembrie. În altă parte a țării, în inima Moldovei, lucrările de pe șantierul complexului hidrotehnic din zona municipiului Vaslui sînt în momentul de față devansate în unele sectoare. Datorită acestui fapt, Vasluiul va primi, acum, la sfîrșitul lunii iunie (într-o primă etapă), cele dintîi «șarje» de apă din riul Birlad. «Priza», care va furniza această apă, atît de utilă orașului, a fost și ea realizată înainte de termen.

UN TRIMESTRU AL MUNCII!

Deși abia s-a încheiat bătălia ultimului trimestru școlar, în întreaga țară — pe 97 șantiere, intrate simultan în lucru — s-a declanșat insuflita întrecere a muncii patriotice. Vîineri, 16 iunie, 30 000 de elevi din toate școlile Capitalei au pornit în marea întrecere socialistă închinată Conferinței Naționale a P.C.R. și celei de-a XXV-a aniversări a Republicii. Împărțiți în 5 serii, elevii Liceului 32 din București (fotografia de jos) vor contribui toată vara prin munca lor la amenajarea spațiilor destinate unor construcții din cartierul Pajura.

CARTEA CEA DE TOATE ZILELE

1972 — după cum se știe — a fost consacrat drept Anul internațional al cărții și manifestări mai mult sau mai puțin ample se desfășoară în întreaga lume sub patronajul UNESCO. În epoca noastră, când — tot mai mult — mijloacele vizuale tind să domine tiranic, întoarcerea privirii spre CARTE trebuie să o socotim ca un moment simbolic, dacă nu și începerea unor noi bătălii pentru extinderea gustului pentru lectură.

Dacă o carte este, înainte de toate, creația unui autor, ea nu e mai puțin și opera editorului, a anonimului tipograf și a graficianului, care, într-un consens tacit, îi adaugă noi frumuseți.

O privire oricât de sumară asupra cărții ne arată că asistăm, în țara noastră, la o amplă activitate de editare. Că an de an numărul titlurilor sporește, că numeroase opere au atins tiraje record. O singură întrebare revine însă cu insistență: arhitectura cărților (prezentarea lor) este totdeauna în consens cu aspirațiile milioane de lectori și cu posibilitățile materiale de care dispunem?

Discuția organizată pe această temă de revista noastră — la care au fost invitați câțiva dintre cei mai talentați graficieni români — nu și-a propus, evident, să soluționeze multitudinea de probleme, ci doar să atragă atenția asupra unor aspecte mai caracteristice.

Au participat la masa rotundă: Aurel STOICESCU, grafician, membru al biroului secției de grafică din U.A.P., consilier al Centralei editurilor; Val MUNTEANU, grafician, consilier al Centralei editurilor; Ion STATE, grafician, asistent la secția de grafică a Institutului de arte plastice «N. Grigorescu»-București; Done STAN, grafician.

REDAȚIA: La diversele confruntări internaționale cartea românească a fost adeseori elogiată pentru prezentarea ei artistică. «Salonul național al cărții» din primăvara acestui an ne-a relevat, de asemenea, opere originale, realizate excep-

țional. Cum am putea aprecia aspectul grafic al cărților în raport cu creșterea spectaculoasă a numărului tipăriturilor?

AUREL STOICESCU: Ar trebui poate precizat de la în-

ceput că este vorba de două aspecte: de cel artistic, adică de ceea ce produce ilustratorul, și de cartea realizată tipografic. În ceea ce privește grafica de carte românească, judecând ca o creație a artistului, am convingerea că stăm foarte bine. În toate ocaziile, acolo unde s-a prezentat — mă refer la manifestările de peste hotare — peste tot grafica românească a avut succes, succes care s-a datorat certe sale valori artistice. Explicația acestei dezvoltări artistice trebuie să o căutăm atît în bogata noastră tradiție, cît mai ales în politica culturală a sistemului nostru, care a dat o prețuire mare ilustrației și graficii de carte și care, în ultimii 25 de ani, a creat cadrul propice de formare și dezvoltare a unor ilustratori talentați. Vine apoi al doilea aspect: cartea concepută ca obiect, de la copertă și pînă la sumar, și realizarea ei tipografică. Aici cred că nu stăm tot atît de bine. Departe de a ne putea compara cu cei pe care am dori să-i ajungem. După părerea mea aceasta este consecința unei atitudini puțin neglijente manifestate pe parcursul anilor, atitudine care a dus la împușinarea cadrelor de specialiști, pricepuți să creeze arhitectura unei cărți. Mă refer la cadrele de tehnoredactori de elită și la desenatorii de literă. Spre deosebire de alte țări, cu o îndelungată tradiție culturală și unde litera este prețuită la fel ca oricare operă de artă, la noi nu s-a înțeles prea bine ce înseamnă litera și implicit rezultatul a fost că în acest moment există o sărăcie a creatorilor de literă și, ceea ce este mai grav, o dezobișnuire în a aprecia litera.

Urmează apoi alt aspect. S-au făcut investiții foarte mari, s-au importat tot felul de mașini, dar de ce nu s-au cumpărat și acele elemente care sînt determinante pentru aspectul cărții? Mă refer tot la literă.

VAL MUNTEANU: La cele spuse de Stoicescu probabil că ar mai fi de adăugat cite ceva. Aș vrea doar să remarc: este adevărat că noi am avut cu cartea românească, la o serie de expoziții internaționale, succes. Dar nu trebuie să uităm că aceste succese s-au datorat, în primul rînd, artiștilor graficieni și editorilor, deci sectorului de proiectare, de gîndire a cărții. Pentru că, de ce să n-o spunem, tipografia denaturează adesea intențiile artistice și tehnice ale editurii. De foarte multe ori cărțile sînt proiectate într-un fel, evident, posibil de realizat și ele apar în alt fel. În ceea ce privește ilustrarea propriu-zisă a cărții, aș vrea să atrag atenția că, într-adevăr, în cei 25 de ani s-a acordat, cu niște intermitențe, o mare atenție ilustrației de carte. Au fost ani în care s-a ilustrat foarte mult. În momentul de față, sectorul în care ilustratorul aduce contribuția cea mai substanțială este cartea pentru copii. Un domeniu mai puțin explorat este sectorul de literatură românească și îndeosebi literatura românească contemporană. Aici s-ar putea face desigur mai mult.

ION STATE: Succesul cărții românești la tîrgurile și confruntările internaționale are, evident, mai multe explicații. Una dintre acestea este și pregătirea pe care o facem noi la Institutul de arte plastice studenților noștri. E vorba de o pregătire multilaterală, care se bazează pe modelarea individualităților în așa fel ca ele să cunoască cele mai diverse domenii ale graficii. Deci: din școală un orizont larg. Ceea ce vreau să spun în esență este că avem talente potențiale pentru orice sector al artelor grafice, de la afiș la ilustrația de carte. Numai să fie folosite judicios și permanent, nu cu intermitențe și în cazuri de mare grabă. Mi se pare apoi că domeniul imaginii destinate tiparului e un domeniu foarte puțin diferențiat, cu toate că el cuprinde și cartea beletristică, și cea științifică, și cea didactică, și ilustrația pentru presă. Nu de puține ori această situație ambiguă împinge pe artist spre opera bibliofilă, editată rar și scumpă. Rămîn atîtea cărți private de imagini. Se invocă cel mai adeseori criteriul comercial. Dar poate există prea puțină preocupare pentru concilierea artistului cu economicul...

DONE STAN: Colegul meu State vorbea din punct de vedere al profesorului de institut. Eu aș vorbi din punct de vedere al graficianului de editură. Și mie mi se pare că existența unor cărți de valoare din punct de vedere grafic este adeseori întâmplătoare. Edităm și tipărim de cele mai multe ori niște cărți banale ca aspect grafic. Ar fi necesară, cred eu, o politică a frumosului mai fermă, dacă nu și mai

Aurel STOICESCU

Val MUNTEANU

Ion STATE

Done STAN

nuanțată. Instructivă mi se pare experiența Editurii «Minerva», care procedează alt fel decât celelalte edituri. «Minerva» cheamă graficianul, îl invită să-și aleagă o temă, apoi îi dă o libertate de creație totală. Și asta cred că este un lucru foarte bun și foarte interesant, care duce la realizarea acelor cărți de ținută grafică de care avem nevoie și care sînt atît de rare. Se mai întîmplă apoi ca un grafician să realizeze o lucrare foarte bună, dar pe parcurs se fac niște concesii tiparului și intenția graficianului este practic anulată.

AUREL STOICESCU: Aș vrea să fac o precizare: grafica de carte ar trebui să se supună, și nu în ultimă instanță, și disciplinei impuse de condițiile de tipar. Nu e nici un secret că anumite realizări grafice pot fi tipărite, iar altele doar cu multă greutate. Deci, ilustratorul de carte ar trebui să fie și un bun cunoscător al procedurilor de tipar. Mai sînt și cazuri — și nu puține — cînd o ilustrație de carte concepută de un grafician cu experiență este totuși prost realizată...

VAL MUNTEANU: Aș mai adăuga ceva: există graficieni care știu să conceapă desenul, ilustrația, dar care în schimb nu știu cum să conceapă o carte, chiar propria carte pe care o ilustrează. După părerea mea, ilustratorul va trebui să aibă viziunea de ansamblu a cărții, a întregii ei arhitecturi.

AUREL STOICESCU: Val atinge o problemă delicată și plină de consecințe. Mie mi se pare că nu este absolut obligatoriu ca un foarte bun ilustrator să fie în același timp și un foarte bun machetator. Dar, desigur, o viziune integrală a cărții e necesară. Asta implică însă ca într-o editură să existe acel om de înaltă calificare, acel sensibil om de carte, care să vadă și să stie să construiască o carte...

DONE STAN: Există și cazuri în care un machetator foarte bun a făcut o carte perfectă, fără ca să fie nevoie ca graficianul respectiv să participe la machetare...

REDACȚIA: Dacă an de an numărul titlurilor a crescut, se observă că numărul cărților ilustrate este în descreștere, după cum nici prezentarea generală nu depășește o anumită convenționalitate, mai ales la cartea pe care am putea s-o numim de masă, cu mare audiență la public...

AUREL STOICESCU: Cînd vorbim de cartea de masă, în general, ne referim la cartea de mare tiraj, la producția curentă, atît beletristică cît și științifică. Fără discuție că și această carte trebuie să poarte amprenta grijii editorului, tipografului și, evident, a ilustratorului. Aici mi se pare că se află punctul nevralgic al activității noastre. Cînd am vorbit mai înainte despre carentele din domeniul tipografic sau editorial să știți, că m-am referit cu precădere la această carte de largă circulație, care formează bibliotecile tuturor oamenilor din această țară. Este trist să constatăm că există în librării o mulțime de cărți care par frumoase la primul contact, dar cînd le desfacem și le răsfoim de multe ori ne dezamăgesc: un format întîmplător, litere nepotrivite, hîrtie necorespunzătoare etc. Toate acestea cumulate fac ca între cititor și carte să nu existe

acea afinitate care este o condiție esențială a lecturii. În ceea ce privește cartea bibliofilă cît și edițiile cu o prezentare artistică deosebită, ele sînt valoroase din două puncte de vedere. În primul rînd, prin funcționalitatea lor estetică răspund pasiunii de a avea un obiect deosebit în mînă. În al doilea rînd importanța acestora rezidă în puterea lor de exemplu. Adică, devin un fel de prototip al concepției de carte, al acurateții și al execuției, modele, deci, care pot influența producția curentă.

VAL MUNTEANU: Ar trebui să vorbim și despre necesitatea cărții de masă ilustrate. Să cădem de acord însă că nu orice carte este necesar să fie ilustrată. Pe de altă parte, ar trebui mai multă carte ilustrată. Pentru că totuși această carte din producția curentă pătrunde pretutindeni, și avînd o penetrație atît de mare, ea poate face o educație estetică mai eficientă. Idealul este ca o astfel de carte să fie cît mai aproape de cea bibliofilă. Evident, repet, acesta ar fi idealul. Eu m-aș mulțumi însă și cu o carte corect construită. Editura «Minerva» a făcut în acest sens un experiment interesant: a creat ediții paralele — o ediție bibliofilă și o ediție tipărită într-un tiraj de masă, care păstrează toate virtuțile artistice ale celei bibliofile luate ca prototip. În acest fel eficiența economică este de la început asigurată. Cheltuielile suplimentare pe care le presupune o ediție de lux sînt recuperate prin tirajul ediției de masă, care la rîndul ei beneficiază de o grafică elevată.

REDACȚIA: Și totuși se pune întrebarea: la o producție editorială atît de extinsă, care ar fi proporția ideală a cărților ilustrate? Mai succint: este totdeauna ilustrația de carte necesară?

AUREL STOICESCU: Părerile pot fi diverse. As zice că totuși trebuie făcute niște disocieri. Personal, nu văd necesitatea ilustrării unui roman la prima sa ediție. Opera trebuie să se impună mai întîi prin calitățile sale literare ori să intre cît de cît în conștiința publicului. Pentru că, orice am spune, toți sîntem de acord că ilustrația scumpește cartea. Or, poți cere cititorului și chiar artistului plastic să cheltuiască — primul: bani și celălalt: timp și imaginație — pentru lucrări a căror valoare n-a fost încă atestată? Ceea ce mi se pare mult mai important la aceste cărți, pe care noi le-am numit de masă, nu este în primul rînd necesitatea ilustrării lor, ci poate mai degrabă prezentarea lor, adică tipărirea lor pe o hîrtie mult mai bună, cu o literă curată, aleasă pe cît posibil în funcție de conținut și într-o arhitectură adecvată. Adică să prezinte toate condițiile unei lecturi plăcute. Căci, în fond, întregul efort pe care-l face atît editorul, cît și graficianul și tipograful trebuie să converge spre facilitarea unui contact cît mai intim între conținut și lector. O carte prost concepută grafic, pare paradoxal, dar se citește mai greu. Una prost tipărită îngreuează de asemenea lectura...

VAL MUNTEANU: N-ar trebui să încheiem această succintă discuție fără să subliniem că dorințele noastre, exprimate de altfel și aici, sînt în ultima vreme tot mai mult sprijinite și împărtășite de conducerile editurilor. Deci, un consens unanim cu multe perspective.

literare

de G. DIMISIANU

Aurel MARTIN:

„poeți contemporani“

În cea mai întinsă parte a sa, culegerea aceasta de articole își ia drept obiect actualitatea literară imediată, autori de azi și cărțile lor recente, dar ce deosebită e atitudinea lui Aurel Martin de a altor critici care operează și ei în «materia sîngerindă» a prezentului! Nimic, la el, din precipitarea și nervozitatea comentatorului pus în situația să înregistreze diagrama actualității, pulsul ultimei ore literare, nimic din înfrigurarea proprie textelor ce consemnează producția curentă, încercînd primul act de înscriere a noilor opere în scara de valori a momentului. Natură potolită, calmă, neagitată de impulsii polemice, Aurel Martin e un critic ce tinde lucid spre obiectivitate și o atinge, în cele mai multe cazuri, reconstituind cu aplicație și răbdare lumea de semnificații poetice, simboluri și imagini ale operei comentate. Această atitudine e binevenită fiindcă liniștește perspectiva și dă prilejul unei aprecieri estetice detașate, deși impresia de oarecare răceală nu poate fi ocolită, comentariul menținîndu-se la o perfect egală modulare a tonului în oricare din compartimentele cărții.

Criticul procedează, așadar, fără grabă, pregătindu-și tacticos uneltele investigației și dăruindu-se netulburat unei acțiuni reconstitutive în urma căreia, prin acumulări treptate, obține o suită de profiluri lirice bogate în sugestii de analiză. E o critică de reconstituire, cum spuneam, realizînd o foarte utilă inventariere a temelor și motivelor poetice existente în creația unui autor, operație care nu se mărginește totuși la simpla descriere fiindcă invocă criteriul sistematizatoare și înscrie totdeauna opera discutată într-o filiație spirituală. În «Poeți contemporani» criticul actualității e mereu acompaniat de istoricul literar, dacă nu chiar devansat de acesta din urmă, căci își spune cuvîntul cu mai multă energie, stabilind înrudiri de formule, dependențe și corespondențe tematice, distingînd etapele evolutive din creația unui autor, circulația motivelor dintr-o fază în alta, totul subsumat unui efort de prezentare integrală și clasificatoare. Mai atenuat e gestul valorificator propriu-zis, o scară de valori a poezilor incluși în culegere neprofilîndu-se cu toată pregnanța. Diversitatea prezențelor e foarte mare: de la Argezi, Pillat, Philippide, Vinea, trecînd prin Doinaș, Carianopol, Bănuță, Nina Cassian, Felea, Brad, Victor Tulbure, spre a ajunge la Nichita Stănescu, Ion Gheorghe, Baltag, Păunescu, Gabriela Melinescu (și n-am citat decît o parte din sumar) — o desfășurare de forțe poetice între care nu totdeauna se fac diferențierile de rigoare. Interpretările lui Aurel Martin, judicioase de le considerăm pe fiecare în parte, produc laolaltă imaginea unui peisaj fără forme de relief accentuate, fără piscuri și nici depresiuni prea adînci, ceea ce nu e ușor de admis, dacă privim lucrurile dintr-o perspectivă valorificatoare consecventă. La poezii tineri mai ales (Marin Sorescu, Grigore Hagiu, Adrian Păunescu ș.a.) criticul sesizează, totuși, aspectele inegale și imperfectiunile, domeniile unde inspirația acestora obosește, supunîndu-se rutinei și poncifelor, el formulînd judecăți critice care pot contribui la o mai exactă situare a poezilor amintiți în contextul liric contemporan. Iată cîteva considerații despre Marin Sorescu: «Tehnica e aici (și nu numai aici!) urmuziană, cu înlănțuiri logice șocante, țintind concomitent și ambiguu... atît impunerea mitului cît și subminarea lui. Utilizată repetat, oricîte variante ar cunoaște, corespunzător registrului tematic și sentimental, altminteri foarte nuanțat, tehnica dă însă o anume monotonie formală, surprinzătoare la o inteligență artistică aversară declarată a rutinei. Descoperitor al unui mecanism insolit de percepție și valorificare estetică, Sorescu riscă să devină, prin repetiție, victima propriei descoperiri».

O asemenea perspectivă decisă ar fi fost bine să fie promovată cu mai mult curaj și în alte zone ale cărții. Spre a consolida spiritul critic al unei activități care impune, de altfel, prin rigoare și ponderație, prin limpezimea ideilor și a expresiei intelectuale.

5

GH. I. IONITĂ

Pentru front popular antifascist în România

1) Una din primele ediții ale romanului «Elena» de D. Bolintineanu.

2) Ilustrație de M. Sim la romanul «Ciocoi vechi și noi».

3) Ileana Ceaușu Pandelescu: ilustrație la «Greuceanu» de Petre Ispirescu.

4) Livia Magdalena Rusz: ilustrație la «Inimă rece» de W. Hauff.

5-6) Copertele unor volume apărute în Editura politică.

6

Documente din istoria mișcării muncitorești din România

ÎN CINSTEA CONFERINȚEI NAȚIONALE A P.C.R.
ȘI A CELEI DE-A XXV-A ANIVERSĂRI A REPUBLICII

OAMENI ȘI FAPTE ALE EPOPEII

CONTEMPORANE

În acest timp premergător Conferinței Naționale a Partidului, în acest timp premergător celei de-a XXV-a aniversări a Republicii, milioanele de oameni ai muncii din întreaga noastră țară și-au înzecit eforturile pentru a îndeplini cincinalul cu cât mai mult posibil înainte de sfârșitul său calendaristic. Este acesta un chip muncitoresc de a cinsti evenimentele pe care le așteptăm, este acesta un chip muncitoresc de a răspunde nobilei chemări a partidului pentru împlinirea mării cauze: dezvoltarea multilaterală a societății noastre, transformarea rapidă a vieții din această țară.

Pretutindeni, reconsiderări ale propriilor forțe și redimensionări ale angajamentelor, recorduri în muncă și în dăruire; pretutindeni, strădanii de autodepășire; pretutindeni, dovezi ale unei conștiințe înaintate, responsabile, generalizate la scară socială; pretutindeni, chemări la întreceri îndrăznețe și răspunsuri și mai îndrăznețe; pretutindeni, oameni și fapte ale epopeii construcției noastre socialiste.

Și totuși — în strădaniile noastre de cronicari ai acestor timpuri — iată-ne siliți să ne oprim doar la câțiva dintre minunații noștri contemporani. Dar ținem să precizăm că, dincolo de un anumit nume și o anume faptă, paginile acestea sînt închinete marelui colectiv de muncă al țării și marilor Lui fapte.

de R. POP și I. NICOLAE—Fotografii de S. STEINER

Am o ascensiune senzațională

Ascultîndu-i vorbele, prima impresie a fost că am de-a face cu un om încrezut.

— Ascensiunea mea o consider senzațională. După ce am terminat școala profesională — cu toate că eram matrițer și cu toate că tentația cea mare era uzina, cu orele ei fixe de lucru, cu stabilitatea ei — am ales șantierul. Am 28 de ani și de 12 ani lucrez în construcții metalice și montaj. La 20 de ani conduceam o echipă de 80 de oameni pe

șantierul Fabricii de celuloză și hîrtie din Constanța. Am mai lucrat pe șantierele Combinatului de celuloză și hîrtie din Călărași, ale Fabricii de mașini unelte și agregate din București, ale Uzinelor «Vitamina» (9 Mai) și «Policolor» tot din București, ale Combinatului de îngrășăminte chimice din Turnu Măgurele.

Munca cu oamenii e grea, dar îți aduce și bucurii. Unii dintre cei în vîrstă, care mă tratau la început ca pe un puști,

au ajuns să-mi ceară explicații în chestiuni de meserie. Cu tinerii m-am împăcat mai ușor, poate și fiindcă m-au ales secretarul organizației de bază U.T.C.

Lucrările de montaj cu piese atît de grele sînt deosebit de periculoase. Dar de cinci ani, de cînd sînt maistru, nu a fost nici un accident.

*

Pe șantierul Fabricii de rulmenți din Alexandria, în aceste zile, alături de alte operații, se dă bătălia pentru isprăvirea cu bine a unei lucrări și dificile, și urgente. Simplificînd la maximum explicația, e vorba de acoperirea halei principale de fabricație, de-a lungul subsolului tehnic, care încorporează toate funcțiile auxiliare ale halei monobloc. Urgența e dictată de pericolul potențial al alunecării

și chiar răsturnării fundațiilor în caz de ploi abundente. Și asemenea ploi au și fost.

Ciclu tehnologic al lucrării pretinde o durată de muncă de 45 de zile. Constructorii montori s-au obligat s-o termine în 30 de zile. Și acum să revenim la maestrul Costică Toma, unul dintre cei mai vrednici oameni de la Grupul de șantier Turnu Măgurele al Trustului de construcții industriale-București, ale cărui vorbe le-am notat mai înainte.

— V-am spus că aș fi putut să mă duc într-o uzină. Dar acum, după atîția ani, pot spune cu toată certitudinea: pe șantier am renăscut. De altfel, să știți că și mentalitatea s-a schimbat: au dispărut frica și rușinea de șantier. Despre «șantierști» înainte se vorbea de rău, azi tinerii se încadrează cu dragoste aici. Se transferă chiar și din uzine.

Am văzut cu ochii mei cum s-au ridicat numeroase obiective. Vă mărturisesc că în concedii îmi place să-mi fac drum pe acolo pe unde știu că am montat o fermă, o estacadă...

Am multe realizări, dar să știți că succesele mele le datorez oamenilor care m-au înconjurat, care m-au înțeles și care au avut încredere în mine. Sînt recunoscător celui cărui i-am fost ucenic — șeful de brigadă Nicolae Miha-lache; celui care m-a ajutat să fac școala — șeful de lot de montaj, cu care lucrez de opt ani, Valeriu Verdeș; și mai sînt recunoscător oamenilor din brigada mea. Fără Ion Tudorache, Leonte Iordan, Costache Opariuc, Andrei Magheran, fără toți ceilalți din brigadă, eu n-aș însemna mare lucru.

La început am bănuț că am de-a face cu un încrezut. Promit, jur și-mi iau angajamentul că n-am să mă mai pripesc. Costică Toma nu-i decît unul dintre tinerii noștri conștienți de ceea ce se petrece la noi în țară, de ceea ce se petrece cu ei, conștienți de dragostea și înțelegerea cu care sînt înconjurați, conștienți de rosturile și îndatoririle lor, conștienți de ceea ce au primit și de ceea ce trebuie să dea, dar conștienți și de dreptul de a se bucura și de a fi mîndri de succesele proprii lor munci.

Bucuria mea? Motoarele! Să le aud frumos lucrînd în patru

La capătul Ilfovului și înainte de a intra în Teleorman, de o parte și de alta a șoselei spre Alexandria, cum pleci din București, sînt pămînturile «iasului» Mihăilești. Acolo l-am cunoscut pe Alexandru Tudor.

La ferma Prunaru, care aparține de acest I.A.S., mi-am spus păsul de cum am ajuns:

— Am nevoie de un om deosebit.

Și inginerul Ion Drăguțeanu, și ingineră Rada Marghitu, și muncitorul brigadier «de la cultura mare» Vasile Nicolae mi-au dat — șocant de spontan — unul și același nume. Așa se face că am ajuns să-l cunosc pe Alexandru Tudor.

40 de ani; nevasta dumnealui, Ana, lucrează la seră, la C.A.P.-Bujoreni; băiatul, Nicolae, este elev în clasa a VII-a la Școala generală din comună; iar Valeria termină în acest an Liceul agricol la Alexandria. Notez datele acestea

fiindcă le socotesc grăitoare pentru destinul contemporan al unei familii de țărani, de la noi.

De treisprezece ani, Alexandru Tudor este mecanicul de întreținere nr. 1 al fermei.

Judecați-l singuri, ascultîndu-i replicile:

— Bucuria mea? Motoarele! Să le aud frumos lucrînd în patru (tîmpi). Dacă nu, să știți, eu n-am indulgență pentru ele.

— Cu colectivul meu de muncitori n-am probleme. Ei cu mine? Nu știu, poate, întrebați-i! Eu sînt atent să le apreciez și munca, și să-i trag și la răspundere, după caz.

— E adevărat ce vi s-a spus, am stat o duminică întreagă în atelier; dar nu-i ceva deosebit. Tovarășul inginer era supărat că scosul manual al cartofilor e scump. Și atunci am stat duminica aceea ca să adaptez un utilaj la scosul mecanic al cartofilor. Nu, nu-i ceva deosebit. Îmi place

să încerc multe. Ca să nu mai cerem investiții cu mașini noi, le-am adaptat pe cele care le avem și pentru lucrări din legumicultură. Iar pe combină am modificări care cred că nu le are nimeni pe aici. Nu le țin secret: să vină și le spun. Mașinile noi sînt de randament, dar complicate. Băieții trebuie să se pregătească serios, ca să se descurce cu ele.

— Angajamente? Cele ale fermei! Să dăm 3 500 kg grâu la hectar, în loc de 3 000 kg cît era planificat. Adică la cele 800 ha însămintate cu grâu, înseamnă 400 de tone de grâu peste plan sau, în bani, 400 000 lei venit peste plan, deci un beneficiu de vreo 280 000 lei. Asta numai la grâu. Dar ferma are în total 1 400 de ha. Restul e cu alte plante. La orz vrem să scoatem 4 000 kg de pe un ha, față de 3 200 cît e în plan. Mă întrebați de angajamentul meu. Eu știu una și bună: că la însămintări în toamnă, și la fertilizările faziale, și la recoltat, mă rog, la toate lucrările, mașinile trebuie să fie pregătite din timp și să meargă ca ceasornicul. Recolta depinde în mare măsură de mașină. Avem o combină nouă, «Gloria C-12». De-abia aștept s-o văd cum merge, de-abia aștept recoltatul.

Să-mi fie, rogu-vă, înțeles entuziasmul, dar în bărbatul acesta bine legat, chipeș, ars de soare și de patima pentru mașinării și ogoare, mi-am îngăduit să văd, măcar pentru sufletul meu, personificarea agriculturii tehnificate.

Vom avea ce raporta partidului!

Uzinele bucureștene «Vulcan». Hale uriașe, macarale uriașe, obiective de lucru uriașe și peste toate — stăpîni și demiurgi — oamenii. Dacă, practic, altfel nu se poate, să ne mulțumim să-l cunoaștem măcar pe unul dintre ei.

Ion Pavel, șef de tură. De 15 ani lucrează în același atelier, «la Cazangerie 2». Mi se spune că «e evidențiat lună de lună». Cu alte cuvinte, condiția de fruntaș pentru dumnealui a devenit cotidiană, s-a transformat într-un stil de muncă. Discut cu acest bărbat despre care toată lumea vorbește numai de bine și caut «să-i prind» esența.

Ion Pavel are satisfacții de dascăl:

— Mă bucur că foștii mei ucenici sînt azi lucrători de înaltă calificare, tehnicieni și chiar ingineri.

Ion Pavel este stăpînit de obsesia lucrului de calitate:

— Nu slăbesc un produs din ochi pînă nu-l știu bine finisat, pînă nu-l știu — ca să spun așa — trecut cu note bune și la predare, și la control, și la proba pentru beneficiar.

Ion Pavel nu acceptă să scriu doar despre dumnealui:

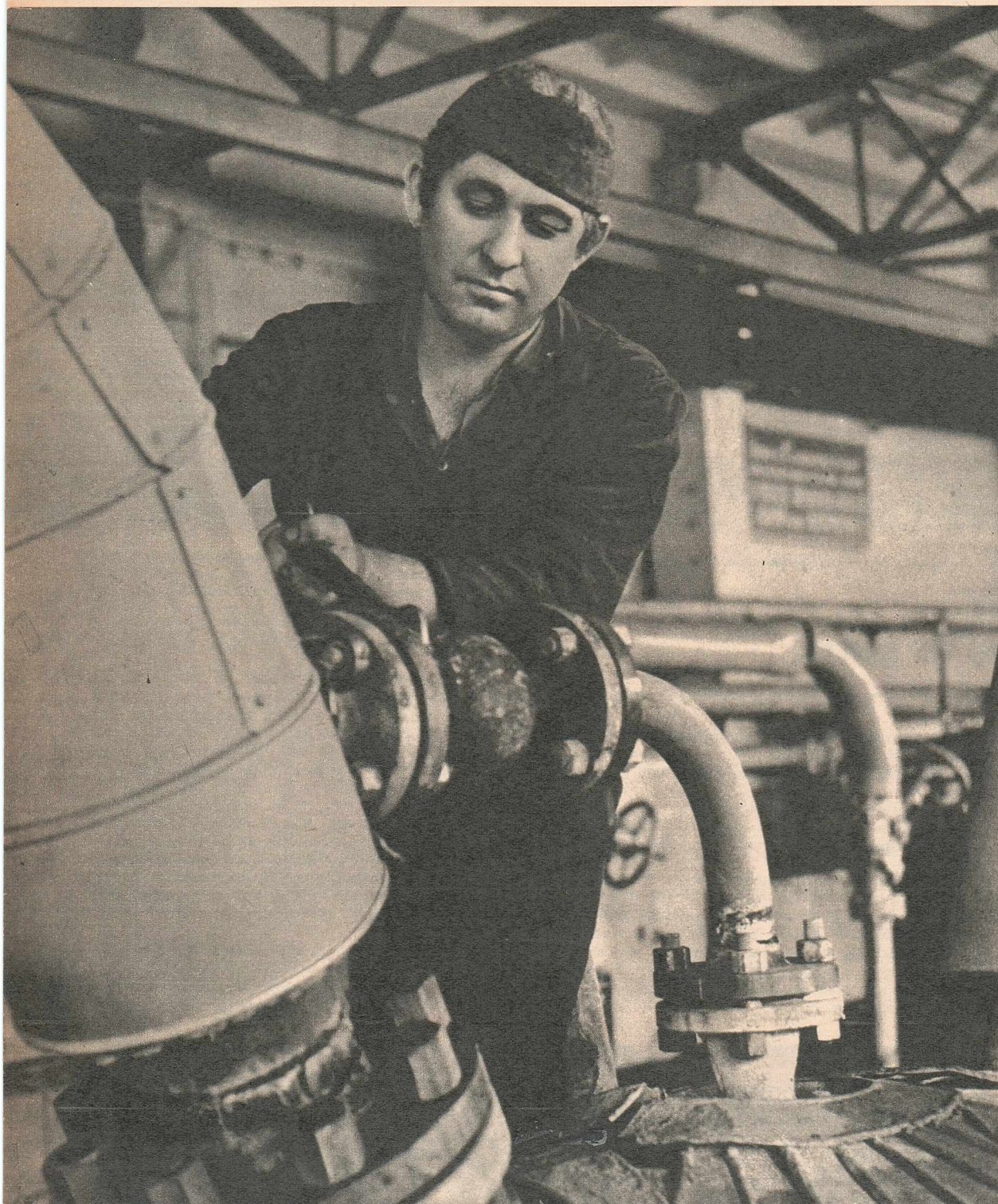
— De ce v-ați oprit la mine? Sînt mulți meseriași serioși aici. Tudor Oprea, Aurel Soare, Nicolae Stan, Constantin Stan... La noi munca nu e individuală. Punem toți umărul. Iată, de pildă, filtrul de mare capacitate pe care ne-am angajat să-l dăm peste plan în cinstea Conferinței Naționale a Partidului și, firește, înainte de data conferinței, va fi rodul muncii noastre, a tuturor. În ceea ce mă privește, știu un singur lucru: sînt membru de partid și înaintea partidului nu pot ieși decît ca să raportez terminarea cincinalului mai devreme. Altfel nu m-aș mai respecta.

Uzinele «Vulcan». Hală, macarale, obiective de proporții uriașe. Și totuși acolo m-a impresionat ceva imaterial, un sentiment: acela de responsabilitate a oamenilor față de chemarea la autodepășire, adresată de partid națiunii.

OAMENI ȘI FAPTE ALE EPOPEII CONTEMPORANE

Noi toți ne-am hotărât să scurtăm timpul

Un lăcătuș nu este muncitorul care are de îndeplinit o operație oarecare, colaterală, relativ neimportantă față de activitatea tehnologicilor. Cel puțin aceasta este situația la moderna Uzină de alumina din Oradea. Am aflat acest adevăr din spusele șefului de echipă Ludovic Lucuța, lăcătuș, care îmi explica cum au reușit ei să termine mai repede de reparat o baterie și ce înseamnă aceasta pentru întreaga producție a uzinei.

— Noi toți — cei din echipa mea — de comun acord cu maestrul Ioan Heréda și cu ing. șef Aurel Bonțea, ne-am înțeles să scurtăm perioada de reparație capitală la bateria 2 de autoclave. Am și izbutit: am terminat de reparat instalația cu opt zile înainte de termen. Iar dacă vă gândiți cât de importantă este doar producția din patru ore a unei baterii... puteți să vă imaginați ce înseamnă aceste opt zile date mai devreme.

— Și cum ați putut să vă țineți de cuvânt?

— Păi, am lucrat cu echipa și în schimbul de noapte, am defalcat lucrările ca să nu ne aglomerăm...

— Dar să știți că au economisit și cantități importante de materiale, intervine în discuție maestrul Ludovic Borș.

— Care este valoarea materialelor economisite?

— Apăi, continuă calm meșterul Lucuța, n-aș putea să vă spun, că nu am avut timp să ne gândim la asta. V-am putea spune în schimb ce am economisit: 60 de șuruburi-metric de 30,8 flanșe de 150,10 flanșe de 50 φ diametru, care rezistă la 30 atmosfere — care-s foarte scumpe; un ventil italian de 200 — care iar costă mult.

— Și dacă ați folosit în continuare materiale vechi, nu suferă calitatea?

— Nu, căci de când lucrăm aici, avem ceva experiență și am văzut că o parte din materiale rezistă dacă-s îngrijite; pe altele le-am recondiționat la strung — flanșele, șuruburile. Strungarul Eugen Boldiș ne-a ajutat tare mult. Și așa am reușit să folosim din depozit materiale doar atâtea câte ne-au trebuit. Restul le păstrăm și le vom folosi la alte reparații.

Cu asemenea oameni, pe cât de harnici pe atât de inventivi, eroi ai unor performanțe «obișnuite», fără îndoială că secția de măcinare a uzinei va reuși într-adevăr să-și țină cuvântul dat: acela de a atinge un spor de producție egal cu 500 t alumina și o economie la cheltuielile materiale în valoare de 300 000 lei.

dialog cu cititorii

de H. DONA

Săptămîna aceasta, câteva opinii în legătură cu turismul.

Reluînd o idee care a mai fost expusă în această rubrică acum vreo trei ani, cititorul Andrei Băieșu din Pitești ne prezintă o propunere în legătură cu turismul tinerilor. Dar să-i dăm cuvîntul: «...Nu cred de fel că ar trebui să existe cabane pentru tineri și cabane pentru vîrstnici. Dar, deoarece tot avem nevoie de un număr mult mai mare de amenajări turistice decît cele existente și deoarece tinerii drumeți sînt foarte numeroși și, în același timp, mai mobili și mai puțin pretențioși decît ceilalți, cred c-ar putea fi luată în considerare organizarea unor cabane simple, plăcute, dotate cu confort minimal, de genul celor care au înflorit în Franța acum cîteva decenii sub denumirea de «auberges de la jeunesse» (hanurile tineretului). Tinerii turiști, fără automobile, fără reumatisme și spondiloză și fără necesități alcoolice — nici măcar țuică de Pitești! — ar găsi un loc de adăpost pentru 1-2 nopți, ceva de-ale mîncării, un loc unde să se poată cînta, dansa și lega prietenii cu alți tineri. Asemenea cabane ar putea fi construite prin munca voluntară a tinerilor, cu materiale locale, n-ar necesita personal numeros (grosul serviciului ar fi făcut chiar de tinerii turiști) și ar percepe tarife reduse. Eventual, tinerii care ar cotiza tot anul ar putea plăti și mai puțin, sume infime... Anual, drumurile țării ar fi străbătute de sute și sute de mii de tineri, dornici să-și cunoască patria și să se cunoască între ei și care, deveniți maturi, adică intrați în activitatea productivă normală, ar putea continua să sprijine moralmente și materialmente — desigur, la proporții modeste — o activitate de care s-au bucurat în anii lor cei mai frumoși...»

Așa cum am mai spus și altă dată, propunerea ni se pare excelentă și ne vom permite s-o supunem «celor (în drept)», bucurîndu-ne dacă va avea ecou.

«Cea mai rudimentară formă de turism este mersul la ștrand», ne scrie cititoarea Octavia Bobescu din București. „În lipsă de ceva mai bun, acolo cauți un pic de aer curat și un pic de apă bună pentru scăldat. Dar ați vizitat oare ștrandurile bucureștene? Despre apă ce să mai discutăm? Parcă ar fi eșantioane de la expoziția demonstrativă organizată cu prilejul Conferinței mondiale despre poluare de la Stockholm. Iar aerul îmi amintește ceea ce ați scris odată cu privire la «civilizația mititeilor». Deasupra întregii zone a lacurilor bucureștene plutește suavul miros emanat de cel mai popular dintre produsele noastre culinare. Se pare că un ștrand se poate lipsi de nisip, de dușuri, de debarcadere, de orice, numai de grătare nu. Pînă și un ștrand mai ca lumea înzestrat, cum e cel al Tineretului, e complet «mititeizat». În rest, exerciții de imitare a sardelilor (în cutie, bineînțeles). Oare pentru a respira duminica, e absolut necesar să-ți cumperi mașină mică?»

Ciclul nostru de anchete «Cum valorificăm tezaurul turistic?» ne-a adus o serie de ecouri. Conducătorii Consiliului popular al județului Bihor, după ce ne mulțumesc pentru criticile și sugestiile publicate, ne informează, în mod concret, asupra unei serii întregi de măsuri în curs de înlăptuire: plantarea de indicatoare și de panouri cu hărți și recomandări muzeistice, creșterea numărului de locuri în campinguri, construirea unor hanuri și hoteluri, organizarea unor bogate programe culturale. Dată fiind seriozitatea cunoscută a bihorenilor, nu ne îndoim că toate aceste planuri vor deveni realități.

Consiliul popular județean Sibiu a delegat Oficiul ONT și Comitetul Municipal de Cultură și Educație Socialistă cu trimiterea unor răspunsuri, din păcate, prea puțin concrete. Aflăm că o serie de proiecte interesante sînt în studiu sau n-au fost încă nominalizate, că numărul plăcilor memoriale se va înmulți serios dar că, pe de altă parte, nu e bine să se înmulțească pentru că se bagatelizează acțiunea etc., etc.

Propunerea cititorului Andrei Cornel din Reghin, jud. Mureș, de a se institui premii pentru dezlegătorii cuvintelor încrucișate publicate în revistă nu ne surîde. Ar însemna — pentru că un asemenea concurs să aibă sens — să ridicăm mult nivelul de dificultate al careurilor, ceea ce ar stingheri prea mulți cititori.

Mulțumim tovarășei profesoare Elena Bosinceanu din Iași pentru interesantele observații cu privire la «stricătorii de limbă»; observațiile vor fi trimise și instituției vizate.

CORINA CHIRIAC — FĂRĂ FALSĂ MODESTIE — DESPRE SINE ȘI CREDINȚELE SALE

«Mulțămirea de sine însuși? E cea mai banală piatră de mormint a talentelor». Deci, mi-am propus să nu fiu mulțumită de mine, deși... Dintotdeauna nu mi-a plăcut, de pildă, că nu sînt idealul meu estetic de femeie. Cînd eram mică aveam chiar complexe; mai tîrziu îmi schimbam des culoarea părului, fardul, dar cu timpul m-am obișnuit și cu asta și am renunțat de a mă mai «face frumoasă». Apoi, sînt prea comodă. Mă nemulțumește că nu mai fac muzica pe care o făceam cînd mă așezam singură la pian și cîntam, cînd nu eram nevoită să cînt bucățile nu-știu-cui, deși nu-mi spun nimic, nu se pliază pe ideile mele...

— Fără modestie — ce calități credeți că aveți?

— Nu mi s-au pus și nu mi-am pus niciodată astfel de întrebări și de aceea nici nu m-am gîndit vreodată să le formulez răspunsuri. Dacă aș încerca, n-aș putea-o face decît raportînd totul la structura mea. Pentru mine pot părea calități, iar pentru alții defecte! În fine, sînt foarte pașnică, nu sînt impertinentă, iubesc libertatea sub toate aspectele; mă conduc numai după ceea ce cred eu că e bine în viață; gura lumii nu mă influențează, îmi place numai ca fabulă. Cred că sînt inteligentă, nu știu însă și cît de deșteaptă. N-am complexe de cultură... dar cred că am spus destul despre calitățile mele!

— Sînteți o vedetă de muzică ușoară. Ați putea încerca o definiție — cît mai personală — a acesteia?

— Eu, una, nu mă consider o vedetă. Decît în măsura în care asta înseamnă a fi cunoscut de foarte multă lume. Dar pentru că în mintea mea noțiunea de vedetă se asociază nefericit cu aceea de «vedetism», prefer să vorbesc despre personalități. Mă deranjează cînd unii mă privesc «prin televizor» și mă întristează cînd nu sînt tratată ca toți oamenii. O reală personalitate — și am avut fericita ocazie să cunosc multe personalități culturale — trebuie să fie «direct proporțională» în modestie cu faima pe care o are, să nu încerce să epateze și, mai ales, să nu complexeze pe nimeni!

— Știu că părerile — ca și speranțele, de altfel — sînt împărțite în ce privește lansarea și menținerea în muzica ușoară. Ce considerați, deci, a fi mai greu?

— Deși Napoleon spunea că nu victoria contează, ci menținerea ei, consider că e mai greu să te lansezi, pentru că trebuie să găsești exact momentul cînd e util ceea ce ai tu de spus, pentru că trebuie să demonstrezi necesitatea locului tău între valorile existente la acel moment. Menținerea nu mai depinde decît de seriozitatea profesională și, întrucîtva, de șansa de a găsi piesa sau «rolul vieții»...

— ... N-aș lăsa să-mi scape nici aspectul «susținerii»!

— Mă revoltă, desigur, abnegația unora în susținerea unor false valori, ca și repetarea susținută a unor consacrații — pentru că se ajunge la demonetizarea lor. Dar nu voi putea înțelege niciodată de ce se pleacă de la ideea că «lumea nu înțelege» și se cultivă neprofesionismul, prostul-gust, de ce se preocupă unii mai mult de cantitate decît de calitate...

— După teatru și muzică, v-a «adoptat» TV-ul, iar de curînd și cinematograful. Veți absolvi anul acesta IATC-ul și veți fi repartizată să lucrați într-un teatru dramatic. Să înțeleg că în «disputa» aceasta între arte va cîștiga totuși teatrul, prima pasiune?

— V-am vorbit pînă acum fără falsă modestie despre mine și credințele mele, acum însă trebuie să vă spun că aș dori să primesc cît mai multe solicitări și să le pot acoperi pe toate. Mi-aș dori să mai colaborez cu filmul, dar cu un rol mai colorat — cel din «Aventuri la Marea Neagră» nu m-a servit suficient. Sînt, totuși, bucuroasă că am debutat alături de Florin Piersic. Și să vă fac o mărturisire — prima mea pasiune, și cea mai constantă, este scrisul!

IMPORTANT E SĂ ADUCI LUMII CEEA CE ÎȚI E PROPRIU ȚIE, ȚĂRII TALE!

— Deși publicul vă cunoaște deja din prezentarea pe micul ecran, să încercăm, Doru Stănculescu, să spunem mai mult decît că sînteți fratele și acompaniatorul — în acea ocazie — al Mihaelei Mihai.

— Am 22 de ani, am absolvit anul acesta Școala tehnică de arhitectură, mă pregătesc pentru facultate. Am apărut în public în 1968 la «Student club», apoi la clubul Arhi-

tecturii; în iarna lui '71 am apărut la TV, după ce în primăvara aceluiași an am participat la primul festival folk de la «303»...

— «Se poartă» mai de demult «artistul complet», iar de curînd sînt «la modă» cantautorii. Vă numărați printre ei, avînd în vedere că sînteți interpret vocal, instrumentist, compozitor, textier. De ce, atunci, vine atît de tîrziu confirmarea vocației dv.?

— Tocmai pentru că multă vreme m-am străduit să apar fără a-mi lega numele de cel al Mihaelei, dar n-am reușit. Ne deosebim, de altfel, esențial; nu era posibilă o apariție împreună. În ce privește «Ecou de română», e într-adevăr un accident — am considerat că i se potrivește mai bine ei și așa am apărut împreună: ea — interpretă, iar eu în postura de acompaniator.

— Ați reținut totuși un frumos succes, apărînd singur în serile de muzică și poezie ale Studioului radio. Teatrul «Bulandra», ca și Radioul, prezintă cu săliile pline acest nou gen de spectacol. Ce credeți că aduce publicul la serile de muzică și poezie?

— Înainte de toate intimitatea pe care o creează între scenă și public acest gen de muzică deosebită, necomercială, și puritatea poeziei.

— La noi, ca și în țările «mari producătoare de muzică», acest gen are o mare priză la public. Cărui fapt credeți că i se datorează?

— E o muzică ce izvorăște din necesitatea de a exprima o idee, o trăire, un gînd care te frămîntă. De fapt, muzica e numai un pretext de a exprima direct ideea. Și ar mai fi ceva: acest gen de muzică se află într-o situație ideală, cred eu, compozitorul fiindu-și propriul interpret — varianta lui nefiind neapărat cea mai bună, dar e cea mai adevărată. E greu de găsit un interpret care să-ți intuiască perfect intenția, trăirile, chiar dacă ideea ce-o exprimi îi e familiară!

— Puțini sînt însă cei ce popularizează acest gen. Din ce cauză?

— Publicul e totdeauna șocat de nou și de aceea și ușor de cîștigat. Dar ar trebui — cred — înlesnite întîlnirile dintre interpreți, creatori și public, ar trebui create cadre propice pentru astfel de întîlniri. Numai așa publicul va fi informat, va putea discerne între valoare și nonvaloare și-și va putea da seama că nu numai felul în care îți expui ideea contează, ci însăși ideea.

— Ce v-a îndemnat, Doru Stănculescu, să abordați acest gen și nu cel al muzicii comerciale, cum o numeați, în care succesul e mai facil?

— Mai întîi ar trebui să mărturisesc că nu știam ce «fel» de muzică scriam. Alții m-au «incadrat» în acest gen. De altfel, nici nu știu alte melodii decît cele pe care le compun eu! Am refuzat orice influență din afară — magnetofonul, discurile — cîntîndu-mi singur. Nu știu dacă e bine sau nu, dar știu că asta m-a servit măcar pe planul originalității. Îi sînt foarte recunoscător lui Tudor Gheorghe — pe care-l admir sincer — că a deschis drum cunoașterii muzicii acestor noi trubaduri! Acum am reușit să înjghebez o formație de muzică folk camerală (cu care voi prezenta în curînd la Radio un spectacol folk patriotic pe versurile lui Constantin Săbăreanu), înclinată puțin spre muzica «cultă», cu influență folclorică. Notați deci că nu e vorba de inspirație folclorică, ci de influență. Folclorul nostru e imens și cine poate spune că-l cunoaște? De fapt, noțiunea cea mai exactă e de național, cred. Pentru că trăiești în țara asta și vrei să faci ceva pentru semenii tăi. Vrei să comunici cu ei și asta n-o poți face decît numai românește. Sub acest semn, al naționalului, cred eu că trebuie să stea originalitatea; pentru că, altfel, zadarnic ești un virtuos instrumentist sau cîntăreț — fiecare țară are virtuozii ei și e important să aduci lumii ceea ce îți e propriu ție, țării tale!

— vă plac interviurile, Corina Chiriac?
— Nu știu. Sînt zile cînd aș veni singură într-o redacție să discut cu cineva, să spun tot ce-mi stă pe buze, iar altele... Azi nu știu încă ce fel de zi e. Oricum, vă propun niște răspunsuri sincere, nesofisticate.

— Ce părere aveți despre publicitatea care se face interpreților de muzică ușoară la noi și aiurea?

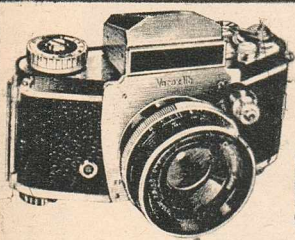
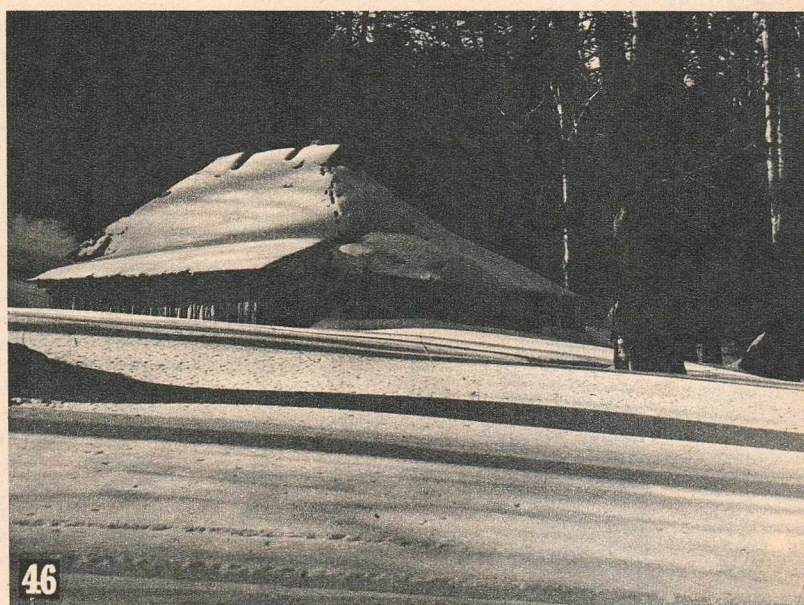
— La noi se află sub zodia hazardului. Cel puțin în ceea ce-i privește pe debutanți, e accidentală și insuficientă. Ar trebui mai multă preocupare; în fond, «reclama-i sufletul comerțului», nu? În alte țări se face o publicitate formidabilă, organizată, competentă. Se simte la noi nevoia unei «specializări»; poate în cadrul Școlii populare de artă sau al Impresariatului artistic. Pentru că, în general, fiecare își este propriul impresar (de aceea o admir pe Margareta Pîslaru care e de o tenacitate extraordinară)! Afișele, programele de sală, informațiile din presă, chiar și interviurile sau fotografiile sînt insuficiente și nesemnificative...

— Sînt, desigur, și interviurile o modalitate de a face publicitate cuiva. Încerc, cu toate acestea, să mă detașez și să vă prezentați cititorilor cu obiectivitate, «așa cum sînteți», fără «reclamă». Așadar, sînteți mulțumită de dv.?

— Sînt mare amatoare de cărți de maxime, de înțelepciune. Rețin una din culegerea lui Geo Șerban, «Idei trăite»;

concurusul nostru
cea mai frumoasă
FOTOGRAFIE

concurusul
**„CEA MAI
 FRUMOASĂ
 FOTOGRAFIE“**

Fotografia
 aleasă Nr. _____

Numele, prenumele și adresa
 cititorului
 _____

45) Trepte
MARIN NĂSTASE—economist, Galați

46) Visul unei nopți de iarnă
ION FLORII—Lupeni

47) Primăvara
FEKETE JÁNOS—Tg. Mureș

48) Vechea ulicioară
IOAN PETRESCU—Azuga

sala pașilor pierduți

de Sergiu ANDON

era un tînăr...

Biografia de mai jos îmi apare extraordinar de asemănătoare cu fapta unui echilibrist ce sfidează legile gravitației, purtînd pe frunte stive întregi de obiecte lunoase și fragile, cu care pășeste de-a lungul sîrmelor, se clatină pe sisteme de obiecte cilindrice și sferice vopșite multicolor, întinde la maximum suspense-ul spectatorilor, cînd el de fapt este bine antrenat și merge la sigur, face minuni de virtuozitate, pentru ca la capătul cursei să alunece penibil și să cadă cu toate prăjinile, farfuriile și paharele de recuzită clai-grămadă peste el.

Se numește Constantin Enăchescu sau Enăchie, lumea nu-i cunoaște nici măcar numele. A venit sub soare în urmă cu vreo 19 ani, cam nedorit. În orice caz, cu tată necunoscut. Mama n-a reușit să-l crească pe lîngă ea decît atîta timp cît copilul s-a mulțumit să sugă și să se tîrască în jurul albiei. A fost încredințat Casei de copii preșcolari din Cîmpulung.

Pînă în acest moment nu se poate vorbi de căi rătăcite, pur și simplu pentru că faptele unui Nichipercea de 2-3 ani nu sînt concludente. În schimb, de atunci biografia omuleșului se leagă pentru mulți ani de activitatea unor instituții de ocrotire, iar purtările și mentalitățile lui devin totalul calitativ al eforturilor zilnice. Nenumărate, nemăsurate, multe chiar nebagate în seamă, eforturi ale înlocuitorilor de părinți. Nici în continuare evoluția copilului nu va pune probleme, el va crește drept, spre binele lui și satisfacția educatorilor.

La 7 ani grija lui C.E. a fost preluată de Casa de copii școlari din Pitești, care-i va purta pașii, în continuare, pînă la 16 ani. Acolo a învățat să citească și să bată mingea, a învățat matematică și cum să se poarte în lume. Următorii nouă ani acolo a fost căminul lui, în care a mîncat, a dormit, și-a ras primele tulleie, și-a făurit întiile visuri. Acolo s-a putut dovedi și mai clar că este un copil cuminte, cum se spune — un copil fără probleme. Statul s-a îngrijit mai departe să-i făurească un viitor cît mai sigur. A fost trimis la școala profesională din Turda și s-a calificat într-una dintre cele mai pretențioase meserii: mecanic sculer. În ziua de 20 iunie, anul trecut, a absolvit școala, și-a susținut examenul profesional. I-au fost înmînat certificatele de calificare, un libret CEC cu 503 lei (primii bani dați pe mîna lui!) și un act de repartizare către fabrica «Argeșana» din Pitești. Enăchie a revenit ca un om format pe meștegururile natale, s-a dus pușin prin comuna maică-si, a mai dat o raită pe la casa de copii (căminul lui adoptiv), cei de acolo l-au trimis într-o ultimă tabără — la mare! — și s-a întors la sfîrșitul lui august în Pitești. A închiriat o cameră la gazdă și pe data de 20 septembrie s-a prezentat la locul de muncă.

Peste o lună devenea major. Dar peste o săptămînă se încîrduia cu încă un tip și comitea un turt. Apoi cu încă doi și comitea încă 21 de infracțiuni. 17 ani și 11 luni de educație, de eforturi, de cheltuieli, de probleme pedagogice, de măsuri, de soluții, au fost anulați într-o noapte, lîngă un coteș de păsări, în compania unui cunoscut din gară, cu puține zile înainte de a păși calendaristic pe poarta vîrstei omului format. 17 ani au fost șterși cu buretele pentru 22 de furturi de păsări.

Nu se poate spune nici măcar că a fost vrăjit de aspectul aventuros al vieții tenebroase. Furturile rămîn simple găinării, chiar dacă C.E. a operat în 20 de nopți de 22 de ori și a răpit din somnul lor 73 de găini și 29 de curci. Fapta lui C.E. rămîne, în general, neexplicabilă. O poticnire lamentabilă la mal. Distrugerea unei mișaloase opere pedagogice cu o singură lovitură de picior. Victoria unicului sfăt rău asupra miilor de sfaturi bune. Dezmințirea unei copilării și adolescențe exemplare la prima ocazie de a-și da în petic.

Avem fel de fel de instituții, organisme și organizații imputernicite și în mare măsură înzestrate să asigure educația tineretului. În cazul lui C.E. ele și-au făcut pe deplin datoria. L-au purtat pînă la poarta vieții, iar «asistatul» s-a arătat tot timpul demn de eforturile făcute pentru creșterea lui. «Un copil harnic, cuminte, minunat», «cel mai ascultător băiat pe care l-am avut în ultimii ani», ne declară directoarea și administratorul casei de copii. Dar a fost destul ca tînărul minunat să intre brusc în viltoarea vieții, fără să mai aibă un supraveghetor, ca să alunece. Ce păcat! Ce dezamăgire! Cît de inutil a fost totul!

Oricît am face pentru creșterea și educarea copiilor, adolescenților și tinerilor, niciodată nu vom putea spune că am făcut cît trebuie.

știință și filozofie

de Henri WALD

Toată lumea este astăzi convinsă de importanța științei în dezvoltarea omului. Fără știință, omul ar fi rămas cel mult ființa cea mai inteligentă. Intelectul și l-a format prin conlucrarea unelei cu limbajul. Înmulțirea cunoștințelor i-a permis să treacă, într-un timp record față de ritmul dezvoltării biologice, de la piatra necioplită la calculatoarele electronice. Însă cunoașterea nu se reduce la știință și omul nu se reduce la cunoaștere. Omul se străduiește să cunoască nu numai realitatea și mijloacele de a o schimba, ci și scopurile pe care dorește să le realizeze.

Activitatea umană nu este numai științifică, ci și moral-artistică. Omul are nevoie să cunoască nu numai «obiectul», ci și «atitudinea» pe care subiectul poate și trebuie să o ia față de obiect. Prin știință, subiectul cunoaște obiectul, prin morală și artă, subiectul ia atitudine față de obiect. Filozofia include și depășește atît cunoașterea științifică cît și atitudinea moral-artistică, ajungînd în cele din urmă la esența contradictorie a omului: unitate între subiect și obiect, între materie și spirit, între natură și cultură, între legitate și libertate... Referindu-se la obiect, enunțurile științei pot fi supuse direct confruntării experimentale; referindu-se la unitatea contradictorie dintre posibilitățile obiectului și idealurile subiectului, enunțurile filozofiei nu pot fi confirmate sau infirmate decît în decursul timpului, de direcția în care înaintează însăși istoria. Filozofia începe mai ales de unde se termină știința. Cînd o problemă a căpătat o soluție științifică sau este cel puțin susceptibilă de un răspuns științific, încetează să mai fie o problemă filozofică.

În vreme ce știința caută să micșoreze continuu aportul subiectului în cunoașterea obiectului, filozofia meditează tocmai asupra raportului dintre subiect și obiect. Prin știință, obiectul se impune subiectului, prin filozofie subiectul încearcă să se impună obiectului. Știința cere subiectului o anumită *umilință* față de obiect, în vreme ce filozofia exprimă *îndrăzneala* subiectului față de obiect. Știința vrea să cunoască realitatea așa cum *este*, filozofia arată și cum *ar trebui să fie*. Enunțurile filozofiei nu sînt numai judecăți de existență, ci și judecăți de valoare. Însă nici unele, nici altele nu pot fi fundamentate riguros științific, deoarece primele sînt obținute printr-un salt nedemonstrabil de la «toți» la «orice», iar celelalte exprimă năzuințele subiectului, nu tendințele obiectului. Prin judecățile de existență, filozofia rămîne în legătură cu cercetarea științifică, iar prin judecățile de valoare, ea intră în contact cu atitudinile morale și artistice. În știință, Einstein îl *depășește* pe Newton, în filozofie, Bergson îl *contrazice* pe Descartes. Continuitatea din știință devine în filozofie opoziție. Principala menire a filozofiei nu este sporirea cunoștințelor despre obiect, ci aprecierea lor din punctul de vedere al subiectului.

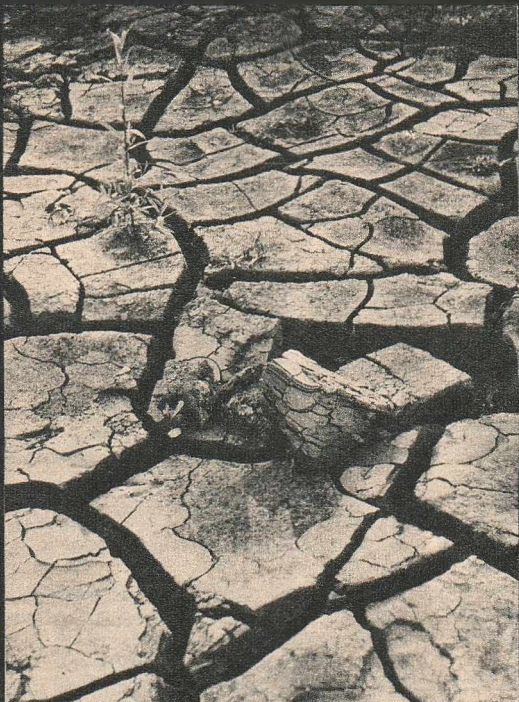
În vreme ce știința se străduiește să perfecționeze mijloacele de dominare a mediului, filozofia încearcă mereu să le mențină sub controlul critic al scopului suprem: *omul însuși*. Filozofia este o disciplină nu numai interpretativă, ci și prospectivă, nu numai teoretică, ci și militantă. Creația filozofică tinde să fie cea mai înaltă formă de «retracție» a unui sistem social. Societatea progresează nu numai prin descoperirile savanților, ci și prin îndemnul filozofilor.

Dialectica filozofiei se desfășoară prin confruntarea metafizicilor opuse: materialismul împotriva spiritualismului, fenomenismul împotriva esențialismului, empirismul împotriva raționalismului, dogmatismul împotriva scepticismului... Monismul este confortabil, dialectica este incomodă, monismul este liniștitor, dialectica este tulburătoare, monismul este conservator, dialectica este revoluționară. Omul a rămas cu nostalgia «paradisului unidimensional» de dinainte de «păcatul cunoașterii», cînd obiectul nu se dedubla încă în fenomen și esență și nici subiectul nu se dedubla încă în sensibilitate și intelect. Cadența istoriei filozofiei este determinată de pendularea metafizică a gîndirii filozofice. Gîndirea filozofică nu poate încă înainta decît dacă se odihnește, periodic, cînd pe o metafizică, cînd pe cealaltă.

Misiunea filozofiei este să contracareze unilateralizarea gîndirii contemporane; filozofia este conștiința critică a unei culturi. Ea este deci «conjuncturală», dar nu «conjuncturistă», deoarece e critică și nu apologetică. Ne apropiem, se pare, de o eră în care omul va fi, în sfîrșit, capabil să-și asume destinul dialectic al existenței sale. În societatea viitoare, fără clase și fără luptă de clasă, tendințele metafizice ale gîndirii nu se vor mai constitui în filozofii dominante și vor fi deci mai ușor contracarate de spiritul critic al unei orînduirii din ce în ce mai diferențiate, dar și din ce în ce mai solidare.

REZULTATUL CONCURSULUI NOSTRU

cea mai frumoasă FOTOGRAFIE

PE LUNA MAI

Cel mai mare număr de «voturi» date de cititori, prin bonuri de participare, a întrunit fotografia intitulată «Viață» de Cristina Frangopol din Arad, publicată sub nr. 18 în «Flacăra» nr. 19. Rezultate apropiate au obținut fotografiile: «La vîrsta primului prășit» de Fotache Biciușcă din București («Flacăra» nr. 22); «Veneție orădeană» de I. Cohn din Oradea («Flacăra» nr. 19) și «Vestitorul primăverii» de Năstase Soare din București («Flacăra» nr. 21). Felicităm pe cei mai buni. În general toate fotografiile publicate în revistă au întrunit un număr de voturi destul de mare, însă nu suficiente pentru a se plasa în fruntea plutonului. Pentru etapa următoare urăm succese atît celor care ne trimit fotografii, cît și cititorilor care însufleșesc concursul prin participarea lor pasionată la alegerea celor mai bune lucrări.

Prin tragere la sorți a cîștigat un abonament pe trei luni la revista «Flacăra» cititorul Călin Victor, cart. Trivale, Bl. 18, Sc. F, ap. 19, Pitești.

La 28 iulie 1914, o ediție specială a Monitorului oficial austro-ungar publica declarația de război adresată Serbiei de guvernul imperial — cădere de cortină peste scena politică europeană, marcând încheierea prologului la cea dintâi conflagrație mondială.

Cu o lună în urmă, la Sarajevo fuseseră asasinați arhiducele Franz Ferdinand — moștenitorul tronului habsburgic — și soția acestuia, fostă contesă de Chotek, ducesă de Hohenberg.

În vara aceea, continentul trăia privilegiul unui aparent echilibru și al unei stabilități înșelătoare. Angajate în complexe procese de expansiune, — expresii ale vertiginosului dar inegalului dezvoltării a capitalismului — proces care exacerba antagonice tendințe de hegemonie, marile puteri păreau în așteptarea unei scînteii incendiare. Conferințe, alianțe, pacte secrete, antante mai mult sau mai puțin cordiale, itele unei diplomații aservite celor mai complicate interese economice, niciodată măturisite pe de-a-ntregul, minau pacea lumii, neezitînd să amplifice și să potențeze elementele generatoare de tensiune.

Se desfășura «războiul rece» al cancelariilor, parlamentelor și presei, al naționalismelor agresive: pacea înarmată. Ca dintr-un viitor presimțit, se tira, spre această pace umbra războiului, ca o uriașă reptilă. Mai fumega peninsula balcanică — una dintre rutele prezumtive ale faimosului «Drang nach Osten» prusac ori austro-ungar.

Ca într-o euforie a resemnării, întregul continent plutea în atmosfera derutantă a unui adevărat «fin de siècle». La Paris, procesul doamnei Caillaux (soția ministrului de finanțe al Franței împușcase pe redactorul șef al ziarului «Le Figaro») oferea un binevenit divertisment estival. La București, elita intelectuală comemora un sfert de veac de la moartea lui Eminescu. (O altă «elită» organiza la Șosea înverșunate bătaii cu... flori.) Țarul Rusiei, în fruntea familiei imperiale, sosea în vizită la Constanța. Kaiserul Franz Joseph își făcea cura de vară la Ischl.

La Sarajevo, în Bosnia, browningul lui Gavrilo Prinkip doboră pe arhiduce și pe ducesă... Dar acest atentat a avut un prolog și un epilog poate mai puțin cunoscute. Să răsfoim, așadar, aceste file de istorie.

«Cu împușcături cum nu mai auzise pînă atunci nici o ureche de bosniac, trupele austriece intrară în Sarajevo la 19 august 1878. Și o dată cu împușcăturile veniră și celelalte: sînge, cadavre, curtea marțială, spînzurători, oameni împușcați...» La acest moment poposește condeul scriitorului iugoslav Ivo Andrić, laureat al Premiului Nobel, evocînd una dintre tranzațiile care reajustaseră harta Europei după războiul din 1877-1878. Turcia ceda Austro-Ungariei Bosnia și Hertegovina (cărora li se adaugă și

Unul dintre acestea s-a petrecut la Belgrad, în 1903, opunînd familia regală unor cercuri ofițerești. Alexandru Obrenovici, regele Serbiei, contractase o scandalosă căsătorie morganatică. În disprețul tuturor împotrivirilor, el perfectase mezalianța sa cu Draga Mašin, o autentică vivandieră, progenerura unui înalt slujbaş nebun și a unei mame bețive.

Curtezana încoronată (a cărei logodnă provocase în 1901 demisia guvernului) își transformă regalul soț într-un manechin docil. Străzi și un regiment de gardă (echipat cu banii rezultați din aplicarea unor măsuri fiscale forțate) se vor numi «Regina Draga». Din sumele destinate unor servicii de interes public se achiziționează iahtul de lux «Draga». Se dizolvă Scupcina și se promulgă o nouă lege electorală. Fratele aventurieri este desemnat moștenitor al tronului!

Încă în 1901, un grup de 80 de ofițeri — interpreți ai unui nedisimulat oprobriu obștesc — constituie o organizație secretă, propunîndu-și asanarea moravurilor prin lichidarea camarilei regale. Conjurații izbutesc să rămînă nedescoperite.

În noaptea de 11 iunie 1903, ei iau cu asalt palatul regal, «Conacul», spulberă rezistența gărzii și masacrează fără cruțare pe Alexandru Obrenovici și pe fatidica-i soartă.

În această împrejurare se distinge — fiind și grav rănit — căpitanul Dragutin Dimitrievič-Apis, fruntaș al conjuraților.

Ultima uniformă...: uniforma de paradă a arhiducelui Franz Ferdinand.

Novibazarul în 1879), întregul vilaiet trecînd — nu fără împotrivire — sub mandat «protector» imperial. Deceniile care urmează reprezintă o perioadă de convulsii naționale și sociale care transformă întregul teritoriu al Iugoslaviei de azi (Serbia neatîrnată ca și ținuturile de sub «protectorat» austriac ori încă vilaietele turcești) într-o veritabilă mare încinsă care nu-și acordă decît răgazul dintre două sîngeroase «pacificări».

Seismelor și agitațiilor revendicative fățișe li se suprapun fireștile tare ale păturii dirigitoare, determinînd adeseori evenimente de neașteptat răsunset și cu nebănuite scadețe.

Răfuielii sîngeroase de la «Conacul» belgradean îi urmează ani bogăți în frămîntări politice și sociale — în întreaga Europă de altfel: revoluții și răscoale, greve, războaie locale (astăzi se cheamă «limitate»). Teritoriile locuite de popoarele Iugoslaviei, străbătute de zigzagul artificial al citorva hotare străine, se prezintă ca o largă răs-pîntie la care se vîntură numeroase idei protestatare. Unele dintre ele, departe încă de semnele maturizării, sînt tributare pseudorevoluționarismului de extracție anarho-terroristă. În ciuda idealurilor profesate — unire, libertate etc. — practicile lor denunță un soi de carbonarism al pistolului, confundîndu-se adeseori cu țelul în sine. Patima politică estompează claritatea ideii și perspectiva. Se aruncă bombe, se trage cu arma, se asasinează. Atentatori fanatici trag — și apoi, cu dezinvoltură, se sinucid. Pe acest cîmp fertil se ivește în Serbia

BELGRAD... SARAJEVO... SALONIC... 1903-1917

(căreia i se hărăzea rolul jucat de Piemont în unificarea Italiei) organizația subversivă «Unire sau moarte», întemeiată în 1911 de maiorul Voja Tankosić, protagonist al evenimentului din sîngeroasa noapte de 11 iunie 1903. Cei dintîi membri ai organizației sînt foști asaltatori ai «Conacului». Se creează cu rapiditate ramificații, se afiliază grupări de orientări înrudite, în Serbia, apoi în Bosnia și alte regiuni ale Austro-Ungariei. În Bosnia va activa organizația «Mlada Bosnia» («Tînăra Bosnie»), printre ai cărei membri de frunte se vor număra viitoarele celebrități ca scriitorii Ivo Andrić, August Cesarec, Ivo Vojnoviĉ sau conducătorul tineretului revoluționar bosniac, Vladimir Gacinoviĉ.

Acesta din urmă își desfășoară un timp activitatea în străinătate. În Elveția, unde se găsea și Gavrilo Prinkip, recrutat de Tankosić, face cunoștința unor emigranți ruși — printre ei, Lunacearski, care avea să-și reamintească de Gacinoviĉ ca de un «naționalist romantic».

Să-l mai cităm și pe croatul Oskar Tartaglia din Split, menționînd faptul că jurămîntul său de fidelitate, menit «să lege și să cutremure», constituie, poate, cel dintîi document croat redactat în grafie latină.

Atentatele puse la cale din umbră de Tankosić și Dimitrievič-Apis, acum colonel, se țin lanț. Unele, a căror țintă este banul Croației, Cuvaj, eșuează. Alte cîteva, care vizează pe succesorul acestuia, Skerlec, izbutesc parțial: noul ban este rănit.

În Elveția, Gacinoviĉ pregătește suprimarea guvernatorului Bosniei și Hertegovinei, Potiorek... Panilo Iliĉ, desemnat să-l împuște, exultă la perspectiva sacrificiului care i se ordonă. Gacinoviĉ pleacă la Toulouse pentru definitivarea planului. La cafeneaua St. Jérôme din acest oraș (unde mai convoacă alți cîteva bosniaci) se rostește, pare-se pentru întia oară, încă un nume: Franz Ferdinand.

...În martie 1914, un ziar din Agram, capitala Croației (Zagrebul de azi), publică o notiță oarecare: «În această vară vor avea loc manevre militare în ținutul Sarajevo-Romanija-Planina-Han Pijesak, sub comanda arhiducelui moștenitor al tronului».

O știre ca atitea altele. La scurt timp după aceea, poșta din Belgrad remite un plic:

«Domnului Gabrinoviĉ

Cafeneaua «Casa de aur»

Sectorul Verde, Belgrad».

Plicul nu conținea nici o vorbă scrisă, ci — decupată din ziar — doar știrea cu pri-

cina. Mesajul era limpede. El era adresat unuia din membrii organizației clandestine, care se afla la Belgrad.

Ce importanță ar mai fi prezentat în aceste condiții suprimarea lui Potiorek?

La Agram, vestea fusese discutată cu aprindere în cadrul unei ședințe a organizației «Unire sau moarte», sub conducerea lui Iovan Varagiĉ, ziarist, hotărîndu-se încunoștințarea imediată a secțiilor din Belgrad. Aici însă Dimitrievič-Apis era în temă: el conducea serviciul de informații al statului-major...

Un emisar al organizației, Iliĉ, înarmat cu pașaport fals, pleacă în grabă la Lausanne pentru a conferi acolo cu Gabrinoviĉ, sosit și el în Elveția, în grabă. Acesta, împreună cu Prinkip, intră în legătură cu maiorul Tankosić. În cele din urmă, pe căi diferite, conspiratorii se îndreaptă spre Sarajevo. Apis și Tankosić dăduseră ultimele dispoziții.

La 21 iunie, Iliĉ, după ce prezintă o cutie roșie cu zece țigarete «Drina» — semnul convenit — ridică de la un comerciant din Tuzla, Iovaniĉ, armele și bombele pregătite, precum și fiolele de cianură care figurau în «dotarea» atentatorilor, în eventualitatea unui eșec...

Sarajevo, 28 iunie 1914. În drum spre primărie, unde urma să aibă loc o festivitate, în dreptul automobilului arhiducelui explodează o bombă, rîndînd grav pe contele Bos-Waldek și pe lt. colonelul Mericcy, aghiotantul lui Potiorek. Atentatorul, arestat pe loc, se numește Gabrinoviĉ.

După serbare, — care totuși se ține — la colțul străzii Franz Joseph (cu nume parcă predestinat) răsună cîteva împușcături. Nu sînt oare, într-un fel, replica împușcăturilor de la Sarajevo din vara lui 1878? În goana mare, automobilul se îndreaptă spre spital. De data aceasta transportă două cadavre.

Tînărul care trăsese se numea Gavrilo Prinkip.

Consternarea care s-a abătut atunci asupra Europei — opinia publică intuiuse spontan căderea unui zar funebru — n-a fost însă și consternarea forțelor interesate în declanșarea războiului. Îndărătul recviemurilor, al propunerilor de conferințe, al cercetărilor și notelor liniștitoare, culisele jubilaului. Prințul Bernhardt von Bülow, fost cancelar al Germaniei, nu ezita să consemneze în memoriile sale: «...Aproape toți oamenii politici din Viena erau înclinați să vadă în tragedia de la Sarajevo un débarras». Mobilizările se succed cu repeziune, dirijînd evenimentele către orbita lor ma-

cabră. Răsar, pe terenul fertil al prejudecăților, resentimentelor și patimilor reprimite pînă atunci, felurite uniuni «sacre». Interludiu grăbește febril spre sfîrșitu-i implacabil.

La 28 iulie, trupele austro-ungare se îndreaptă asupra Belgradului.

La Berlin, kaiserul Wilhelm, ușurat, rostește: «În sfîrșit!»

Jean Jaurés este asasinat la Paris. Cedînd isteriei patriotarde și votînd creditele de război, fracțiunile parlamentare ale social-democrațiilor votează falimentul iluziilor unei întregi generații.

Pînă la 6 august se aruncă în vilvătaie Germania, Rusia, Franța, Marea Britanie. Timp de patru ani, 50 de milioane de oameni vor trage unii într-alții, și asupra lor se vor revărsa 50 de miliarde de metri cubi de gaze și 6 miliarde de proiectile. Morții, schilozii, orfanii și văduvele se vor număra cu milioanele.

Tragedia de la Sarajevo, cu preludiul ei — Belgrad 1903 — își are un epilog aparte, mai puțin cunoscut.

Războiul mondial spulberase în cele patru zări ale sale organizația «Unire sau moarte», destrămînd-o. Numeroși membri ai ei cad pe diferite fronturi de luptă. Printre aceștia Voja Tankosič. Prinkip avea să moară de tuberculoză în temniță.

Colonelul Dragutin Dimitrievič-Apis continuă totuși să plănuiască atentate, urmîndu-și cu obstinție vocația, de data aceasta pe teritoriu grecesc. (Trebuie amintit aci că armata sîrbă, temporar înfrîntă de trupele imperiale, se retrăsese pentru refacere în Grecia.)

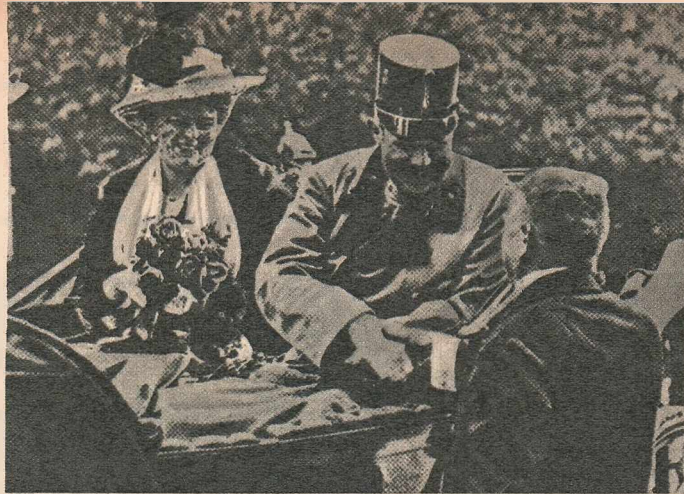
...La 19 septembrie 1916, în Grecia, se trage asupra moștenitorului tronului, Alexandru. În umbra atentatorilor: Apis.

...Eșuează o tentativă de asasinare a primului-ministru sîrb «în exil», Pasič: eșec al lui Apis.

...Apis pregătește suprimarea lui Constantin, regele Greciei.

Dar la 15 decembrie 1916 se produce arestarea lui, a altor opt colonei, a unui general și a citorva civili, la Salonic. Dosarul fostului șef al serviciului de informații al armatei și adjunct al șefului de stat-major i se adaugă încă o piesă: complicitate cu inamicul.

La 23 mai 1917 este condamnat la moarte, împreună cu alți cîțiva comarși, de către un tribunal militar sîrb. Rechizitoriul îl rostește Ciganovič, membru de frunte al organizației «Unire sau moarte», iar sentința o pronunță generalul Misič, președintele completului, și el odinioară strîns

Arhiducele Franz Ferdinand și soția sa la Sarajevo, cu o oră înainte de atentat. Zimbete oficiale...

Arestarea lui Gavrilo Prinkip.

O fotografie istorică: Wilhelm al II-lea înconjurat de șefii armatei germane în 1914. Aveți în față unul din ceea ce istoricii primului război mondial au numit «cartierele generale ale agresiunii». Cînd, folosindu-se de pretextul oferit de atentatul de la Sarajevo, trupele austro-ungare porneau asupra Belgradului, kaiserul Wilhelm a răsufletat ușurat: «În sfîrșit».

legat de Apis prin jurămîntul rostit în 1903! Redactîndu-și testamentul, Apis face o paradoxală profesiune de credință: «Mor nevinovat...» scrie el. Iar în noaptea de 26 iunie 1917, îndreptîndu-se spre stîlpul de care urma să fie legat, întrebă: «De ce n-ați ales un loc mai potrivit, pe o culme de unde să se vadă marea? În această țară un pic de fast nu strică!» Lîngă el, Dabič își astîmpără setea cu aerul celei mai depline satisfacții, în timp ce procurorul, vădit tulburat, citește sentința care-i adusese în fața plutonului.

Iar Vulcovič, supralicitînd dezinvoltura celorlalți, întinde mîna după ulciorul lui Dabič și întrebă... îngrijorat: «Sper că nu ești bolnav?»

Era ora unu după miezul nopții, la Salonic.

Adrian HAMZEA

Consecința imediată a atentatului de la Sarajevo: ultimatumul austriac înminat la Belgrad de ambasadorul von Giesl.

reflector științific

NEASTÎMPĂRATUL GLOB TERESTRU

După cum se știe, nu numai oceanele, ci și scoarța terestră efectuează mișcări de tipul mareelor sub acțiunea atracției Lunii. Aceste mișcări sînt însă mult mai mici, astfel încît variațiile cîmpului gravitațional sau tensiunile orizontale generate în scoarță de aceste mișcări sînt foarte slabe și, pînă nu demult, nu puteau fi detectate. După o serie de cercetări recente — care au făcut posibilă măsurarea variațiilor razei Pămîntului cu o precizie de 1 cm! — s-a constatat că suprafața continentală a Americii de Nord se ridică și se coboară cu aproximativ 30 cm la fiecare 12 ore, ca urmare a atracției lunare. Cu acest prilej s-a constatat totodată că mișcările oceanurilor exercită o influență mult mai puternică asupra mișcărilor scoarței terestre decît se credea înainte. Aceste cercetări vor furniza informații prețioase asupra disipării energiei de rotație a Pămîntului, relevînd totodată unele caracteristici ale structurii interne a planetei noastre.

PRĂJITURI DIN ALGE

O făină extrasă din algele culesse în iazurile din Mexic constituie ingredientul de bază al citorva prăjituri care au făcut obiectul unei experiențe la Roma. Revista «Courrier UNESCO» arată că prăjiturile au fost apreciate drept «foarte bune» de către membrii Comitetului consultativ pentru proteine, convocat de F.A.O. (Organizația pentru Agricultură și Alimentație). Lumea fiind amenințată de lipsa proteinelor, cele care sînt extrase din alge, făcute comestibile și produse în cantități cît mai mari, vor putea contribui la lupta împotriva malnutriției.

COSMOSUL...

ÎN SALA DE OPERAȚII

Chirurgii spitalului St. Luke din Denver, S.U.A., se numără printre beneficiarii direcți ai tehnicilor cosmice. Ei poartă costume de scafandru, elaborate de specialiștii NASA pentru scopuri medicale. Aceste costume impermeabile pentru bacterii, oferă un plus de securitate pentru pacient în condițiile unor operații deosebit de delicate. Chirurgul comunică prin radio cu asistenții săi. ² Echipamentul este încă în curs de experimentare, dar rezultatele par încurajatoare.

REPERTORIUL DE SEZON ȘI AGREMENTUL DE BUN-GUST

Dacă admitem că pe timp de vară teatrele își inga-
duie — hai să nu-i zicem un «respiro» artistic — o
oarecare sulețe în alcătuirea repertoriului destinat
grădinilor și parcurilor ce găzduiesc spectacole popu-
lare, dacă susținem călduros acele concerte de pro-
menadă ce fac inițierea în istoria muzicii a unui public
foarte larg (mai ales în stațiunile de odihnă), de ce
ne-am indigna când cinematografele își înscriu și ele pe
afiș niște superproducții cu munte ori mare, pentru
munte ori mare? De îndată încep alarmele: «Dar ce,
vara nu mai gândim? Oare nisipul nu-i compatibil cu
drama istorică? Amara contraindică personajul dile-
matic și Lacul Roșu respinge meditația poetică? În
timpul anului zîmbim inteligent, ca pentru fotograf,
și vara luăm pe loc repaus, revenind la apatia intelec-
tuală?» Cu cât indignările criticilor sînt mai vehemente,
cu atît reacția spectatorilor e mai «la din contră».
Reacția copilului căruia dacă îi spui să nu facă un lucru,
abia atunci se încapăținează. Și e normal. Bunul-simț
are dreptate. De ce să respingem «de plano» că nu
putem să ne amuzăm copios mai ales în vacanță ori
plînge mai abtîr mai ales pe caniculă? Nu-mi interzi-
ceți categoric, în numele nu știu cărui principiu didac-
tic (de fapt, fals didactic), ci explicați-mi concret: ce
fel de amuzamente îmi propuneți în locul «Ritmurilor
spaniole», la ce fel de nobile melodrame mă îndemnați
ca să renunț la «O floare și doi grădinari»? Iată ce
înțelege, în sfîrșit, după un război aprig declanșat ani
și ani în presă, pe timp de vară, instituția noastră de-
venită bună conducătoare de cultură, D.R.C.D.F.
Ea îndepărtează treptat din grădinile spiritului nostru
distracția vulgară, periferia intelectuală și caută (pre-
zentul e continuu proces în deplină desfășurare) să ne
ofere și în lunile de vacanță cîteva filme de calitate
din genurile «ușoare»: comedie, western, musical
sau polițist năprasnic, echivalente ale unor piese de
teatru incluse în repertoriul stagiunii estivale.

Chiar dacă nu ajungem să vedem în vara aceasta
melodrama de succes a anului trecut: «Anonimul ve-
nețian», ni se aduce în schimb o melodramă din 1963,
e drept Zavattini — De Sica, «Il Boom» (cam desuet
în totu, dar cu un Alberto Sordi amintind performan-
țele lui din «Marele război»); ni se propune și o actriță
de o forță dramatică deosebită, Faye Dunaway în
«Casa de sub arbori» — realizare de data aceasta mai
recentă a francezului — bun profesionist — René
Clément. Chiar dacă continuăm să rămînem departe
de farsele comicului de renume internațional Jerry
Lewis (ale cărui satire sociale ascunse sub aparențele
celui mai trăsnet comic fac ocolul pămîntului), în schimb
Tati, de Funès, Bourvil ne delectează cu un umor cînd
mai sec, cînd mai suculent-pantomimic, fie în «Trafic»
(care circulă prin țară după o primire nu prea căldu-
roasă la București), fie cu «Hoinăreala cea mare»
(anunțată în următoarele luni) sau, în regia aceluiași
Oury, «Creierul», de un succes garantat. Cele «20 000
de leghe sub mări», după Jules Verne, cu distribuția
sa de zile mari: James Mason, Kirk Douglas ș.a. ne-au
amintit de vechile bune superspectacole de aventuri
în genul «Ocolul pămîntului în 80 de zile».

Ne bucurăm că din vasta odisee spațială întreprinsă
de cinematografia americană («Odiseea» lui Kubrick
ar fi fost mai interesantă dar e încă, se vede, foarte
scumpă) vom putea beneficia de «Naufragiații», în
regia unui alt nume de prestigiu: John Sturges. «Bine-
cuvîntați animalele și copiii» ne readuce un Stanley
Kramer mai contemporan ca preocupări tematice și
manieră cinematografică.

Pentru copii s-au ales două filme în care acțiunea
alertă, hazlie sau palpitantă să fie presărată și cu cîteva
idei educative mai abil exprimate. E vorba de realizarea
cinematografiei cehoslovace «Ora elefanților albaștri»
și a celei franceze «Tin-Tin și templul soarelui». Cam
puțin însă, considerînd că cei mici sînt și cei mai asidui
spectatori ai cinematografelor în timpul vacanței. Oare

Alice MĂNOIU

(Continuare în pag. 18)

Cîntărețul celebru James
Earl Jones devine interpre-
tul filmului «Marea spe-
ranță albă».

După atîtea westernuri-spa-
ghetti, Franco Nero se rea-
bilitează artistic cu perso-
najul din «Mărturisirile unui
comisar...»

După ce am admirat-o în
melodrama lui De Sica «Un
loc pentru îndrăgostiți»,
Faye Dunaway ne emoțio-
nează în «Casa de sub
arbori».

◀ Eroul lui Brel pleacă în căutarea norocului.

pe
platourile
lumii

JACQUES BREL — un actor frenetic

Judecând după viteza cu care Brel a alergat din 1970 pînă acum de pe un platou pe altul, avem toate motivele să credem că muzica nu-l va mai avea niciodată, în exclusivitate, de partea sa: «Mont Dragon» (Jean Valère), «Les assassins de l'ordre» (Marcel Carné), «Franz» (realizat de însuși Brel), «L'aventure c'est l'aventure» (Claude Lelouch), iată filmele ultimilor doi ani. În tot acest timp a avut în cap ideea unei alte pelicule — o ecranizare după romanul lui Gilbert de Voisins, «Le bar de la fourche» — pe care i-a propus-o unui bun prieten, operatorul Alain Levent, colaboratorul său la filmul «Franz». Brel care, după cum bine se știe, în perioada în care se dedica doar minunatelor sale cîntece nu a avut niciodată aerul senin al unui om împăcat cu lumea, mărturisește astăzi că este «o ființă fericită». Oare cinematograful să fi înfăptuit minunea? Cert este că actorul-muzician are un chef demn de toată invidia de a-și cheltui talentul pe platourile de filmare și, dacă se poate, de a se juca de-a aventura, de a se avînta în tot felul de peripeții comice. De aceea a și ales romanul sus-citat; odiseea ofițerului Vincent van Horst, care, la sfîrșitul anului 1916, sătul de Europa și de «marele război», pleacă să-și caute norocul în Canada, îi oferă o succulentă materie primă pentru un recital a cărui notă dominantă să fie voia bună. «Vreau să fac un film vesel — declară regizorul — situațiile sînt explozive, pline de suspense... atmosfera filmului este una de bună dispoziție, nu vreau să lipsească o anumită căldură umană. Sper ca toate acestea să fie prezente pe ecran. «Imageria» populară la care țin va avea o culoare barocă tot timpul filmului».

Alături de Jacques Brel — într-un rol de Don Juan care, în ciuda existenței sale zvăpăiate încearcă să învețe cîte ceva din experiențele de zi cu zi, ba chiar să se deprîndă cu eșecul — alături de protagonist, deci, mai apar: Rosy Varte, o excelentă actriță de teatru și film (a jucat, printre altele, în «Dragoste la douăzeci de ani» al lui Truffaut), Malka Ribkowska, interpretă plină de distincție (cunoscută celor care au văzut cîndva, la Cinematecă, filmul lui René Allio, «Bătrîna doamnă nedemnă»), Bernard Lajarrige, Gabriel Jabbour — actori care în ultima vreme s-au consacrat mai mult teatrului.

Deși operator de meserie, Alain Levent a încredințat imaginea lui Emmanuel Machuel.

Pentru a nu-i supăra pe fanaticii care nu văd cu ochi buni activitatea cinematografică a lui Brel, care îi reproșează că a trădat muzica, actorul-cîntăreț și-a înscris numele pe generic și în dreptul acestui capitol.

M. MIHAIL

Foto: La Société Nouvelle de Cinématographie

◀ O intîlnire tandră: Rosy Varte — Jacques Brel.

de la A la Z

de Constantin POPESCU

GODARD Jean-Luc

Regizor și critic de film francez, născut la Paris, la 3 decembrie 1930. Cineast reprezentativ al «noului val», grupare de prin anii '50, care a dat filmului francez câteva personalități marcante. Primul său film de lung metraj, *À bout de souffle* (1959), cucereste premiul Jean Vigo și premiul pentru regie la Berlin. Cineastul stărnește admirație (dar și nedumerire din partea unora) datorită pasiunii cu care demitizează convenția cinematografică, datorită noii gramatici pe care o impune în materie de construcție filmică. Titlurile filmelor: *Le Petit soldat* (1960); *Une femme est une femme* (1961); *Bande à part* (1964); *Une femme mariée* (id.); *Pierrot le fou* (1965); *Les carabiniers* (1963); *Alphaville* (1965); *Masculin-féminin* (1966). Ultimele sale opere, dintre care amintim *Week-end*; *Made in USA*; *Deux ou trois choses que je sais d'elle*; *La chinoise*, dovedesc — în ciuda unor confuzii — atașamentul său față de mișcările timpului nostru.

GODDARD Paulette

Actriță americană de film, născută Pauline Levy la Great Neck, Long Island (New York), la 3 iunie 1911. Fostă stea a teatrului de revistă al lui Florenz Ziegfeld, debutează la Hollywood tot într-o revistă: *Regele arenei* (1932), făcând parte din numerosul ansamblu feminin care evolua în jurul comicului Eddie Cantor. Abia Charlie Chaplin în 1936 va revela personalitatea, temperamentul și talentul ei prodigios, făcând-o partenera lui în *Timpurii noi* și în *Dictatorul* (1940). Se afirmă ca o actriță capabilă să treacă cu ușurință de la un gen la altul, găsind de fiecare dată nota justă și construindu-și personajele cu multă inteligență, împrumutându-le farmecul și vivacitatea ei. Din lunga sa filmografie mai reținem: *Viata fără griji* (1938) cu Douglas Fairbanks jr.; *Femei* (1939) cu Norma Shearer; *Pisica și canarul* (id.) și *Fantome* (1940) cu Bob Hope; *Second Chorus* (id.) cu Fred Astaire; *Poarta de aur* (1941); *Crystal Ball* (1943) și *Seceră vântul sălbatic* (id.) cu

Ray Milland; *Legiunea albă* (id.) cu Claudette Colbert; *Standing Room Only* (1944) cu Fred Mac Murray; *Kitty* (1946); *Jurnalul unei cameriste* (id.) de Jean Renoir; *Sopul ideal* (1948) după Oscar Wilde; *The Torch* (1950); *The Stranger Come Home* (1954) ș.a. După o absență de 9 ani reapare pe ecran în filmul italian *Gli Indifferenti* de F. Maselli, după Moravia. A fost căsătorită cu Charlie Chaplin și cu scriitorul Erich Maria Remarque.

GODFREY Peter

Regizor american de film, de origine britanică, născut la Londra, la 16 octombrie 1899. Își începe cariera în Anglia, ca actor și regizor de film, stabilindu-se apoi din 1939 în S.U.A., unde va cumula simultan funcțiile de regizor, actor, scenarist și dialoghist, ceea ce-i va atrage denumirea de «Sacha Guitry al filmului american». Trece pe rând de la Columbia, la RKO și la Warner, afirmându-se mai ales ca un regizor abil, cu meritul de a-și fi ales întotdeauna numai actori iluștri ai caselor respective: Warren William și Ida Lupino în *The Lone Wolf Spy Hunt* (1939); Barbara Stanwyck în *Christmas in Connecticut* (1944) cu Dennis Morgan; în *The Two Mrs. Carralls* (1947) cu Humphrey Bogart și *Cry Wolf* (id.) cu Errol Flynn; Ann Sheridan în *One More Tomorrow* (1946); Shirley Temple în *The Hagen Girl* (id.); Errol Flynn în *Escape Me Never* (1947) cu Ida Lupino; Eleanor Parker în *The Woman in White* (id.); Mickey Rooney în *He's a Cock-Eyed Wonder* (1951); Angela Lansbury în *Please Murder Me* (1956); etc.

GOETZKE Bernhard

Actor german de film, născut la Danzig (Gdansk) în 1884. Unul dintre marii tragezieni ai filmului german de ieri. Descoperit de Joe May, debutează în 1918 în *Veritas vincit* și se impune grație aceluiași regizor în *Monumentul indian* (1920/21). Chipul său expresiv, cu trăsături aspre și intensitatea dramatică a jocului său vor fi ulterior valorificate de un cineast ca Fritz Lang, mai întâi în *Moartea obasită* (1921), apoi în *Dr. Mabuse* (1921/22) și *Nibelungii* (1923/24). Va realiza de asemenea creații marcante în: *Frații Karamazov* (1921); *Fica faraonului* (id.); *Petru cel Mare* (1923), realizate în Germania, precum și în: *Ultimele zile ale Pompeiului* (Italia — 1924); *Decameronul* (S.U.A. — id.); *Vulturul munților* (Anglia — 1928); *Salamandra* (U.R.S.S. — id.); *Vestala Gangelui* (Franța — id.); *Virsta primejdiaosă* (Germania — id.); *Monte-Cristo* (Franța — 1929); *Deșteptarea primăverii* (id. — Germania). Foarte activ la începutul vorbitorului își va

rări treptat aparițiile, rezumându-se la roluri de compoziție pe aceeași sobră și expresivă linie de odinioară, mai ales în filmele de epocă. Amintim dintre ele pe cele din *Alraune* (*Mătrăgana* — 1930); *Dreyfus* (id.); *Die Koffer des Herrn O.F.* (1931); *Luisa, Königin von Preussen* (id.); *Der schwarze Husar* (1932); *Theodor Körner* (id.); *Rasputin* (id.); *Taifun* (1934); *Victoria* (1935) după K. Hamsun; *Michael Strogoff* (1936); *Münchhausen* (1943); *Paracelsus* (id.) ș.a.

film

REPERTORIUL DE SEZON ȘI AGREMENTUL DE BUN-GUST

(Urmare din pag. 16)

desene animate încântătoare de genul lui «Mary Poppins» sau «Doamna și vagabondul» nu se mai pot găsi în depozitele caselor străine de filme? N-am putea atunci reprograma cu tot curajul la mai multe cinematografe (nu doar la anonimul Doina) «Parisul vesel» sau «O sută unu dalmățienii», la fel de proaspete și azi ca acum mulți ani când au venit în premieră (la noi). Copiii cresc, vin alții ce n-au apucat să se delecteze cu reușitele genului. În schimb, «Vedere de pe pod» după Arthur Miller ne cam lasă senzația de vetust, nu atât prin ținuta vestimentară, cât prin maniera teatrală a unor interpreți (Raff Valone), a punerii în scenă. Sintem răspâțiți în schimb cu un mare William Wyler și anume cu «Ferma din Arizona» (titlul românesc pentru «The big country»), care — alături de «Baladă pentru Cable Hogue», în regia lui Sam Peckinpah (un nume de prestigiu în arena mondială), și de «Parada nebunilor» cu James Stewart — sînt titlurile ce prezintă cu succes capitolul westernuri de ținută în profilul repertoriului nostru estival. Ni se promite de asemenea pentru lunile următoare celebrul «Quemada» în regia lui Pontecorvo, recunoscut pentru tăria denunțului său social, cu un Marlon Brando, personalitate capabilă să facă o sărbătoare din fiecare rol. Mai ales din acela al unui erou revoluționar din războiul pentru eliberarea colonială într-o insulă depinzînd de Portugalia, la sfîrșitul secolului trecut.

Cu o oarecare incertitudine de timp ni se anunță și «Mesagerul» lui Losey, premiat la Cannes anul trecut (dar noi nu numai pentru asta îl iubim, ci îndeosebi pentru bucuria reîntîlnirii cu o actriță de talia Juliei Christie, evoluînd sub bagheta unui riguros arhitect al timpului și spațiului cinematografic: Losey). Operă de rară violență critică, amintind «Miinile pe oraș» al lui Rosi, «Mărturisirile unui comisar de poliție...» vor pleda convingător — nădăduim unui public cît mai larg — pentru genul «film politic» (dacă există un gen aparte, ceea ce mă îndoiesc). Mesaj limpede, rostit cu fermitate dar fără ostentație de un regizor, Damiano Damiani, al cărui prestigiu artistic a depășit hotarele Italiei, filmul va constitui, sperăm, un succes de critică și de spectatori. Anticipînd puțin, va avea poate soarta fericită a lui «Z» sau a «Bătăliei pentru Alger».

Din producția variată a studiourilor cinematografiilor socialiste au fost selectate, cu o exigență mai mare decît în alte stagioni, acele filme realmente reprezentative și pentru «marca» studiourilor și pentru genurile respective. Ne referim îndeosebi la valoroasa selecție de filme sovietice. «Pescărușul» și «Egor Bulciiov și alții» — două ecranizări după mari clasici; un film în două serii de forță dramatică a «Directorului» (avînd ca protagonist pe excelentul interpret Nikolai Gubenkov); o comedie lirică pe teme contemporane: «Despre dragoste» sau o nouă «baladă a soldatului», intitulată de data aceasta «Un soldat a venit de pe front» — strălucită afirmare în regie a actorului Nikolai Gubenkov, pomenit mai sus; o legendă frumos filmată în Republica Sovietică Socialistă Moldovenească, aducîndu-ne, ca și acel tulburător «Poienile roșii», poezia locurilor și oamenilor: «Apa vie» — sînt cîteva dintre filmele sovietice incluse în repertoriul acestor luni de vară. Ni se oferă de asemenea comedii realizate după opere literare clasice, cum e acel iugoslav «Dragoste și înjurături», ori din viața noastră de azi: «Fuga după liniște» (bulgar) sau «Bărbați cumsecade» (ceh).

Ne putem opri aici declarîndu-ne mulțumiți. Ceea ce nu înseamnă însă că o investigație mai amplă și mai atentă, mai «la zi», a pieței mondiale cinematografice (există la D.R.C.D.F., de curînd înființat, un serviciu de sondaj, denumit «marketing», specializat în studiul științific al pieței) nu ne-ar fi putut asigura o recoltă și mai bogată, mai nouă și mai diversă de filme. Dar, oricum, ne aflăm pe calea cea bună. Un singur lucru să ne dorim: ca programările de ultimă oră să nu ne modifice buna impresie de acum decît cu mici, inevitabile amendamente. Și ar mai fi ceva: de data asta din partea noastră, a spectatorilor: să venim, cu încredere, în întîmpinarea filmelor oferite, să nu oftăm nostalgic la «Quemada» după «Vagabondul», așa cum oțtează fetițele romanțioase după Alain Delon, refuzînd să-și ia în seamă colegul de bancă, să-i recunoască meritele, poate chiar superioritatea, față de vedeta preferată. Dar pentru asta trebuie să știi să vezi. Și filmele bune ne învață să vedem din ce în ce mai bine. Și mai departe.

tv

de C.N. CONSTANTINIU

reporterul de transmisie directă

N-am calculat cîtă informație poate transmite într-un minut Andrei Bacalu, dar o statistică ar da rezultate uluitoare.

În cele cîteva reprize de peliculă de la Le Mans am răsfoit o întregă enciclopedie despre celebra cursă automobilistică, despre așii volanului pe mapamond, despre calitățile tehnice ale diverselor mașini, încît pot spune că acest capitol sportiv — pină acum deficitar pentru mine — nu mai are secrete.

E uimitor ce știe Bacalu. N-am bănuț, în dialogul său cu Houstonul, unde relua pentru noi conversațiile extraterestre, că vocația lui Bacalu este de fapt aceea de computer, că el poate înmagazina date și cifre cu viteză electronică.

Sînt adeptul, pentru televiziune, al acestui gen de reporter — obiectiv, extrem de informat și cu o capacitate impresionantă de emisie a informațiilor.

Mai există și categoria sentimentalilor, a pateticilor, a pedanților în transmisiile directe, a celor care vor neapărat să înlocuiască propriile noastre reflecții cu ale lor. Ei nu țin seama că telespectatorul are și el orgoliul său, părerile sale, și îl împiedică să gîndească singur, îl bruiază permanent. Se practică o pedagogie rudimentară, supărătoare, se fac aprecieri cunoscute de toată lumea și la îndemîna oricui.

Andrei Bacalu și Cristian Țopescu sînt altceva. Stilul lor (diferențiat doar de temperament) e cel mai adecvat transmisiilor directe. Ei adaugă ceea ce știu precis că telespectatorii (afară de specialiști, poate) nu au la îndemînă: o cît mai bogată informație suplimentară. În modul acesta înțelegem mai bine ceea ce vedem, ne explicăm mai clar evenimentul. Ce rost are să ni se spună că jucătorul X nu dă randamentul scontat pentru că e obosit. Această constatare o pot face și singur și, de obicei, înaintea reporterului pentru că eu, telespectator, nu am și îndatorirea de a comenta pentru alții ceea ce vîd. Ce mult ne-a lipsit Țopescu săptămîna trecută, plină de excepționale spectacole sportive.

Îmi permit s-o citez pe Gabriela Melinescu: «Cînd Cristian Țopescu comentează, aerul stadionului intră în casă, tensiunea ringurilor ni se așază pe scaune».

Bunele aprecieri pentru cei doi reporteri citați sînt determinate de faptul că ei înțeleg și practică o publicistică modernă, publicistica epocii noastre.

Răsfoiți presa de acum cincizeci de ani și veți vedea cum melodrama și lirismul ieftin inundau pină și informațiile și notele din coloanele ziarelor. Reporterul avea timp de taifas și lamentare. Foamea de informație este acum atît de acută, încît orice frază de prisos, orice comentariu lungit ca o plastilină ne frustrează de ea.

Asta nu înseamnă că cel care comentează o transmisiune «în direct» nu are dreptul să aibă și opinii proprii. Poate, și sînt pasionante cînd se adaugă propriilor noastre judecăți prin inedit și surpriză. Dar de aici și pină la sfîrșite e cale lungă.

● Multă risipă de decoruri, de personaje, de costume și «culoare locală» în serialul «Potcoava de aur». Petreceri în hanuri pitorești, interioare somptuoase cu mobilă florentină, atmosfera «rurală» a satelor de acum cîteva secole, toate la un loc (cu excepția unor exagerări de fantezie) ne creează o ambianță istorică romantică și nebuloasă, dar... numai atît. În rest, un ritm lent, extrem de lent al desfășurării acțiunii, nici un moment de suspense pe parcursul fragmentului de serial, o narațiune cinematografică lipsită de nerv, sentimente și reacții filmate cu încetinitorul și un dialog încărcat de explicații social-istorice ca și cum am fi martorii lecturii unui studiu academic și nu al confruntării unor oameni vii și diferențiați.

Cînd o să învățăm tehnica simplă, cunoscută, experimentată cu succes a serialelor?

palestra

de Victor BĂNCIULESCU

fleacuri?

E greu să-l contrazici astăzi pe ziaristul care susține că în secolul nostru sportul e «fleacul cel mai important al lumii». Implicațiile tot mai grave și în tot mai multe domenii iscate de sport nu pot conduce la altă concluzie. Numai idealistii opun teza «sportul e un fleac necesar».

Jocurile Olimpice de iarnă din 1976 urmează să se țină la Denver, în Statele Unite. Dar capitala statului Colorado nu e, firește, capabilă să ofere condițiile naturale necesare desfășurării anumitor concursuri în discipline hivernale. De aceea, s-a apelat la împrejurimile avantajoase din zona Munților Stincoși. Săriturile cu schiurile de la trambulină, de pildă, erau prevăzute a se efectua în stațiunea montană Steamboat Springs. Zilele trecute însă necunoscuți au dat foc trambulinei de lemn existente, pretextând că sporturile de iarnă ar dăuna faimei turistice a locului cunoscut sub sloganul de «primăvară veșnică!» Fleacuri?

Pentru că veni vorba de Jocuri Olimpice: ele stau încă, după zarva de la Sapporo, sub spada lui Damocles, care poartă în lumea sporturilor numele de «articolul 26». Celebra regulă olimpică impune practicarea sportului dincolo de orice interes financiar. Acum însă, când înalta performanță nu se mai poate obține decât cu efortul conjugat al multor factori, resursele bănești devin importante. Diverse firme comerciale își oferă (deloc dezinteresat) sprijinul; diverse federații (interesate) îl acceptă. Dar Comitetul Internațional Olimpic își impune cenzura: sprijinul nu poate fi compensat prin reclamă pentru respectivele firme. Cu prilejul unei recente vizite în Satul olimpic de la München, președintele C.I.O., Avery Brundage, tot laudând amenajările în viitoarele garsoniere ale sportivilor, a avut neplăcuta surpriză de a vedea pe pereții camerelor poster-uri (afișe artistice lucrate) reprezentând atleți cu pantofi de sport brăzdați cu trei dungi albe—marca depusă a unei cunoscute firme de încălțăminte. Așadar, casa Adidas a găsit modalitatea de a intra în Satul olimpic fără permis și în ciuda articolului 54 (din aceeași carte olimpică), potrivit căruia vor fi descalificați toți cei ce exhibă în orice incintă olimpică orice fel de îmbrăcăminte sau echipament (pantofi, sacoșe, pălării etc.) purtând inscripții evident publicitare. Fleacuri?

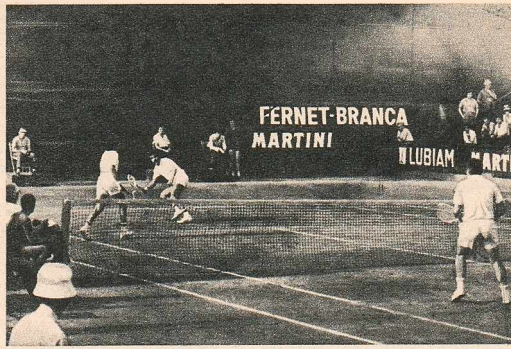
Nemăsurată e inventivitatea celor care caută mijloace pentru eludarea acestor reguli olimpice. La ultimele concursuri de echitație din Anglia, călăreții învingători au primit ca premiu nu cite o mașină de lux, de o valoare exorbitantă, care ar fi pus în pericol calitatea de amatori a sportivilor, ci... aceleași mașini cu drept de folosință pe timp de un an! «Utilizare» nu înseamnă «remunerație», nu-i așa?

Tot în lumea călăriei—după ce metoda imixtiunii comerciale a fost încercată cu succes în tenis (sport neolimpic)—în special mărcile de țigăre fac tentativa de a-și introduce numele (publicitar) nu pe ușa din dos, cum se spune, ci prin ușa grajdurilor. Călăreților vestiți li se oferă cai excelenți spre încălecare în concursurile olimpice, cu singura condiție ca patrupezii să poarte numele firesc înscris în pedigree, ci numele de imprumut al firmei donatoare. Deci, în palmaresul olimpic ar urma să apară stimatul nume al campionului care a câștigat proba cu calul—să zicem—Pall Mall sau Dunhill (și nu Delfis sau Thora, cum scrie în certificatul de naștere al roibului). Acuma, spuneți și dv., poți să acuzi un cal că nu respectă regula 26?

Danezul Poul Elvstrøm, de patru ori campion olimpic de yachting, în proba de finn-dinghi, tot specializându-se în plutitul pe ape, a început să construiască ambarcațiuni, înscriindu-și numele pe velatură. Și el riscă să fie descalificat la Kiel (locul de desfășurare a concursurilor olimpice de vele).

De decenii, cicliștii poartă tricouri și mai ales chiloți din țesături în care numele firmei producătoare este indestructibil înșălat. Tricourile se mai pot schimba, dar la chiloți singura soluție este acoperirea temporară a firmei cu platură... Fleacuri.

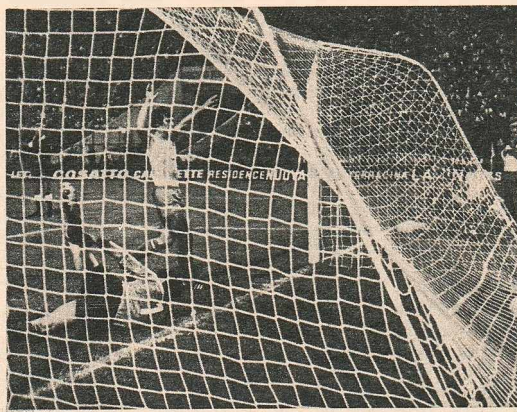
SPORT

Admirabilii noștri tenismeni au demonstrat din nou marea lor clasă, învingând la scor echipa Italiei, în mult disputata întrecere pentru «Cupa Davis». Acum, când răsuflăm ușurați, așteptând cu optimism meciul de la Moscova cu echipa Uniunii Sovietice, trebuie să recunoaștem că jocurile de la București le-am privit cu îngrijorare, deoarece băieții noștri veneau în țară după unele turnee în care n-au prea excelat.

Sarcina cea mai mare i-a revenit lui Țiriac care în prima zi a întrecerilor trebuia negreșit să-l învingă pe noul supercampion italian Adriano Panatta, creditat în acest sezon cu victorii răsunătoare. Țiriac a luptat exemplar împletind perfect vasta lui experiență dobândită de-a lungul anilor cu tactica necesară fiecărui ghem, reușind, în afara victoriei personale, obținerea unui punct prețios echipei noastre în drumul pentru finala grupei A a zonei europene a «Cupei Davis».

Greul nu a trecut. Viitoarele întâlniri, cum e și firesc, sint cele mai grele, reclamând mult efort, foarte mult calm, multă inteligență și stăpânire de sine, ceea ce băieții noștri au dovedit de atâtea ori că au din plin. Succes!

De la meciul de fotbal al reprezentativei țării noastre cu echipa Italiei publicăm fotografia de mai sus care surprinde golul marcat de arădeanul Domide. Acest meci își are însemnătatea sa aparte datorită rezultatului de egalitate obținut de noi în întrecerile directe cu fotbalistii italieni, dar remarcă lui Ștefan Covaci: «atacanții noștri sint prea... blînzi!», la care subscriem și noi, ni se pare esențială.

George Best, cunoscutul jucător nord-irlandez care a activat la Manchester United, și-a anunțat retragerea din activitatea competițională, cu ocazia sărbătoririi a 26 de ani de la naștere.

Cu acest prilej el și-a ras barba, declarând ziaristilor că își va încerca forțele pe platourile de filmare.

În imagine vi-l prezentăm pe George Best (George cel mai Bun — în traducere exactă) împărțind cu un amic tortul tradițional al zilelor onomastice.

Și când te gîndești că mulți erau dispuși să-i întrevadă o activitate competițională îndelungată datorită, probabil, numelui parcă predestinat unui sportiv de performanță.

crampon

de Adrian PĂUNESCU

ajunge un hajnal la un car de oale

Nimeni nu aștepta nimic de la Hajnal. Jucătorul tirgumureșean nu părea predestinat. Jucătorul tirgumureșean părea un fotbalist de umplură, introdus în teren ca să se mai odihnească «marii». Hajnal însă avea socotelile lui. Hajnal nu se consolase cu o soartă măruntă. Din momentul când a început să vadă spre careul italianilor, am simțit cu toții că Hajnal e pus pe obrăznicii. Hajnal a jucat numai 15 minute. Și nici 15. Pentru că, după un vechi obicei, veteranii se uitau la Hajnal ca la felul cinci, vorba lumii. Hajnal a jucat vreo 5 minute. Și a făcut minuni. Șutul lui la poartă (o fi fost gol, cu adevărat?) a pornit cu o violență și o plăcere a jocului cum rar se văd.

Hajnal este, după opinia mea, unul dintre viitorii titulari ai Naționalei.

Din nou despre Dobrin! Dobrin a arătat, din nou, că el e cel mai bun, mai înzestrat și mai iubit dintre toți fotbalistii din România. Jocul lui Dobrin a devenit, în ultimii ani, și mai clar. Dobrin joacă astăzi pe poartă, Dobrin dribleză fantastic și creează faze de gol pentru întreaga echipă adversă.

Înzestrat astăzi cu o mare putere de luptă, Dobrin are nevoie de concursul tuturor factorilor pentru a pune în valoare marele său talent.

Lui Dobrin îi trebuie un centru atacant tânăr, cu poftă de gol și de fugă, lui Dobrin îi trebuie două extreme rapide, capabile să transforme ideile lui fulgerătoare în faze de primejdie pentru adversari.

Să începem să gîndim echipa națională în funcție de Dobrin!

Cred că întreaga linie de fundași Sătmăreanu—Lupescu—Dinu—Deleanu trebuie remaniată. Sătmăreanu e remarcabil în atac și a fost excepțional în meciurile cu Ungaria. În rest însă cred că se poate și mai bine. Lupescu e un jucător serios căruia nu e cazul să-i pregătim un final trist. Eu îl văd pe Lupescu cedînd locul său acum, cînd e în plină glorie.

Dinu e, indiscutabil, marele pericol pentru propria poartă. Poate că, într-adevăr, locul lui e la mijlocul terenului.

Cît despre Deleanu...

Sincer să fiu, nu am încredere în actuala apărare a reprezentativei.

Arbitrajul din meciul România-Italia a fost o parodie fără nici un haz. (Lipsa de haz venea din faptul că meciul era amical. Dacă s-ar fi jucat un meci cu miză, am fi ris, desigur, în hohote, văzînd ce ne face arbitrul.) Singura scuză a arbitrilor ar fi să fi avut un caz în familie. El—un caz, și tușierul—alt caz, în altă familie. Ferească Dumnezeu...

Ce demodat fotbal joacă italienii! M-am uitat la ei și nu-mi venea să cred că acest fotbal a fost cel mai bun din Europa.

Fotbalul se demodează cu o teribilă repeziciune. Am văzut echipa R.F.G. și m-am întrebat dacă miine nu va fi cumva și ea aruncată la marginea modei și a gustului.

În orice caz, italienii nu mai sînt îndreptățiți să se plimbe cu atîta fală printr-o Europă fotbalistică în care ei nu mai înseamnă aproape nimic, în raport cu echipele vest-germane, olandeze și sovietice.

«Teroarea» supporterilor a continuat duminică, la meciul R.F.G.—U.R.S.S. 35 000 de zgomotoși din R.F.G. au invadat terenul, în vreme ce sovieticii erau aproape singuri: 11 + rezervele + antrenorii.

A fost din nou inechitabil pentru sovietici să joace în contra unui infern și amenințați de 35 000 de fanatici.

Competițiile europene vor avea din ce în ce mai mult de suferit, dacă forurile conducătoare ale fotbalului continental se vor conduce în continuare după legile formalismului cras, nedreptățind încă o dată strălucitul fotbal de astăzi al Uniunii Sovietice.

Echipa R.F.G. este, într-adevăr, cea mai bună reprezentativă a Europei și, poate, a lumii. De unde, oare, în această echipă atîta elan, atîta voință, atîta tehnică și atîta har?

«SĂRUTĂ PĂMÎNTUL PATRIEI...»

de Ioan GRIGORESCU

Oricât ar părea de ciudat, întâmplarea de mai jos n-are în ea nici un element imaginar. Și cu toate că am înlocuit numele proprii ale «eroilor» mei cu inițiale de împrumut, nici o asemănare cu vreo persoană știută nu este cituși de puțin întâmplătoare.

Mă aflam pe aeroportul din Roma, în timpul unei escale dintr-un zbor spre Paris. Eram un pasager «în tranzit», obligat să aștepte câteva ceasuri continuarea cursei, fără să poată părăsi o anumită zonă a aeroportului. O astfel de ședere în etern jinduia Româ, pe care n-o poți zări decât prin ferestrele sălii de așteptare, fără a putea să-i treci pragul, este ca o închisoare într-o colivie de aur. Timpul abia se târâște, spectacolul decolărilor și aterizărilor nu mai pasionează, doar urechea rămâne mereu trează pentru a distinge în cuvintele crăinice anunțarea pornirii pe drumul întrerupt. N-ai altceva mai bun de făcut decât să privești lung oamenii, cu un aer de indiferență și blazare, încât să nu se simtă studiați. La un moment dat, m-am trezit însă urmărit cu insistență de un bărbat care mi se părea vag cunoscut și care, de câte ori îmi prindea privirile, îmi suridea amical. Până când și-a luat inima în dinți și s-a apropiat de mine:

— Nu mă mai recunoști?
Era de statură mijlocie, cu părul cântit de un frizer de cartier, avea o față bronzată la reșou, un costum de haine acceptabil și o servietă-valișoară, cum au funcționarii superiori, diplomații și oamenii de afaceri. O privire spălăcită în care se aprinsese scînteia surprizei și un aer de amicitie ușor deziluzionată de faptul că îmi rămânea străin.

— Tovarășe Grigorescu, este imposibil, m-am schimbat chiar așa de mult?

Vocea mi l-a readus bine în memorie. Era A.B., «plecat» cu vreo trei ani în urmă din țară și despre care nu mai auzisem nimic între timp. Acum, văzînd că-l recunosc, îmi întindea o mîna cu palma ușor transpirată, într-o efuluziune de căldură pe care nu i-o simțeam deloc trucată.

— Îmi place, zic, mă iei cu «tovarășe»?
— Ei, lasă, noi tot tovarăși am rămas.

O dusese destul de bine în țară. Se bucurase de atenție, de respect, deși nu era decât un tehnician de mîna a zecea într-o branșă în care, har Domnului, fac destul umbră pămîntului. Avea mașină într-o perioadă în care eu abia îndrăzneam să aspir la bicicletă, valișoară într-un cartier șic — cu alte cuvinte, o viață banal reușită.

— Cum o duci acum? — I-am întrebat.

— Excelent! — și mi-a arătat dantura pe o placă impecabilă.

— Și mergi la Paris?

— Exact. Voiaj de afaceri. Ce mai e prin țară?

— Cum știi. Treabă multă, și bucurii, și necazuri, de toate. Timpul e frumos, oamenii așteaptă o recoltă bună, se pregătesc de vacanță... Ești mulțumit de ceea ce faci?

— Cum să nu fiu? Am dat lovitură!

— Te-ai schimbat mult. Parcă nu te-am văzut de douăzeci de ani, zic, neîndrăznind să-i spun că a îmbătrînit.

— Am fost cam bolnav. Apoi, aici, ca să-ți menții poziția, alerg, nu glumă... O să mă refac eu... Chiar așa de mult m-am schimbat?

— Destul.

— Ce să-i faci? Aer poluat, știi cum e la început, pînă te adaptezi, pînă îți faci un rost. Și apoi, așa desprindere... Nu e deloc ușor.

— Înțeleg... Și ce «lovitură» ai dat?

— Ei, chestie de baftă. Că aici asta contează, dacă n-ai altceva. Știi ce ț-ar trebui? Capital, relații, altfel nimeni nu-ți vine cu tava întinsă. Am reprezentanța a două firme în specialitatea mea, sînt destul de mult pe drumuri, vilă în Calabria, birou la Roma, o mașină mă așteaptă la Orly, o las acolo cu săptămîinile, ce să-ți spun, o splendoare, opt metri lungime, vai de capul meu cum o parchez. Ai un foc?

Scot bricheta și o aprind.

— Ai și țigări?

— Snagov.

— Excelent!... Uite, domnule, trag un fum și parcă sînt acasă. Nici nu-ți închipui cât mă bucur că ne-am întâlnit. Spune-mi, la București au înflorit trandafirii?

— Ei, parcă de trandafiri îți arde?

— Îmi arde, domnule, îmi arde! Cum să nu-mi ardă? Ți-am spus, aici e un aer al dracului de poluat, nu mă împac deloc cu chestia asta. Știi ce? Dacă ți-ai luat mai multe «Snagov», lasă-mi mie pachetul ăsta, țuică n-ai adus? De le-ai da ălora de la Paris un Turț, le-ai rupe gura...

Nostalgia lui olfactiv-alimentară după țara părăsită mi se părea înduioșătoare. N-aveam nici un motiv să nu-l cred că reușise, îl știam descurcarea, abil, unul dintre aceia care la noi s-au cățarat un timp pe schema de organizare. Pînă cînd și-a luat valea.

— Auzi? Nu-mi spui și mie de ce ai plecat?

— Ei, parcă nu știi.

— Habar n-am.

— Drept să-ți spun, nici eu nu prea știu. Am făcut-o și gata. Pe urmă a fost prea tîrziu. Dacă nu dădeam lovitură, îmi trăgeam un glonte în cap, că aici ori iei Occidentul în coarne ori te ia el în copite. Ce-ai fi vrut? Să mă întorc în patru labe? Mai prind ceva cheag și vin eu... Cînd mi-or vedea frații de la București mașina...

— Au și ei.

— Zău?

— Spune-mi, mai știi ceva de C.D.? Cum o duc?

C.D. a fost un coleg de-al lui A.B., «plecat» și el ceva mai înainte.

— Vai de capul lui! Țta de cînd a venit trage mița de coadă într-un hal de ț și se face milă... Cară cu căruciorul zarzavat la halele din Paris.

— Ce spui, domnule? Păi nu era un specialist de lepadat...

— Aiurea. D-ăștia sînt aici cu lopata. Îl mai pun citeodată să-mi spele mașina ca să scoată și el un ban. Pe ăla să-l vezi cum a îmbătrînit...

— Și E.F.?

Altul care «plecase».

— Mai rău. Cerșete duminica la biserica românească din Paris. Dacă te duci pe-acolo, și zău, du-te așa. Pe chestie, numai că dacă te vede, se ascunde, dar fă-o așa, să nu simtă, și aruncă-i doi franci în pălărie... Am încercat să-l ajutăm, dar e putred, domnule, e putred pînă în măduva oaselor. Plînge și își dă cu pumnii în cap, a vinat un timp o văduvă cu bani, și-a dat pînă și cămașa de pe el pentru anunțuri matrimoniale cu «tinăr, viguros, fără prejudecăți, caută femeie de condiție pentru a-i fi sprijin în viață», dar uite că n-a găsit.

Ți-am spus, aici, dacă n-ai baftă, te-ai ars. O să crape într-o zi pe sub podurile Senei...

În avion n-am găsit locuri alături. De altfel, mă apucase așa o lehamite că nici n-am mai avut chef să caut pe cineva cu care să mă schimb. La Paris, ne-am zis fugăr «la revedere», rezistînd invitației de a mă lăsa plimbat cu mașina lui de opt metri și, după cîteva minute, l-am văzut făcînd, cu «discreție», coadă la autobuz.

Nu mai întâmplarea a făcut ca exact după trei zile să-l întîlnesc pe C.D. în anticamera unui personaj parizian cu care aveam de discutat unele treburi.

L-am recunoscut imediat. Nu se schimbase prea mult, era surzător, volubil, plin de planuri și, cît timp am așteptat venirea gazdei, mi-a descris cum l-a apucat pe Dumnezeu de un picior, ce situație și-a făcut, mașini, bani, o a doua reședință pe Valea Loirei, o a treia în Normandia, cont la bancă, femei, un aer de reușită perfect trucat.

— A ta e sacoașă aia? — îl întreb. Ce ai în ea?

— Phu! Aur, auzi, aur! Bossu' e topit după România, numai eu știu cum i-am făcut rost de două kile de mălai și de un salam de Sibiu, am cu el o afacere, și pînă nu-l ung la coarda sensibilă, nu se lasă. Dar și dacă «marșează», îl fac om, îl umplu de bani, am o idee pe care americanii ar da milioane...

Pe C.D. nu l-am mai întrebat de ce fugise. Și doar așa, ca să omor timpul, l-am întrebat despre cel întîlnit la Roma.

— Spune-mi, mai știi ceva de A.B.?

— Dă-l dracului, parcă mai vrea să știe cineva de ăla! Un prăpădit, un terchea-berchea, ne-a făcut țara de ris pe aici.

— Da'de unde? — îmi exprim eu mirarea.

Am auzit că o duce extraordinar, are reprezentanța nu mai știu căror firme, vilă în Calabria, mașină de opt metri la Orly...

— Fugi de-aici! E șofer la un bătrîn paralytic, plin de bani, dar iabraș ca Hagî Tudose. Îl mai trimite stăpînu-său citeodată cu cite un comision ba la Roma, ba la Londra, nu știu ce învințește moșu, dar nenorocitul ăla n-are timp nici să respire, și pentru că patronul se deplasează mai greu, A.B. mai face și galop prin Europa pentru el.

— Și E.F.?

— Aud că așteaptă o bursă de studii de la americani. Nu știu dacă or să i-o dea, căci a depășit vîrsta studiilor, dar poate o să aibă noroc și-o s-o mai ducă un timp. L-aș fi luat la mine, că nu era prost, dar e păgubos, dom'le, unde pune el mîna își viră și dracu coada, iar cînd lucrezi pe-aici e mai bine să n-ai de-a face cu de-ai tăi...

Cînd «bossul» a trecut spre biroul lui, după ce m-a poftit înăuntru, s-a întors către C.D. și l-a întrebat iritat:

— Dumneata, iar?

Și l-am văzut atunci luîndu-și sacoașă și dezvelind misterios un cap de salam.

— Așteaptă!

Nu se cuvinea să-l întreb pe «boss» ce învințește fostul meu «amic». Nici la biserica ortodoxă nu mai m-am dus. Dar întâmplarea a făcut să-l întîlnesc pe E.F., după o săptămîină, într-o cafenea de lingă Comedia Franceză. Avea o față de Crist, o paloare care nu era de loc aristocratică și o cumsecădenie blîndă de om care dispune de timp. Își lăsase barbă, plete, fuma țigara pînă se aprindea și filtrul și după pofta cu care a mîncat porția de cartofi prăjiți și perechea de crenvuști cu care l-am tratat din diurna mea de austeritate, mi s-a părut destul de dornic de viață.

— Auzi, îl întreb, te duci pe la biserica ortodoxă?

— Ce să caut acolo? Am fost de Crăciun, aveam o întîlnire cu unii, după care trebuia să tragem un chef cu sarmale, după datină. În colo, nu mă știi? Nu sînt credincios.

— Am auzit că faci rost de o bursă americană.

— Am și făcut. Dar cred c-o să renunț. Mă duc în Canada, ăia angajează orice; mie aerul polar mi-a făcut întotdeauna bine.

Ochii îi străluceau de parcă ar fi avut fîtie și bea vinul roșu de Bordeaux pînă scurgea ultima picătură din pahar.

— Te descurci?

— Bineînțeles. Nu prea grozav, dar n-am de ce să mă plîng.

Și mi-a spus o cifră, bineînțeles în dolari, pe care ar cîștiga-o lunar. De vreo cinci ori salariul meu de-acasă.

— Auzi — îl întreb — mai știi ceva despre A.B. și C.D.?

— Niște rahați.

— N-am auzit bine! (Poate-o fi spus «ratați».)

— Rahați, ășta-i cuvîntul.

Îl spun că i-am întîlnit.

— Și te iei după ei?

— Ziceau că cerșești la biserica ortodoxă.

— Aiurea! Cînd o să-i întîlnesc, îi iau la palme. În realitate, mă invidiază. Eu am un rost, mi se propune să plec în Canada, acolo e de lucru în industria forestieră, la petrol, în orice, șase luni leafă înainte, îți lasă timp să le studiezi limba, o dată la trei ani concediu în Europa, șederea mea aici a fost doar un in-

termezzo...

— Te-ai însurat?

— Ce-s nebun? O să văd eu «acolo»...

Revin la discuția despre ceilalți doi. Îmi răspunde scîrbit, culegînd ultimul cartof din farfurie:

— Ai timp să-i crezi? Țștia cînd se întorc în țară, ca turiști, împrumută haine mai acătării să facă impresie, o mașină, ceva valize și iau cadouri de doi franci de pe la autoservire... Îi știu eu pe toți, sînt mulți care mîine s-ar întoarce definitiv acasă, și nu de frică n-o fac, ci pentru că tot mai speră să se căpătuiască într-un fel, ca să nu vină acolo cu coada între picioare... Cu ce treburi ești la Paris?

— Eu?

— Da.

— Păi... Și eu... Am ales libertatea...

— Cum adică?

— Așa, bine. Ca tine, ca A.B., ca C.D....

S-a făcut dintr-o dată și mai palid. Degetele i s-au crispat pe furculiță.

— Nu se poate!

— De ce? Ziceai că ai nimerit-o, și ceilalți ziceau, ce să fac?

A tăcut îndelung, a luat paharul, l-a privit în fund, apoi s-a jucat din nou cu furculița, evitînd să mă privească în ochi.

— Mai luăm o sticlă de vin?

— Dacă vrei...

Am băut primul pahar în tăcere. Nici nu ne-am mai spus «noroc».

— Și ai fost la poliție?

— Am trecut.

Mă bufnea rîsul. Parcă el s-ar fi pregătit să fugă, nu eu. Își luase o mină gravă, răscolitor de tristă:

— Nu mă felicități? — zic.

— De ce?

— Păi, cum «de ce»?

— Ai completat și declarația aia?

— Nu încă.

— Și pașaportul l-ai dat?

Nu i-am răspuns. Mi-am trecut mîna peste pieptul hainei, într-un gest instinctiv, pentru a-l simți acolo.

— N-auzi? Ai dat pașaportul?

Zic într-o doară:

— Îhi!

Își ridică ochii din pahar și mă fulgeră cu o privire înspăimîntătoare. Parcă s-ar fi rupt ceva în el.

— Nenorocitul, du-te mîine și cere-l înapoi. Dă-ți cu pumnii în cap, spune-le ce vrei, că și s-a furat, că l-ai pierdut, că te-a anunțat cineva că și-a fost deus acolo, te privește, habar n-ai în ce afacere ai picat!

— În ce afacere?

— Stai să-ți explic, nu te supăra, noi ăștia fugim sîntem ca oficioșii, am vrea ca toată lumea să fie tuberculoasă, numai că eu m-am ars și tu faci cum vrei, dar te privește, ai să vezi ce-o să trăgi. Nicăieri nu se aplică mai bine decît aici, la ăștia, «iubesc trădarea, dar urăsc pe trădătorii». Crezi că o să-ți aștearnă cineva de cald pentru ce-ai făcut?

— Păi, poate o să fac și eu rost de-o bursă... Sau plec cu tine în Canada.

— Faci pe dracu! Astea se dau cu pile, cu protecția unei instituții sau numai dacă te-ai dat cu ăia care mîine ar putea fi în stare să facă cine știe ce mîrșăvie împotriva țării. Pe la cite uși n-am bătut!... Și să vezi ce înseamnă cozile de la oficiile de plasare și de emigranți, vizele și paravizele poliției... De ce crezi că crăp?

Dracu știe într-o zi ce-oi mai face.

— Și zici să li-l cer înapoi?

— În genunchi să te rogi de ei. Dacă nu ți-l dau, du-te la ambasadă și spune-le. O să fie penibil, dar n-ai ce face.

Scot portmoneul să plătesc. Îl deschid și las pașaportul cu copertele lui verzi și literale aurii «Republica Socialistă România» să se vadă bine. E.F. a încremenit cu paharul la buze.

— Îți bați joc de mine?

S-a ridicat demn și a plecat cu pași tîrșii spre ușă. Din prag și-a întors fața și m-a privit zîmbind. O picătură de vin roșu i se oprise pe barba care începuse să încărunească.

— Cînd ajungi acasă, sărută pămîntul ăla. O să vin și eu într-o zi, numai să mai apuc...

«Pe la cite uși n-am bătut!... Și să vezi ce înseamnă cozile de la oficiile de plasare și de emigranți...»

Traian Dănceanu:

«ZIMBESC, DAR NU CINE ȘTIE CE...»

de Sanda FAUR—Fotografii de S. STEINER

— Mă gândeam — înainte de a vă telefona pentru acest interviu — că dv., maestre Traian Dănceanu, sînteți zîmbetul cel mai vechi și mai consecvent al trupei giuleștene.

— Vechi, poate; consecvent, poate: joc la Teatrul Giulești din prima mea zi de actorie, adică de 24 de ani. Dar zîmbet, nu prea...

— Să nu-mi faceți și dv. trista surpriză, precum Toma Caragiu, de a vă declara lipsit de umor. Un actor cu asemenea vîină comică căruia să nu-i gîlgăie tot timpul risul în gît și hazul în vine poate fi interesant, ce e drept, pentru iubitorii de paradoxuri, dar, oricum, e dezamăgitor.

— Poftim, vă dezamăgesc. Nu țin minte niciodată o anecdotă. Iar dacă știu vreuna, atunci îi încurc precis poanta. Nu sînt un tip hazos. Fac piata. Pictez. Mai mîzgălesc și hîrtia. Cum vedeți, un tip cu hobby-uri bătrînești. În primii mei cinci ani de teatru, nici nu am știut ce e aia comedie. Am fost stăpîn de sclavi. Am fost o bestie. Am fost un negativ. Și, mai ales, sabotor: se purtau mult pe vremea aceea sabotorii.

— Era mai bine cu dramele?
— Nu știu. Era teatru și asta îmi plăcea. Știți, eu lucram contabilitate la minele de cărbuni din Filipeștii de Pădure — am făcut Academia comercială — atunci cînd teatrul a publicat un concurs pentru salariarii Ministerului C.F.R. — de care țineau și minele, și trupa. Cînd m-au angajat, mi s-a părut că viața îmi face un cadou grozav. De fapt, toți anii pe care i-am trăit după aceea mi s-au părut un dar al vieții.

— Nu înțeleg: cum «după aceea?»
— După război. Eu am făcut un război lung și greu, patru ani întregi, m-am întors în țară abia în vara lui 1945. Treaba asta m-a marcat definitiv: închipuiește-ți un tînar de douăzeci și ceva de ani, care să răspundă de cîteva alte zeci de vieți, înainte de a se dumiri el bine ce e cu viața lui, care să treacă prin momente inimaginabile de grele... În Tatra Mică m-au acoperit bombe. A fost o traumă puternică, o experiență radicală: dintr-o sută de ofițeri ne-am întors trei. Tot ce mi s-a întîmplat după aceea mi s-a părut mai simplu, mai ușor. Am căpătat o altă perspectivă asupra vieții, o altă filozofie, am înțeles că viața trebuie trăită cu plăcere, cu optimism, cu curaj. Dar nu cu lăcomie.

— Lăcomia de a trăi e un lucru rău?
— Da, cînd lăcomia ta strivește viața altora. Mă uit uneori în jurul meu, în lumea asta teatrală a noastră, și văd cum succesul alterează sufletele. Succesul, nu insuccesul. După o cădere îți faci curaj, îți iei avînt și te mai ridici; dar după un prea rapid succes unii nu rezistă. Îi prinde iubirea nebună de sine, orgoliile, patima de bani, vînd «artă» ici, vînd colo, fuga-fuga de la film la televiziune, de aici la radio, ajung cu sufletul la gură pe scenă, iar aici, funcționarism rece și rutinat.

— Credeți că succesul ucide neapărat sufletele?

— Nu neapărat. Dar acolo unde nu există un talent adînc și adevărat (uneori însă chiar și acolo) el strivește, descompune. Dramatic este că succesul nu însoțește întotdeauna harul: e provocat adesea de conjunctură, de abilitate, de insistențe, de șansă. Și chiar de dv., de presă!

— Noi spunem că presa e obiectivă și că nu creează mituri din vînt. Dar de ce atîta înverșunare împotriva succesului? Sînteți doar și dv. un actor de succes...

— Să nu mă înțelegeți greșit: nu se poate

trăi liniștit fără conștiința că faci bine ceea ce faci. Sau măcar binișor. Ești un infirm cînd te îndoiști tot timpul de tine. Dar a trăi cu obsesia succesului, a suferi cînd cel de lîngă tine are aplauze mai puternice sau roluri mai bune, înseamnă să te distrugi singur. Cred că trebuie trăit cu răbdare, cu înțelepciune: să crezi că știi totul și că ți se cuvine totul cînd abia ai pus piciorul pe scîndura scenei e o imensă inconștiență și nefericire. Eu am tot timpul impresia că învăț, de aproape 25 de ani învăț teatru și tot mi se pare că nu știu. Uite, de pildă, rolul generalului Stamatescu din «...Escu», pe care-l joc acum...

— Sînteți formidabil în rol, am curajul să scriu negru pe alb un asemenea compliment necronicăresc. De altfel, tot spectacolul acesta al lui Dinu Cernescu e lucrat cu o minuție de bijutier, mai toți actorii și-au desenat personajele cu peniță fină și le-au jucat cu o poftă neascunsă.

— Mulțumesc... Dar să știți că eu am «făcut» personajul, l-am descoperit abia cu două zile înainte de premieră. Pînă atunci, îi spuneam doar cuvintele. Pe deasupra. Totul, și mersul, și umărul aplecat, și intonațiile le-am găsit abia la vizionare, cînd sala avea ceva spectatori și se-ncălzise. Au fost uimiți cu toții, și eu în primul rînd.

— Focul inspirației, cum s-ar zice. Momentul divin.

— Poate mai curînd publicul. Publicul acesta al nostru pe care eu — iertați-mi patetismul declarației — îl iubesc. Vedeți dv., teatrul nostru e un teatru de cartier, de cartier muncitoresc. Acum douăzeci și ceva de ani se mîncau semințe la balcon și se vorbea tare în timpul spectacolului. Comentariile erau, vă închipuiți, foarte colorate. Publicul acesta a crescut odată cu noi. Cu teatrul. Cu cartierele din jur. Veniți la oricare din spectacolele noastre, chiar și la cele mai dificile și subtile, la «Măsură pentru măsură» de Shakespeare, și urmăriți reacția publicului, a tinerilor de la balcon, de pildă. Se ascultă cu seriozitate, cu reculegere: chiar și cînd nu sînt prinse toate nuanțele. Oamenii respectă teatrul.

— Credeți deci în eficiența formativă a teatrului, în capacitatea sa de a modela caracterele?

— Cu convingere. Cu sfînțenie. Cred că teatrul nostru a făcut enorm pentru publicul său, că a lăsat urme adînci în conștiința sa. Cunoșc spectatori din cartier care vin de 3—4 ori la același spectacol, care știu pe de rost replici întregi...

— Eu aș zice că Giuleștiul are, la ora actuală, o valoare artistică ce depășește cu mult granițele unui «sector» și care poate rivaliza cu oricare trupă din centru. Stagionea aceasta a dat două din spectacolele cele mai strălucite din Capitală.

— E o obligație a sa, cred. Ca să vii din centru pînă în Giulești e o adevărată aventură — pentru cei învățați să frecventeze sălile de pe bulevarde — așa că noi trebuie să avem cu ce chema publicul.

— Aveți, aveți cu ce să-l chemați: și actori excelenți, și acest tînar regizor năbădăios — Dinu Cernescu, căruia îi fierbe capul de idei, și o directoare care știe exact ce vrea: dacă nu mă înșel, tovarășa Elena Deleanu e directorul de teatru din București cu cea mai mare vechime. Am aflat, maestre Dănceanu, că vă ocupați și de artiști amatori, că instruiți o brigadă artistică de agitație...

— Da, brigada de la «Tehnometalica». E o treabă care îmi dă mari satisfacții și nu

numai pentru că a luat Premiul I pe Capitală. Dar sînt acolo, printre alții, doi tineri, tîmplari amîndoi, foc de talentați, e o plăcere imensă să le vezi firescul, hazul spontan, sinceritatea. Dumitru Roșca are un umor popular plin de savoare, e un soi de Păcală poznaș, Șile Dumitru e un comic mai subtil, salonard, cu o mimică excepțională. E o mare bucurie, credeți-mă, să descoperi talente și să vezi cum se formează în minile tale, sub ochii tăi. Dar e și o muncă obositoare...

— Dacă v-aș cere să-mi vorbiți, cu sinceritate, despre ceea ce vă nemulțumește în condiția de astăzi a actorului, ați face-o?

— De ce nu. Și v-aș vorbi întîi și-ntîi despre obsesia «normei» de spectacole, obligatorie pentru un actor. Nu e cauza mea, eu joc întotdeauna mult, îmi îndeplinesc, cum se zice, norma, dar spuneți-mi, cum poți să normezi munca de creație, cum poți să-i fixezi unui creator de valori spirituale un quantum, cum poți să umilești un actor făcîndu-l să alege, gîfîind, să spună pe undeva o poezie ca să-și facă neapărat norma și să nu i se taie salariul? Așa e în teatru, uneori ai, alteori nu ai ce juca... Mi se pare un aspect birocratic, cu totul depășit într-o societate ca a noastră, în care artistul-cetățean e privit ca atare, e respectat, iar munca lui e considerată ca avînd o nobilă influență educativă... Și mai am un of: pensionările. La 55 (sau 57) de ani, un actor e scos la pensie! Deci considerat inutil. Îmbătrînit. Terminat. Un actor ca Colea Răutu este azi la pensie: cum vi se pare treaba asta?

— Într-adevăr, rizibilă. Am mai scris despre asta...

— Și așa ne-am pomenit în teatru nu numai fără actori bătrîni — că și bătrîni dacă n-ai, să ți-i cumperi — ci fără actori ajunși în plină și puternică maturitate. Jucăm personajele vîrstnice cu mustăți lipite și riduri desenate. Și să știți că cel mai mult au de suferit tinerii, chiar dacă ei se mai bucură cîteodată că s-a măturat toată piața ca să li se facă loc: nu mai au de la cine învăța, la cine trage cu ochiul, de la cine «fura». Că doar nu termini de studiat actoria atunci cînd absolvi institutul. Nu, problema aceasta a pensionării actorilor trebuie neapărat regîndită: scoaterea lor prematură din viața artistică le dă și lor un cumplit sentiment al inutilității și sărăciei realmente și viața teatrală. Oare ar îndrăzni cineva să-i pensioneze pe Jalea, pe Ciucurencu, pe Baba, oare ar fi putut gîndi cineva că un Arghezi ar fi trebuit scos la pensie?

— Stimate tovarășe Traian Dănceanu, sînteți totuși — cu toată filozofia calmă și înțeleaptă de care-mi vorbeați la început — un pătimaș, un «contestatar». Sînteți bun de lider sindical. Sau de activist A.T.M...

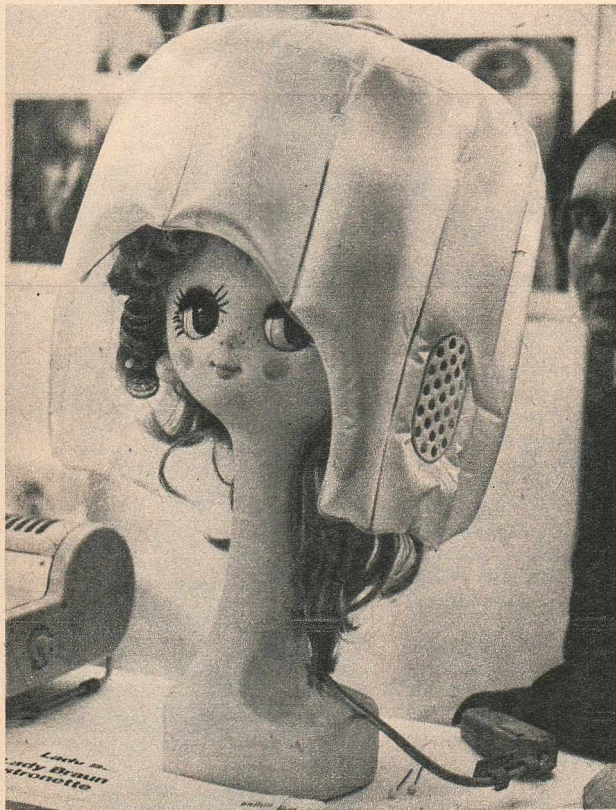
— Uite, eu trec peste aceste mici ironii și cer într-adevăr Asociației oamenilor de teatru să facă mai mult pentru a ne scoate pe noi, actorii, din izolarea în care ne aflăm, fiecare pe peticul lui de ogor, fiecare în teatrul lui, fiecare în spectacolul său. Sîntem o breaslă risipită și insingurată. Nu comunicăm între noi. Nu ne cunoaștem suficient. Nu ne sînt cunoscute suficient doleanțele.

— Totul e să se răspundă chemărilor Asociației. Că de la o vreme se străduiește să facă exact ce cereți dv. Dacă am pune cu toți umărul... Încheiem deci interviul de față cu un «hei rup?»

— Încheiem...

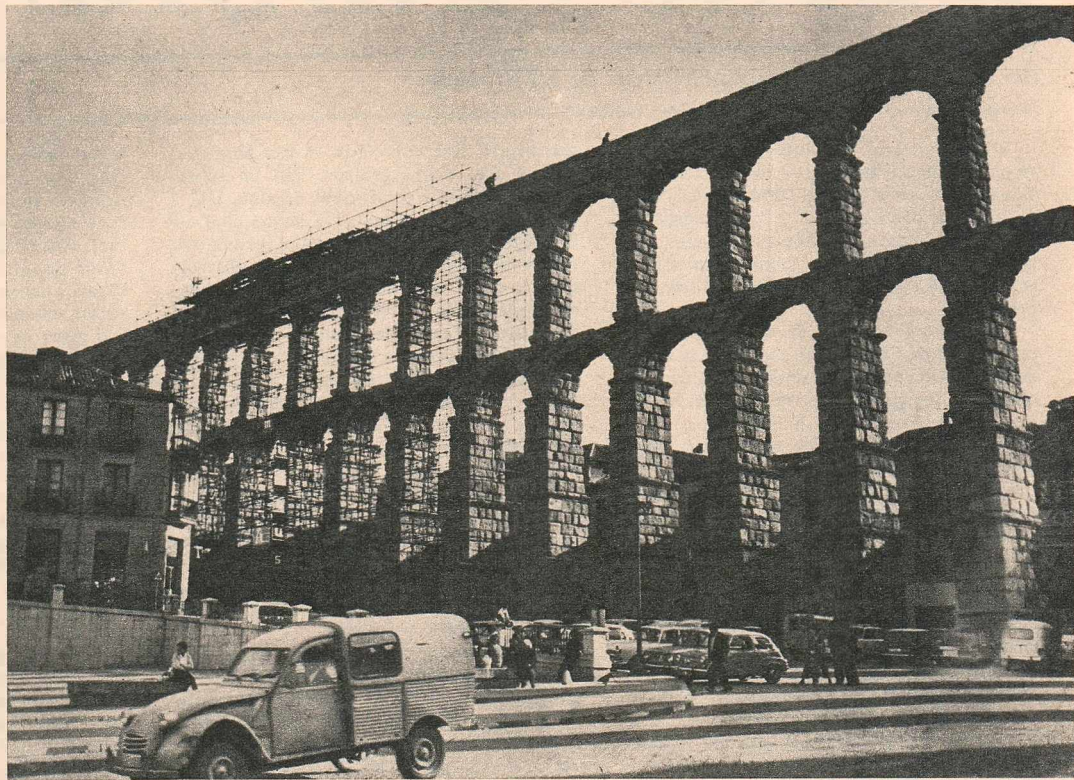

VAI, DRAGĂ, CE SIMPLU E!

Pariziencele respiră ușurate: s-a dus cu chinul din casca coaforului. A fost inventat acest aparat domestic, ușor, simplu, de maximă eficiență și, pe deasupra, cu un nume răsunător—aristocratic: Lady Braun Astronette.

ACUEDUCTO DE SEGOVIA

Un impresionant vestigiu roman aflat pe pământul Spaniei, apeductul de la Segovia, construit sub împăratul Augustus, e lung de 900 de metri și are 153 de deschideri în formă de arcadă. Monumentul dădea în ultima vreme vădite și amenințătoare semne de ruină. Recent s-au luat măsuri pentru salvarea impozantei opere a ingineriei antice, principala acțiune de consolidare a lucrării constând în injectarea cu beton a spațiilor dintre lespezi.

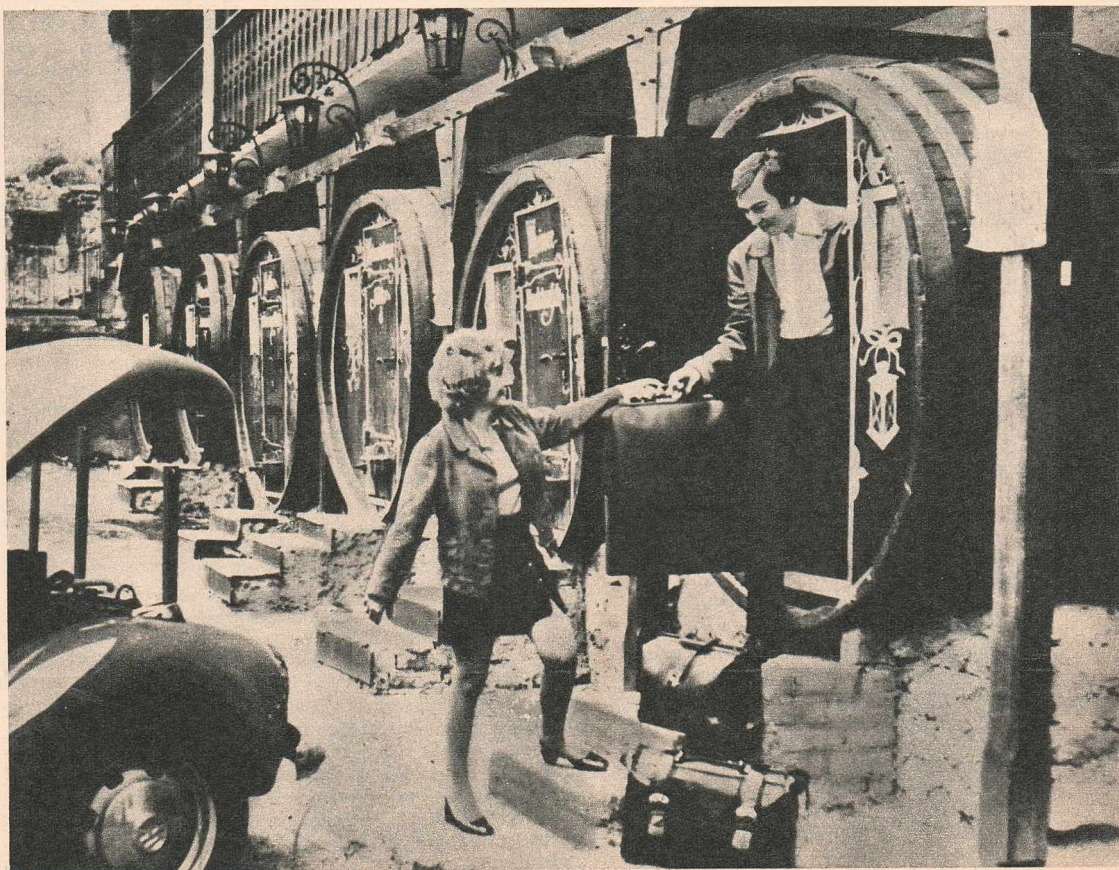

PE UNDE NUMAI VULTURUL...

Pe înălțimile ametoitoare ale Munților Kirghiziei, pe acolo pe unde — după cum se spune — numai vulturul e stăpîn... Nu! Nu numai vulturul, ci și bătrînul și neînfricatul Umetbai Bujibaev, iscusit vînător, care a supus pe regele păsărilor și și-a făcut din el tovarăș de vînătoare. Cîți lupi, cîte vulpi au răpus ei împreună? Mulți și multe. Tocmai atîți și atîtea cît să aducă pentru taica Umetbai importante diplome de onoare.

UN BUTOI DE VIN CU REGIM SEC...

Nu știm dacă bravul hotelier din Rudesheim pe Rin (R.F.G.) este un cinic în pur sens filozofic, cert este însă că de la bătrînul Diogene, părintele cinicilor, s-a inspirat cînd a construit în imobilul de pe Drosselgasse — faimoasa stradă a vinarilor și vinurilor de Rin — camere de hotel în budane de vin. Originalele locuințe sînt mobilate extrem de simplu, cu două paturi și un dulap în perete. În partea posterioară, o mică despărțitură este prevăzută cu duș din care, vai, curge totuși apă și nu vin.

cititori căt-re cititori

BASM SCANDINAV

La Stockholm, unde a fost recent fotografiată scena de față, nu a mai nins de mult. Și atunci? Atunci, unde scrie că ceea ce vedem trebuie să fie negreșit zăpadă și nu spumă carbonică, de pildă, folosită pentru localizarea incendiilor? Și pentru completarea acestui basm nordic: dacă pompierii nu intervineau la timp, o cantitate imensă de clorofom, aflată în imobilul incendiat, s-ar fi revărsat și ar fi adormit — probabil — întregul oraș.

MESERII DE TOT FELUL

Veninul este una dintre materiile prime cele mai importante ale industriei farmaceutice, dar recoltarea lui nu este treabă prea ușoară. Întrebați-l pe cercetătorul Adam din Tvarditza — districtul Sliven, R.P. Bulgaria.

CREDE ȘI NU CERCETA!...

La confluența Tigrului cu Eufratul, pe pretinsul teritoriu al fostului rai, un frumos măr rotat a fost înconjurat cu un gard protector, iar o inscripție în limbile arabă și engleză îi invită pe turiști să umble puțin la imaginație, închipuindu-și că se află chiar în fața mărului sub care s-a consumat păcatul inițial. Este strict interzisă verificarea istoriei biblice prin degustarea de roade ale pomului cunoașterii.

Doresc să corespundă următorii cititori:

Dumitrescu Ion Nelu, post-restant, of. PTTR-66, București: schimb de ilustrate; Voiculescu Carmen Ileana, 17 ani, elevă, București, sect. 8, str. Jiului, nr. 47: teme diverse; Nicolae Tasica, 26 ani, București, sect. 6, Aleea Livezilor, nr. 43, bl. 36, sc. 1, et. IV, ap. 75: viața tineretului, schimb de fotografii de actori, cîntăreți și ilustrate (correspondența în limbile rusă, franceză, engleză); Ionescu Adriana, 17 ani, elevă, Mediaș, str. Piața 23 August, nr. 5, jud. Sibiu: teme diverse; Tudor Crăciunel, Năsăud, casa poștală 13: teme diverse, schimb de fotografii originale; Pricopi Lică, 28 ani, conductor C.F.R., Botoșani, str. Împărat Traian, nr. 54: teme diverse, schimb de ilustrate; Albu Ștefan, Năsăud, str. Piața Nouă, nr. 2: prietenie, filatelie, schimb de fotografii originale și ilustrate; Mărgăritescu Simona Luiza, Pitești, cart. Războieni, bl. D 3, sc. G, et. I, ap. 5: turism, limbi străine, schimb de ilustrate; Laza Diana, com. Seini, str. Cuza Vodă, nr. 38, jud. Maramureș: schimb de fotografii și adrese de actori; Ilie Adrian, 20 ani, stud., Iași, str. Arcului, nr. 25, bl. Petru Rareș, sc. D, ap. 1: teme diverse; Istrate Maria, 19 ani, elevă, Huși, str. Ștefan cel Mare, nr. 144: literatură, geografie, muzică; Hordilă Mariana, 19 ani, elevă, Vaslui, str. Crizantemelor, nr. 9: prietenie, schimb de fotografii de actori; Pricop Sanda, 17 ani, elevă, Iași, Aleea Rozelor, nr. 9, bl. Z 3, sc. B, et. IV, ap. 13: istorie; Șurtea Emilia, 19 ani, elevă, com. Pleșcuța, nr. 45, jud. Arad: teme diverse, schimb de ilustrate; Dumitru Tatiana, 20 ani, Brăila, str. Pietății, bl. C 3, sc. II, et. I, ap. 21: schimb de ilustrate; Moise Marcela, 23 ani, controlor tehnic, Alba Iulia, str. Siretului, nr. 22: prietenie, schimb de cărți, reviste și ilustrate; Cehat Vasile, 21 ani, stud., Brașov, str. Memorandului, nr. 26: teme diverse; Miculescu Viorela, 19 ani, elevă, com. Fibiș, nr. 474, jud. Timiș: viața tineretului, schimb de ilustrate; Anghel P. Angelo, 17 ani, elev, Ploiești str. M. Eminescu, nr. 22, bl. 3, ap. 22: schimb de ilustrate; Gheorghe Angelica, 20 ani, Constanța, șos. Mangaliei, nr. 96, bl. F, sc. 4, ap. 22: turism, cinema, schimb de ilustrate; Tîrnăcop Maria-Margareta, elevă, com. Ciupelnița, nr. 163, jud. Prahova: viața tineretului, medicină, schimb de reviste și ilustrate; Ivașcu Marinela, 20 ani, com. Scărișoara, jud. Alba: filozofie, psihologie, artă; Mihael Andrei, elev, București, sect. 8, str. Petru Poni, nr. 1, sc. B, ap. 13: schimb de ilustrate; Olaru Constanța, 22 ani, tehnician, com. Filipești-Tîrg, str. Cuza Vodă, nr. 333, jud. Prahova: teme diverse, schimb de ilustrate; Froicu Viorel, 18 ani, Iași, str. Mihail Sturdza, nr. 2: prietenie, schimb de ilustrate; Chicioroa Șerban, 27 ani, tehnician, T.C.I.F. 3 București, șantierul Ivănești, of. p. Ciulnița-gară, jud. Ialomița: teme diverse; Isloi Emilia, 17 ani, elevă, Iași, str. Republicii, nr. 55, sc. B, et. II, ap. 7: teme diverse, schimb de ilustrate; Kiss Elena, 16 ani, Brașov, str. Brazilor, bl. 47, ap. 6: sport, muzică, schimb de ilustrate; Sandu Marcel, 17 ani, elev, Ocna-Mureș, str. Războieni, nr. 1, jud. Alba: teme diverse; Măcăneală Victoria, 17 ani, elevă, București, sect. 8, str. Diaconu Coresi, nr. 16 A: teme diverse; Marinescu Claudiu, 19 ani și Marinescu Silvia, 18 ani, elevi, Craiova, str. Dezrobirii, bl. F 4, sc. 1, ap. 4: teme diverse, schimb de ilustrate; Avram Elisabeta, 16 ani, București, sect. 7, str. Sîdefului, nr. 7: schimb de ilustrate; Buliga Adriana, elevă, Roman, str. Spiru Haret, nr. 10, jud. Neamț: teme diverse, schimb de fotografii și adrese de actori, timbre și ilustrate; Munteanu Teodor, Galați, cart. Dunărea, bl. R 10, ap. 51: literatură, schimb de ilustrate; Văcărescu Neli, 22 ani, învățătoare, com. Văgulești-Circiu, jud. Gorj, of. p. Motru: teme diverse, schimb de fotografii de actori și cîntăreți; Tcaciac Aurica, 19 ani, Anina, str. 1 Mai, bl. G, ap. 14, jud. Caraș-Severin: geografie, muzică, prietenie, sport, schimb de ilustrate; Lupu Constanța, 18 ani, elevă, Galați, str. Scintei, nr. 149, of. 10: schimb de fotografii de actori și ilustrate; Sivu Lucian, 30 ani, tehnician, Brașov, str. Saturn, nr. 35, bl. 28, sc. A, ap. 14: teme diverse, schimb de ilustrate; Doană Elena, Craiova, str. Cernele, nr. 79: schimb de ilustrate; Aștileanu Geneva, 25 ani, Cluj, str. Oașului, nr. 152: teme diverse (în mod deosebit literatură și geografie); Popa Lenuta, 21 ani, croitoreasă, Brad, str. 1 Iunie, nr. 4, bl. C 18, ap. 3, jud. Hunedoara: schimb de fotografii de actori și ilustrate; Manole Nela, Brăila, str. Dorobanților, nr. 141: filozofie, literatură, viața tineretului, schimb de fotografii de actori și ilustrate; Guță Petre, 25 ani, funcționar, Oșelu Roșu, str. V.I. Lenin, bl. C 2, ap. 1, jud. Caraș-Severin: cinema, prietenie, schimb de ilustrate; Trică Constantin, 24 ani, lăcăuș montator, București, sect. 4, str. Colonadelor, nr. 3: mecanică, filatelie, muzică, schimb de fotografii de actori și ilustrate; Florescu Vintilă, 23 ani, Timișoara, str. Circumvoluțiunii II, bl. B 5, sc. B, et. 1, ap. 8: teme diverse, schimb de ilustrate; Lărgeanu Dănuț și Diamescu Ion, 18 ani, Iași, str. Fundacul Perjoaia, nr. 4: teme diverse, schimb de ilustrate; Grecu Ștefan, com. Țifești, sat Clipicești, jud. Vrancea: teme diverse, schimb de fotografii de actori, timbre și ilustrate; Tecu Petre, 21 ani, mecanic auto, Tg. Jiu, str. Oltului, bl. C 1 sc. 4, et. I, ap. 66: teme diverse, schimb de fotografii originale; Popovici Valentina, 21 ani, Brăila, str. Heliade Rădulescu, nr. 3: schimb de ilustrate; Teodorescu Ani, 25 ani, Brăila, str. Rahovei, nr. 19: schimb de ilustrate; Irimia Ion, 33 ani, mecanic, Galați, str. 9 Mai, nr. 6, schimb de ilustrate; Chirca Nicu, 18 ani, Oradea, str. Orșovei, nr. 5: schimb de ilustrate.

F Nr. 26 (890)
CUPON
DE PARTICIPARE
"CITITORI CĂTRE CITITORI"

DE CE ESTE NECESARĂ CETĂȚENILOR ASIGURAREA AUTOVEHICULELOR PENTRU CAZURILE DE AVARII ȘI ÎN CONDIȚIILE EXISTENȚEI ASIGURĂRII PRIN EFECTUL LEGII DE RĂSPUNDERE CIVILĂ AUTO

Intensificarea continuă a traficului rutier determină în mod inevitabil creșterea pericolului producerii de accidente, cu toate măsurile ce se iau pentru prevenirea și combaterea cauzelor care le pot pricinui și cu toată grija crescândă pe care o manifestă conducătorii de autovehicule pentru evitarea accidentelor.

Independent de voința conducătorului autovehiculului, din culpa acestuia sau fără să existe o culpă a sa ori a altcuiva, anumite evenimente neprevăzute, ca, de exemplu, ciocniri, loviri, răsturnări, derapări, o simplă neatenție, o reacție întârziată în evitarea unui pericol neașteptat etc., în afară de prejudiciul la bunurile aparținând altor persoane ca și de vătămarea corporală a unor terți, pot provoca și pagube propriului autovehicul.

După cum se știe, cu începere de la 26.II.1972, despăgubirile pentru prejudiciile de care deținătorii de autovehicule răspund, în baza legii, față de terțele persoane păgubite prin accidente de autovehicule, se plătesc de către ADAS, în tmeiul asigurării prin efectul legii de răspundere civilă auto, instituită prin Decretul nr. 471/1971 cu privire la asigurările de stat.

Prin această asigurare a răspunderii sale civile, deținătorul de autovehicul este apărat de consecințele financiare ale pagubelor pricinuite altor persoane ca urmare a unui accident de autovehicul produs din culpa sa, nu însă și pentru avariile suferite în accidentul respectiv la propriul său autovehicul. De asemenea, nu este acoperit, prin asigurarea prin efectul legii de răspundere civilă, pentru pagubele produse autovehiculului său: din accidente de care nu răspunde alt deținător de autovehicul cu prins în asigurarea prin efectul legii; din accidente în care nu sînt implicate alte autovehicule; ca urmare a altor accidente decît cele de circulație; ca urmare a unor calamități naturale.

Pentru ca proprietarii de autovehicule să aibă o acoperire, și deci să aibă drept la despăgubiri și pentru astfel de pagube, este necesar să încheie o asigurare facultativă pentru cazurile de avarii.

Această asigurare acordă protecție proprietarilor de autovehicule în următoarele cazuri (care nu sînt cuprinse în asigurarea prin efectul legii de răspundere civilă):

a) Autovehiculul a fost avariat ca urmare a faptului că în timpul circulației s-a ciocnit, lovit sau izbit:

— din culpa deținătorului (conducătorului) autovehiculului respectiv cu un alt autovehicul sau cu orice alt fel de vehicul;

— din culpa unei terțe persoane cu orice vehicul, altul decît autovehiculele cuprinse în asigurarea prin efectul legii;

— de orice corpuri mobile sau imobile aflate în afara autovehiculului (de ex. de garduri, copaci, stîlpi etc.).

Cînd în accident au fost implicate două autovehicule, din culpa comună a deținătorilor (conducătorilor) ambelor autovehicule, fiecare dintre aceștia primesc despăgubiri, în baza asigurării prin efectul legii de răspundere civilă, dar numai în proporție de 50% (dacă s-a considerat culpa ca egală) din pagubele produse fiecărui autovehicul; restul de 50% din pagubele suferite de fiecare din cele două autovehicule va fi despăgubit numai dacă, în momentul accidentului, acestea erau asigurate facultativ pentru cazurile de avarii.

b) Autovehiculul a suferit avarii sau a fost distrus ca urmare a faptului că în timpul mersului a derapat, s-a răsturnat, a căzut în șanț sau prăpastie ori în apă (cu prilejul transbordării cu bacul sau

din cauza ruperii unui pod) ori a fost lovit de unele obiecte ce au căzut pe acesta, cum ar fi: copaci, blocuri de gheață, avalanșe de zăpadă, bolovani ori mase de pămînt, pietre etc.

c) Autovehiculul, în timpul cînd staționa pe stradă, la locul de parcare sau în alte locuri, a fost ciocnit, izbit, lovit sau zgîriat fie de autovehicule neidentificate sau de alt fel de vehicule, fie de pietoni, din întîmplare sau cu intenție, ori prin căderea pe autovehicul a unor obiecte.

d) Autovehiculul a fost avariat ca urmare a defectării unor piese ale acestuia, inclusiv a anvelopelor ori camerelor, care au pricinuit accidente, cum ar fi, de exemplu, ciocnirea, răsturnarea sau deraparea autovehiculului din cauza exploziei unui pneu în timpul mersului ori a ruperii barei de direcție.

e) Autovehiculul a fost avariat ca urmare a:

— incendierii clădirii în care era garat autovehiculul, din care cauză a luat foc și autovehiculul; incendiul poate pricinui pagube și prin afumare, pătare, carbonizare etc.; cu prilejul incendiului se pot produce stricăciuni și din cauza

plozie produsă la o oarecare distanță de autovehicul;

— trăsnetului, urmat sau neurmat de incendiu, care poate pricinui pagube și atunci cînd se produce la distanță de autovehicul, sau prin efectele sale indirecte, cum ar fi, de exemplu, prăbușirea peste autovehicul a unui copac lovit de trăsnet;

— inundației, care poate produce pagube prin acoperirea locului unde se află autovehiculul cu un strat de apă provenit din revărsarea rîurilor, rupea unor diguri ori stăvilare etc., sau prin acțiunea mecanică a apelor curgătoare sau a obiectelor purtate de ape;

— altor calamități naturale, ca: ploaia torențială, grindina, furtuna, uraganul, cutremurul de pămînt, prăbușirea de teren, alunecarea de teren, efectul mecanic al greutateii gheții sau al avalanșelor de zăpadă, care pe lîngă pagubele ce produc direct pot avea efecte distrugătoare și indirect, ca, de exemplu, dărîmarea acoperișurilor sau construcțiilor peste autovehicul din cauza greutateii zăpezii sau a gheții, din cauza avalanșelor de zăpadă, a cutremurelor de pămînt, a prăbușirilor sau alunecărilor de teren,

apropiat de adăpostirea autovehiculului, dacă acesta nu poate fi deplasat prin forța proprie;

— pagubele produse autovehiculului de distrugerea sau stricăciunile prilejuite de măsurile luate la producerea evenimentului asigurat pentru salvarea autovehiculului sau a clădirii în care se afla, precum și cheltuielile făcute în vederea limitării pagubelor, dacă sînt necesare în urma unor pagube produse de cauze cuprinse în asigurare.

Suplimentar la asigurarea facultativă pentru cazurile de avarii, autovehiculele pot fi asigurate și pentru furt.

În această asigurare suplimentară sînt cuprinse:

— furtul autovehiculului, al unor părți componente sau piese ale acestuia;

— pagubele de orice fel produse autovehiculului, ca urmare a furtului sau tentativei de furt a autovehiculului, a unor părți componente sau piese ale acestuia, ori a altor bunuri din autovehicul;

— pagubele produse încăperii proprietății asiguratului, în care se afla autovehiculul, ca urmare a furtului prin efracție sau tentativei de furt prin efracție a autovehiculului, a unor părți componente sau piese ale acestuia ori a altor bunuri din autovehicul.

În cazurile în care autovehiculul, părțile componente sau piesele furate sînt regăsite, dar sînt avariate sau incomplete, ADAS plătește costul reparării ori înlocuirii părților componente sau a pieselor respective.

Importanța prezintă și asigurarea autovehiculelor pentru cazurile de avarii întîmplătoare în afara teritoriului R.S. România. Această asigurare apare necesară dacă se are în vedere că suportarea cheltuielilor de reparații, în cazurile de accidente în străinătate a autovehiculului din culpa deținătorului acestuia, poate da naștere unor dificultăți deo-

sebite în lipsa unei asigurări contractate în țară pentru o asemenea eventualitate.

Autovehiculele reprezintă, în general, valori însemnate care, după cum rezultă din cele arătate, sînt expuse la o seamă de pericole, generatoare de pagube, fie ca urmare a accidentelor de circulație, fie a altor accidente sau calamități.

Dintre aceste pagube, asigurarea prin efectul legii de răspundere civilă acoperă — după cum s-a arătat — numai pe acelea ce s-au produs ca urmare a unui accident de autovehicul și numai în cazul în care de accidentul respectiv este răspunzător deținătorul sau conducătorul unui alt autovehicul.

Ținînd seama de celelalte pagube ce se pot produce din cauzele expuse, asigurarea facultativă a autovehiculelor pentru cazurile de avarii reprezintă pentru proprietarii de autovehicule, și în condițiile existenței asigurării prin efectul legii de răspundere civilă, o necesitate efectivă de ordin economic, de protecție pentru pagubele ce le pot avea.

apei, ca urmare a măsurilor luate pentru salvarea autovehiculului sau a clădirii în care se afla acesta. Incendii se pot produce, destul de frecvent, din cauza combustibilului inflamabil împrăștiat cu prilejul unui accident de circulație, cînd s-a răsturnat autovehiculul ori s-a izbit de un alt corp;

— exploziei, urmată sau neurmată de incendiu, cum ar fi, de exemplu, explozia rezervorului de carburanți sau a rezervorului de aer comprimat ori o ex-

izbirea autovehiculului prin acțiunea mecanică a obiectelor purtate de furtună sau uragan etc.

În baza asigurării facultative a autovehiculelor pentru avarii, în cazurile menționate mai sus se acordă despăgubiri și pentru:

— cheltuielile de transport la atelierul de reparații cel mai apropiat de locul accidentului, unde se pot efectua reparațiile necesare sau la locul cel mai

**O SATISFACTIE PENTRU ORICE GOSPODINA
O DELICIOASA SPECIALITATE DE SEZON
DIN HERINGI AFUMATI LA CALD**

FILE DE HERINGI „BUCHETIER“

Dintr-un kg heringi se scot fileuri și se pun într-un vas cu oțet diluat pentru a se desăra, cu câteva ore înainte de a fi servite.

Pe platou, legumele fierte se așază în buchete în jurul fileurilor.

Se decorează cu maioneză, lămâie, roșii sau gogoșari.

Se servesc cu ulei, lămâie, sos de maioneză cu muștar.

ÎNTRERINDERA PISCICOLĂ-BUCUREȘTI

o săptămână în lume

O privire asupra cursului evenimentelor de pe arena mondială evidențiază, fără îndoială, un fenomen ce se afirmă tot mai pregnant ca un element de natură să conducă spre îmbunătățirea climatului internațional: intensificarea contactelor bi și multilaterale. Aceasta ilustrează grăitor preponderanța pe care o capătă, în concepția și acțiunea practică a opiniei publice cit și a factorilor politici de răspundere, conștiința faptului că — așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în toastul rostit la dejunul oferit în cinstea șefului statului Cambodgia — «în condițiile de azi, soluționarea reală și trainică a marilor probleme cu care se confruntă omenirea impune luarea în considerare a intereselor tuturor popoarelor, fără excepție, reclamă participarea directă și activă la viața internațională, cu drepturi egale, a tuturor statelor lumii — fie ele mari, mijlocii sau mici». Angajată plenar pe frontul luptei pentru pace și progres social în lume, împotriva imperialismului, și pornind tocmai de la considerentul enunțat, România se afirmă activ pe tărâmul dezvoltării dialogului internațional. În acest context se înscrie și vizita oficială de prietenie întreprinsă în aceste zile în țara noastră de șeful statului Cambodgia, Alteța Sa Regală, Prințul Norodom Sihanuk, vizită care — remarcă tovarășul Nicolae Ceaușescu — «este o expresie a relațiilor de prietenie și solidaritate care — în ciuda distanțelor geografice mari — leagă popoarele română și cambodgiană în lupta lor pentru o viață mai bună, pentru cauza libertății și independenței popoarelor, pentru progres social și pace în lume». Prilejuind reafirmarea solidarității militante a poporului român cu lupta forțelor populare din Cambodgia pentru redobândirea suveranității și integrității teritoriale a patriei, pentru construirea unei Cambodgii libere, democratice și prospere, această vizită, convorbirile avute, constituie în mod cert o nouă și importantă contribuție la dezvoltarea relațiilor româno-cambodgiene.

Între vizitele, contactele diplomatice ce au avut loc în răstimpul ce formează obiectul acestor rânduri, se înscrie și prezența la Hanoi, între 15 și 18 iunie, a unei delegații sovietice conduse de Nikolai Podgornii, membru al Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S., președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. Potrivit agențiilor Tass și V.N.A., cu prilejul vizitei neoficiale de prietenie în R.D. Vietnam a delegației sovietice au fost abordate probleme ale întăririi și dezvoltării în continuare a relațiilor de prietenie, solidaritate de luptă și colaborare frățească dintre Uniunea Sovietică și R.D. Vietnam, precum și situația din Vietnam în legătură cu continuarea intervenției armate a imperialismului american împotriva poporului vietnamez și cu intensificarea acțiunilor agresive ale S.U.A. împotriva R.D. Vietnam. De asemenea, la 19 iunie a sosit la Varșovia, într-o vizită oficială de prietenie în R.P. Polonă, Iosip Broz Tito, președintele R.S.F. Iugoslavia, președintele Uniunii Comunistilor din Iugoslavia. În cadrul vizitelor pe care le întreprinde într-o serie de țări socialiste europene, delegația de partid și de stat a Republicii Cuba, condusă de Fidel Castro, prim-secretar al C.C. al P.C. din Cuba a purtat tratative la Berlin cu delegația de partid și de stat a R.D. Germane, condusă de Erich Honecker, prim-secretar al C.C. al P.S.U.G. După vizita efectuată în Cehoslovacia premierul indian Indira Gandhi a sosit la Budapesta. Și tot în aceste zile, după cum au transmis agențiile de presă, în capitala R.P. Chineze a sosit, potrivit înțelegerii intervenite între guvernele chinez și american, consilierul special al președintelui S.U.A. pentru problemele securității, Henry Kissinger.

Contactelor bilaterale înregistrate de agenda internațională li s-au alăturat însă și o serie de reuniuni a căror importanță rezidă nu numai în participarea reprezentanților unui mare număr de state, dar și în tematica de stringentă actualitate care a constituit obiectul dezbaterilor. Astfel, cea de-a IX-a Conferință la nivel înalt a Organizației Unității Africane, desfășurată la Rabat în prezența șefilor de stat și de guvern sau a reprezentanților acestora din 40 de țări membre ale O.U.A., a adoptat noi măsuri vizând intensificarea luptei pentru lichidarea definitivă a colonialismului și rasismului pe continentul african. Iar la 19 iunie și-a început lucrările în capitala finlandeză — Helsinki — prima conferință a miniștrilor culturii din țările europene, organizată sub egida U.N.E.S.C.O. și care are loc — așa cum remarcă președintele Finlandei, Urho Kekkonen, «într-un moment care pare mai favorabil, decît oricînd înainte, dezvoltării relațiilor în Europa». Este, de altfel, încă unul din elementele ce evidențiază procesul marcat de destindere din Europa, în vremea din urmă, care a creat condiții favorabile trecerii la activitatea practică de pregătire multilaterală a conferinței pentru securitate europeană.

Dar pe eșichierul internațional se manifestă și tapte în totală contradicție cu tendința pozitivă spre găsirea căilor celor mai potrivite de înțelegere și colaborare, spre abordarea și reglementarea problemelor litigioase, spre normalizarea relațiilor internaționale. O puternică dezaprobare stîrnește, astfel, atitudinea S.U.A. în problema Indochinei, intensificarea acțiunilor agresive împotriva R.D. Vietnam, refuzul de a se reaseza la masa tratativelor — în pofida chemării pe care au adresat-o reprezentanții R.D.V. și ai G.R.P. al Republicii Vietnamului de Sud, în patru rânduri — pentru a se ajunge la o reglementare politică a conflictului. Este timpul să se înțeleagă — și experiența istoriei, ca și a acestor zile, cînd forțele patriotice din Vietnamul de Sud, din Cambodgia, din Laos, dau puternice lovituri trupelor saigoneze, ale regimului Lon Nol sau ale celui de la Vientiane, precum și agresorilor americani, constituie o atestare puternică a acestui fapt — că, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la dejunul oferit în cinstea prințului Norodom Sihanuk — «nu există astăzi în lume forțe în stare să ingenuncheze un popor hotărît să lupte plin la capăt pentru apărarea dreptului său sfînt de a-și decide în mod liber și suveran destinele».

L. CIOARĂ

Martți, 20 iunie 1972

Declarația privind mediul înconjurător ca și celelalte documente și rezoluții adoptate la Conferința Națiunilor Unite asupra mediului înconjurător au pus — după cum s-a apreciat — jaloanele unei abordări mai eficiente și organizate a problemelor politicii ecologice mondiale. Pe măsura desfășurării lor, lucrările Conferinței de la Stockholm au îmbrăcat un caracter politic tot mai accentuat. Participanții (în fotografia 1, sala conferinței), printre care s-au aflat și reprezentanții țării noastre, au subliniat interdependența strînsă dintre imperatiile apărării mediului înconjurător și problemele majore cu care este confruntată azi omenirea. Au fost astfel condamnate războaiele și cursa înarmării, în special nucleare — principala amenințare a vieții pe Pămînt — s-a insistat asupra necesității respectării principiilor fundamentale ale dreptului internațional, a lichidării subdezvoltării economice.

STOCKHOLM

în sala conferinței...

...și pe străzile orașului

În tot timpul lucrărilor Conferinței Națiunilor Unite, la Stockholm au avut loc, paralel, alte conferințe, expoziții, reuniuni consacrate aceleiași teme a luptei împotriva poluării. Și, de asemenea, manifestații de stradă. Au fost demonstrații anti-războinice în care oamenii au protestat împotriva agresiunii S.U.A. în Vietnam, și au purtat pancarte cu inscripții ca: «S.U.A.: opriți poluarea Vietnamului cu cadavre» (fotografia 2), demonstrații împotriva altor factori poluanți ai vieții contemporane, ca subdezvoltarea, foametea, corupția.

„raportul peers“ și adevărul despre masacrul

A trebuit să treacă patru ani și trei luni de la zguduitorul masacrul săvîrșit de unități americane în satul sud-vietnamez My Lai, pentru ca într-un document oficial, cuprinzînd concluziile comisiei de anchetă, condusă de generalul William R. Peers, să se recunoască absoluta vinovăție a militarilor americani care au comis acest act de genocid.

Ancheta întreprinsă de generalul Peers a început în noiembrie 1969, abia la 19 luni de la exterminarea populației satului My Lai și după ce scandalul în jurul încercărilor de mușamalizare a acestui caz luase proporții, opinia publică insistînd pentru dezvăluirea întregului adevăr. Între timp s-au făcut încercări evidente de a-i absolve de orice vină pe militarii americani, printre care cîțiva colonei și generali, care se aflau în martie 1968 (cînd a fost distrusă localitatea) la comanda diviziei «American», cuprinzînd unitățile care au «luptat» în zona My Lai (Song My). Se știe de altfel că, după un proces sui-generis, cîțiva dintre principalii executori ai comenzilor criminale (locotenentul Calley, căpitanul Medina și alții) au fost pur și simplu achitați. Chiar și generalul Samuel W. Koster, comandantul diviziei, citat în 27 cazuri specifice de «comenzi greșite» și... «omisiuni» stranii, a fost pus în afară de orice acuzare. De asemenea, generalul de brigadă George H. Young, acuzat în 16

IRAK: după promulgarea legii 69

Legea nr. 69, prin care guvernul irakian a naționalizat consorțiul «Irak Petroleum», continuă să se afle în atenția opiniei publice. Măsura adoptată de autoritățile de la Bagdad face să se înțeleagă mai bine — cum scrie «Nouvel Observateur» — că «într-adevăr, s-a schimbat ceva în imperiul petrolului. Ce anume? Țările arabe devin majore». Să ne amintim — scrie comentatorul citat — «în 1951, aprigul iranian Mossadik și-a frânt gîtul într-o chestiune asemănătoare... Douăzeci de ani mai târziu, Algeria, prima, a reluat sfidarea. Mai mult: a reușit complet... Putea să constituie excepția... Dar nu: Algeria tace școală. Azi Irakul îi urmează pasul și elaborează o lege care, dintr-o dată, îi consacră suveranitatea asupra propriului teritoriu și deschide ostilitățile cu «Irak Petroleum», o putere pe care nimeni n-a învins-o pînă acum...»

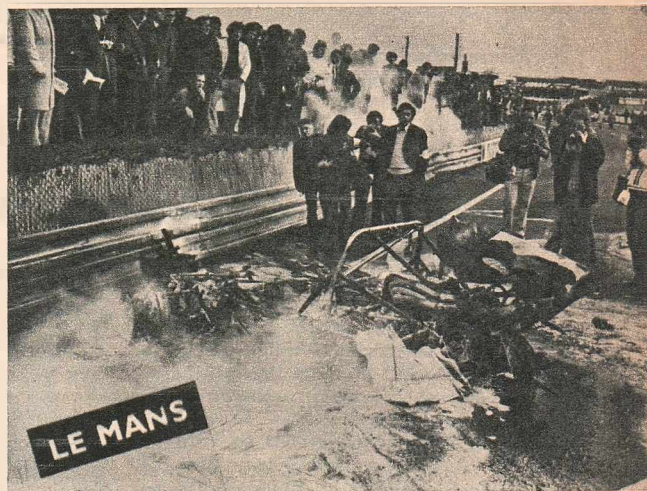
Referindu-se la soliditatea poziției Irakului în această înfruntare cu unul dintre cele mai mari trusturi petroliere internaționale, observatorii subliniază rolul important jucat de solidaritatea față de Irak manifestată de Siria — care, naționalizînd la rîndu-i bunurile I.P.C., a făcut posibilă continuarea transportului pe teritoriul sirian a petrolului extras din Irak și a exportului acestuia prin porturile de la Mediterana — precum și de O.P.E.C. și O.P.A.E.C. (Organizația țărilor arabe exportatoare de petrol), care și-au declarat deschis intenția de a susține Irakul prin toate mijloacele susceptibile să asigure succesul inițiativei sale

Naționalizarea lui «Irak Petroleum Co» și crearea noii «Companii irakiene pentru operațiunile petroliere», destinată preluării bunurilor și activităților consorțiului anglo-americano-olandezo-francez, a fost primită cu deosebită satisfacție de populația Bagdadului (în fotografie) ca și de pe tot cuprinsul Irakului.

Ploi torențiale abătute asupra orașelului Rapid City și a împrejurimilor sale (statul Dakota de Sud — S.U.A.) au provocat o catastrofală inundație. Pînă la ora scrierii acestor rînduri bilanțul victimelor indica un număr de 208 morți, dar nu se cunoștea soarta a peste 500 de persoane date dispărute. Totodată, șuvoaiele de apă, venite cu viteză de pe pantele colinelor din apropiere, au măturat din drumul lor năvalnic case, poduri, automobile, stîlpi de telegraf — provocînd scurtcircuite ce au declanșat explozii ale conductelor de gaze etc. — înregistrîndu-se astfel mari pagube materiale.

calamități, catastrofe în serie

În cursa de 24 de ore de la Le Mans și-a plătit și anul acesta tributul de sînge prin accidentul mortal al pilotului Joachim Bonier, precedat de un alt accident (în fotografie) din care Lionel Nogues (Monaco) a reușit să scape numai cu arsuri.

Multe, nenumăratele brancarde aduse, odată cu echipele de salvare, la una dintre cele mai importante mine rhodesiene de cărbune la puțină vreme după teribila bubuitură ce s-a făcut auzită de acolo, n-au mai putut fi pînă la urmă aproape de nici un folos. Catastrofa de la puțul nr. 2 al minei «Wankie», aparținînd trustului «Anglo-American Co.», a costat viața a peste 424 de mineri (176 rhodesieni, restul zambieni, mozambicani, malawezi, tanzanieni, sud-africani), în imensa lor majoritate negri, înscruindu-se printre cele mai mari tragedii miniere din lume. Supraviețuitori? Doar opt, dintre care unul a sucombat ulterior.

din my lai

1
În satul My Lai — după plecarea companiei «Charlie».

2
Calley (x) și cîțiva dintre complicii săi — atunci cînd nu se cunoșteau încă «detaliile» raportului Peers.

3
Generalul Koster. A încercat zadarnic să ascundă adevărul.

4
După ce a fost achitat anul trecut, căpitanul Ernest Medina avea motive să jubileze. Dar acum?...
3

cazuri specifice, n-a fost sancționat. Rezultatul? My Lai a fost acoperit pur și simplu de stratul gros al dezinformării, ca și cum totul s-ar fi petrecut în limitele unor operațiuni militare obișnuite în caz de ostilități.

Dar iată că zilele acestea adevărul a putut fi scos la lumină. Publicarea de către «New York Times» a unor pasaje revelatoare din raportul secret întocmit de Comisia Peers a avut la Washington efectul unei bombe. Reiese clar din acest document că militarii americani din compania «Charlie» au comis efectiv atrocitățile de la My Lai și că, ceea ce nu se știa pînă acum, la rîndul ei, compania «Bravo», din aceeași divizie «Americal», a exterminat populația satului MY KHE, situat la trei kilometri de MY LAI. «Soldații — relatează «New York Times» — au pătruns în localitate și au început să tragă, fără a ține seama de nimic, în populație. Victimele — în cea mai mare parte femei și copii — au fost ciuruite de gloanțe în timp ce încercau să se adăpostească sau să fugă». Raportul Comisiei Peers îl acuză direct pe generalul Koster pentru că a ascuns adevărul asupra celor petrecute și a încercat să justifice actul de genocid. Sînt acuzați de asemenea generalul George Young și colonelul Oran Henderson, fostul comandant al brigăzii a 11-a de infanterie, din care făceau parte Calley și Medina.

VARȘOVIA un experiment: opera kameralna

Correspondență specială
de la Radu VOICAN

În mai toate metropolele lumii, aceeași întrebare în mintea melomanilor: se perimează opera? S-ar părea că genul de aur al lui Caruso, Patti, Folescu, Melba, Șaliapin, Toscanini, Elizabeth Schwartzkopf, Freni, Spiess, stă sub sabia lui Damocles. La întrebări se dau însă și răspunsuri. La Varșovia, Ștefan Sutkowski — muzician rafinat, cu fantezie și energie practică — a răspuns, inaugurând recent, ca director, prima stagiune a Operei de cameră (Kameralna) din Varșovia. Am fost la debutul noii instituții care și-a început cariera cu premiera «Carmagnola» de Moniuszko. O operă conservată cu pietate în arhive și reinviată miraculos într-o superbă seară pe scena unui teatru cochec din cartierul Żoliborz. Un spectacol plin de vervă, cu un umor robust, mai aproape de «Clochemerle» sau «Colas Breugnon» decât de «Tango» și învecinat cu Stanislaw Leż ori Max Frisch, desfășurat într-un ritm îndrăcit cu concursul unei excelente echipe de interpreți (Andrei Hiolski de la Wielki Teatr, stea nr. 1!) care cîntă, dansează, se mișcă și dialoghează cu fermecătoare dezinvoltură, cucerind fără rezerve o sală arhiplină. Totul pe muzica autentică, din secolul 19, a lui Moniuszko. («Muzica dictează stilul reprezentației, însă cîntul nu trebuie să înșepenească jocul interpreților» — Sutkowski.) Dar cu alt libret (extrem de savuros și spiritual scris de poeta Joanna Kulmowa) Sacrilegiu? Sutkowski neagă: «Muzica rezistă și, pentru ca spectacolul să adere la noi cei de azi, ne-am permis să folosim alt libret». Deci «remake» (elogiat, de altfel, pînă și de cei mai acerbi critici varșovieni). «Dar nu absolutizăm procedura, ci o aplicăm de la caz la caz (tot Sutkowski), pentru că dacă astăzi din «Pygmalion» al lui Bernard Shaw s-a născut viabilul musical «My fair Lady» de Loewe, de ce să fie o erezie mariajul între o muzică veche și un libret modern?»

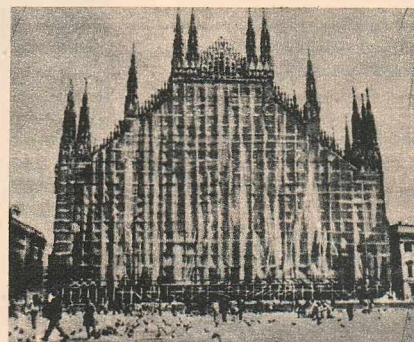
Așa că **Warszawska Opera Kameralna** (cu o orchestră de numai 24 instrumentiști și un mînușchi de interpreți vocali) își continuă drumul cu «Serva padrona» de Paisiello, «Pimpinone» de Telemann, «Șarlatanul» de Karol Kurpinski (prima jumătate a secolului 19); foarte probabil «Bastien și Bastienne» de Mozart, «Il maestro di capella» de Cimarosa, «Sonete de dragoste» de Tadeusz Baird, «Telefonul» de Gian Carlo Menotti... Mă gîndesc că la București aerul proaspăt ce se face simțit la Opera română poate să reanime proiectul mai vechi al unui studio și mă întreb: vom salva genul? Chiar din următoarea stagiune? Foarte posibil. Semne bune există, mai ales că Bucureștiul e metropolă a muzicii!

la baza militară din sagami

Pichete de demonstranți în fața bazei militare americane de la Sagami — prefectura Kanagawa. De astă dată nu este însă vorba numai de manifestarea protestului împotriva prezenței bazelor S.U.A. pe teritoriul Japoniei, ci și de exprimarea indignării populației japoneze față de faptul că la aceste baze sînt aduse din Vietnamul de Sud, pentru a fi reparate, tancuri și alt material militar aparținînd trupelor americane și saigoneze, retrimise înapoi de aci pe frontul sud-vietnamez.

domul din milano — fațada invizibilă

Timp de doi ani Domul din Milano va arăta așa cum e prezentat în această fotografie, adică îmbrăcat într-o schelă înaltă, acoperită cu un fel de cortină. În acest interval de timp se va lucra la restaurarea fațadei — menită să remedieze daunele aduse de acțiunea în timp a factorilor atmosferici și infiltrărilor de apă. Aceasta este ultima fază a unei laborioase operațiuni de «reîntinerire» a Domului începută acum zece ani.

revolta împotriva lui domincis

Senzația de groază nu se datora rîsetelor imprimate pe bandă de magnetofon ce se auzeau în permanență în sala rezervată la cea de-a 36-a Bienală de la Veneția sculptorului De Dominicis. Nici scheletului uman ținînd de lanț un schelet de cîine. Nici bătrînului și tînrului, în carne și oase, cocoțați pe niște scaunele atîrnate sus, lîngă tavan. Senzația de groază se datora prezenței — ca exponat — a lui Paulo Rosa, un infirm orb și surd, căruia i se agățase de gît o pancartă cu inscripția «Soluție pentru nemurire». Această idee monstruoasă a stîrnit revoltă în rîndul celorlalți artiști, al criticilor și publicului. Dominicis a consimțit în cele din urmă — după ce a fost tratat timp de două ore cu epitete ca «sadic», «inuman», «nazist» — să-l înlocuiască pe Paulo Rosa cu un alt «exponat». «S-a atins nu numai ultima treaptă a prostului-gust — comentează «Corriere della Sera». Au fost profanate în cadrul unei expoziții care mai poartă încă pe frontispiciul său cuvîntul «artă» principiile elementare ale civilizației, ale respectului inalienabil pentru om».

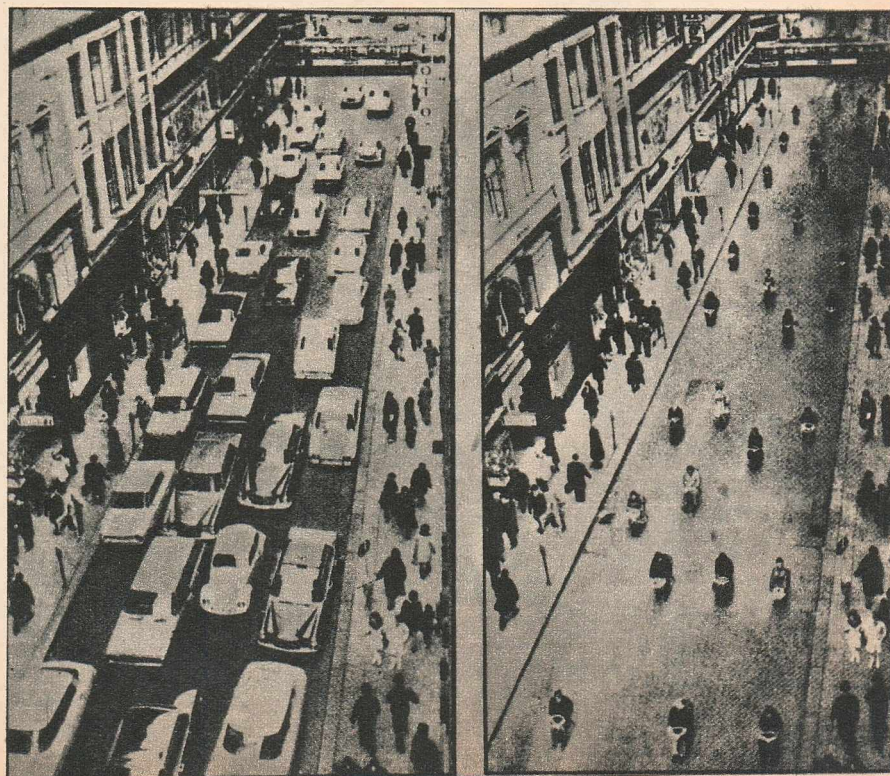

„parcaj forțat“ sau străzi fără automobile

Dilema este greu de rezolvat. Cel puțin pentru un timp. Dar încă de pe acum problema unei alegeri se pune cu acuitate. Dacă automobilul își continuă proliferarea în ritmul actual, metropolele lumii riscă să se transforme, la un moment dat, în niște imense arii de «parcaj forțat». Străzile orașelor vor fi pur și simplu sufocate de avalanșa în continuă creștere a mașinilor. Nici un plan urbanistic nu rezistă acestui asalt. Sutele de specialiști participanți la recenta reuniune internațională «Transpo '72», ce a avut loc la Washington, și-au pus întrebarea; Cînd va muri automobilul? Sau mai bine spus cînd va fi... ucis? Poate peste 15-20 de ani se va afla răspunsul. Pînă atunci se caută cu înfrigurare soluții. La Freiburg în R.F.G. și la Morgantown (Virginia) în S.U.A. au și fost concepute unele proiecte pentru asigurarea transporturilor publice cu alte mijloace decât cu automobilul. Alternativa oferită este un fel de vehicul individual cu motor electric, care nu va polua mediul ambiant.

Cele două fotografii alăturate vă dau posibilitatea de a alege.

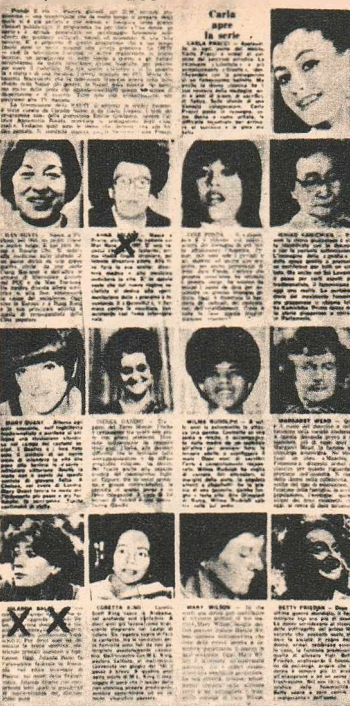
De o parte, strada-prizoniera limuzinelor; de alta, aceeași stradă degajată de monștrii cu patru roți. Nimeni nu se mai întreabă însă ce se va întîmpla cînd străzile vor fi înșesate și de acești pitici ai viitorului? Pînă una alta, perspectiva nu pare, după cum vedeți, prea atrăgătoare.

Iredicii donne del nostro tempo

● I «culturali» della televisione variano una galleria di personaggi femminili di tutti i ranghi. Dalla Fracci alla Fonda, da Mary Quam a Wilma Rudolph - Converse all'italiana

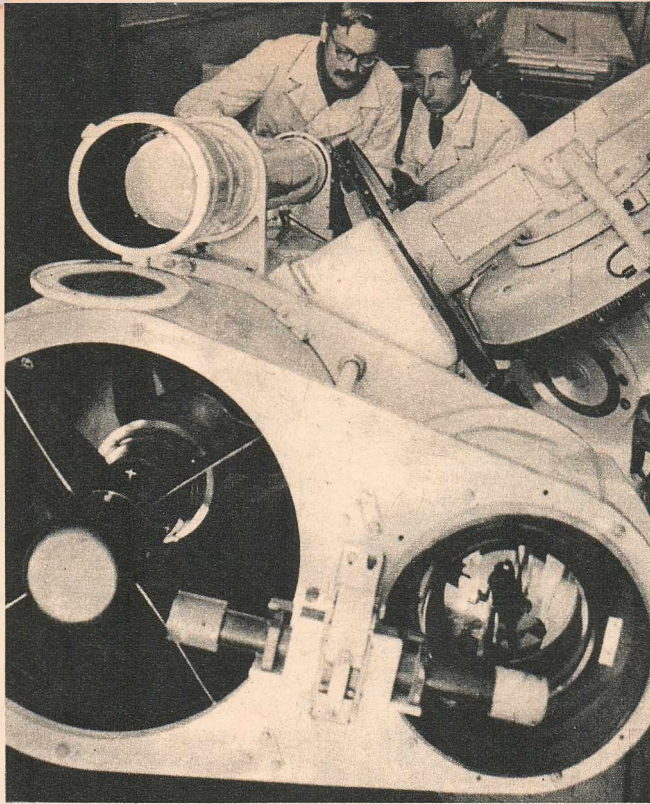

două românce la tv italiană

Televiziunea italiană a inaugurat un «serial» intitulat *O femeie* — o țară. Este vorba de 13 întâlniri cu personaje feminine care au ajuns să cucerească celebritatea într-un domeniu sau altul. Ziarul «Paese Sera» publică scurte prezentări ale eroinelor noii emisiuni. Alături de Jane Fonda, Carla Fracci, Indira Gandhi, Margaret Mead, Coretta King, Betty Friedan, Wilma Rudolph, se află și două românce: prof. dr. Ana Aslan (*) — „care sub regimul socialist s-a dedicat experimentării procainei și a inventat «Gerovitalul», medicament împotriva îmbătrânirii care i-a adus celebritatea mondială” — și Iolanda Balaș (**), cea care «timp de zece ani a dominat scena sportivă, stabilind repetate recorduri mondiale».

la cape town

O amplă mișcare de condamnare a regimului rasist se desfășoară în întreaga Republică Sud-Africană. Cu toată interdicția instituită de către autorități asupra organizării manifestațiilor, la Johannesburg, Durban, Cape Town, Pretoria și în multe alte localități au avut loc demonstrații a căror importanță caracteristică constă în antrenarea, alături de negri și indieni — într-o proporție nemaîntâlnită pînă acum — a albilor: studenți, prelați ș.a. În fotografiile demonstranți reprimăți cu brutalitate de poliție la Cape Town.

ciclopul din alatau

Unul dintre cele mai active și modern utilizate observatoare astronomice din U.R.S.S. este cel din Munții Alatau (R.S.S. Kazahă), a cărui activitate de cercetare este dirijată de Institutul «Sternberg». Zi și noapte, un grup de colaboratori științifici cu mare experiență efectuează observații astronomice în legătură cu Soarele, Luna, corpurile cerești din zona ultravioletă a spectrului. Ciclopul din Alatau a realizat, pentru prima oară în practica mondială, măsurători de înaltă exactitate a parametrilor mișcării în spațiu a stațiilor automate sovietice «Luna-17» și «Luna-19» cu ajutorul aparatului optic — fototelevizat. Cu ajutorul unor telescoape relativ mici (cu oglinzi avînd doar 48 cm diametrul) cercetătorii științifici au reușit să urmărească «în direct» evoluția aparatului cosmic «Sonda-3» care a zburat în jurul Lunii și apoi a amerizat în Oceanul Indian.

În imagine: telescopul central este pregătit în vederea unor noi explorări astronomice.

Foto: A. P. N.

cronica de trei secunde

LACUL '72

Iubita mea, nu fi speriată, nu tremura, nu chema batista, nu va fi nimic de plîns, trebuie să privim situația în față cu curaj, fără cuvinte mari, numai noi doi vom hotărî, de aceea n-am venit la tine acasă, ca să nu afle mama, să nu se amestece tata, să nu tragă cu urechea mătușa, lacul e liniștit, pădurea tace, uite, tac — ca să-ți revii... Trage atent aerul în piept. Fii tare. Respiră adînc, lasă-mă să te mîngîi o clipă pe obraz, sss, nu fi speriată... Nu pot să te sărut. Nu vreau să te sărut, să rămînem la mîngîieri, mîngîie-mă și tu, pe față, pe păr, sărutul mă poate bloca, sărutul blochează creierul, doctorul Fritsch zice că în timpul unui sărut pulsul sare de la 72 la 110, singele circulează de două ori mai repede în vene, temperatura și tensiunea cresc rapid... o, nu clipi atât de dureros, nu suport... se contractează ficatul printr-o bruscă producere de zaharuri în timpul sărutului. Viața ni se scurtează cu trei minute la fiecare sărutare, lasă-mă să te mîngîi, iubito, frumusețea mea, creierul meu, tensiunea mea, sărutul trebuie manipulat cu precauția impusă de armele de foc, zice și Hunting, Hunting din Los Angeles, iar Loellegen, draga mea, Herbert Loellegen susține că sărutul e principalul mijloc de transmitere a gripei, difteriei, variolei, tuberculozei și hepatitei, dragostea mea, ciuta mea, minunea mea, nu mă privi așa, știi că ești sănătoasă, știi că ai tensiunea

bună, dar vin cei de la Universitatea din Keele care stabilesc fără nici o umbră de îndoială, fără nici o umbră, iubito, tu care m-ai dus la cinema pentru primul sărut în întineric, că sărutul transmite un virus, pînă mai ieri necunoscut, uită ziua de ieri, a fost prea frumoasă, sufocant de frumoasă, morbid de frumoasă, un virus care dilată amigdalele, care inflamează căile respiratorii, care dă o stare generală proastă, o știu, niciodată noi doi nu ne-am amestecat în problemele interne ale altor țări, dar în Venezuela ministrul sănătății a limitat la începutul iernii, a limitat la maximum numărul de sărutări pentru a preveni răspîndirea gripei, dovadă că și în Anglia un tânăr recrut a molipsit de pojar toată cazarma, după ce și-a luat adio de la logodnica sa, eu, eu nu vreau să-ți spun adio, iubito, nu de asta te-am adus aici, eu cred în Byron care zice că dacă-i adio, adio pentru totdeauna, ori eu vreau ca totdeauna să nu fie adio între noi, dar medicii sînt unanimi... o, nu plînge, nu plînge minunea mea, sănătatea mea, pulsul meu... absolut unanimi că sărutul e un act antiigienic, lipsit de demnitate și total inutil... nedemn și inutil, totalmente inutil, și te întreb atunci, ce facem? Cum ne prelungim ca să nu murim? Cum ne sărutăm ca să nu scurtăm...? Ne păstrăm demni și nu ne mai...? Devenim utili...? Și atunci cum?... Ce facem, iubito, ce facem?... O, clipă, oprește-ți zborul!

Radu COSAȘU

agendă

După multe speculații în legătură cu eventuala candidatură a senatorului EDWARD KENNEDY în alegerile din S.U.A., iată că acesta a ținut să declare, pentru prima oară în mod public, că ar accepta să candideze la vicepreședinția S.U.A., în cazul în care senatorul McGovern, care și-a adjudecat pînă în prezent cele mai mari șanse în alegerile premergătoare convenției de la Miami, ar fi desemnat candidat al partidului democrat la prezidenție.

Discriminările la care sînt supuși majoritatea celor 800 000 muncitori italieni nevoiți să-și caute de lucru în străinătate — și îndeosebi situația celor angajați în R.F.G. și Franța, cărora nu li se recunosc diplomele profesionale ca și drepturile sindicale, nu li se asigură condiții adecvate de locuit — au fost denunțate de ministrul italian CARLO DONAT-CATTIN în cadrul intervenției sale la conferința de la Luxemburg a miniștrilor pentru problemele sociale din țările Pieței comune.

Abia reîntors de la Tokyo, consilierul președintelui S.U.A. pentru problemele securității naționale, HENRY KISSINGER, a plecat la Pekin, pentru o vizită de cinci zile în R.P. Chineză. Această vizită, conform cu comunicatul comun chino-american din februarie 1972, a prilejuit, după cum s-a anunțat, consultări concrete consacrate normalizării pe mai departe a relațiilor dintre R.P. Chineză și S.U.A. și continuării schimbului de vederi în probleme de interes comun.

Într-o declarație făcută corespondentului agenției MEN la Rabat (Maroc) ministrul de externe egiptean, MURAD GHALEB, a confirmat știrile potrivit cărora în prezent au loc consultări politico-diplomatice în legătură cu eventuala convocare a unei reuniuni a țărilor nealiniate din zona Mediteranei. O asemenea întâlnire ar avea caracter pregătitor în perspectiva viitoarei Conferințe a miniștrilor de externe ai statelor nealiniate, care va avea loc în august la Georgetown, în Guyana.

După «Montedison», altă mare firmă se află în virtutea crizei acute: «Ignis». Principalul producător italian de mașini și aparate electromenajere, nefiind în stare să facă față dificultăților financiare, a trebuit să capituleze în fața gigantului olandez «Philips» care, în virtutea unui contract încheiat zilele acestea, a înghițit pur și simplu firma «Ignis». Singura consolare a fostului proprietar GIOVANNI BORGHI: un stoc de acțiuni și titlul de... președinte de onoare.

Al cincilea volum de memorii (1959-1961) al fostului premier britanic HAROLD MACMILLAN cuprinde aprecieri puțin măgulitoare la adresa unor personalități politice: Adenauer — «infurmat, suspicios, avar»; L.B. Johnson — «total lipsit de forță intelectuală»; John Kennedy — «de un amotism diplomatic necugetat» etc. Ziarul «Times» apreciază că, în schimb, volumul caută să scoată în evidență calitățile de om de stat ale autorului, rolul pe care acesta l-a jucat în arena politică.

cronica satirică

umor

de Adrian ANDRONIC

de Teodor MAZILU

secătura

Are, într-un fel, eleganța vechilor fanți, o elevată violență care atrage atenția ca un far în noapte. Pe cit e de sec, pe alt e de lucios. Și-a dat cu briantină și peste clau de păr și peste viața psihică; important e să lucească... Căci prima datorie a unei secături e să lucească.

Dacă am spune că această zglobie briantină minte, ar însemna să idealizăm situația. El nu cunoaște decât minciuna, de adevăr știe așa, din auzite, are o idee vagă, ca de o țară de care a auzit și pe care n-a văzut-o niciodată. Totul e făcut la el din nisip, paie, cocă. Are un suflet de cocă, un temperament de paie și convingeri de nisip. Pe nimic nu te bizui la el. Înșală pe toți fără efort. Înșală cu grație, ca și cum ar cânta din muzicuță. Dar secătura își înșală cu aceeași dezinvoltură și prietenii, și dușmanii. Toți sînt buni de mințit și de jecmănit, n-are nici un scrupul, nici un criteriu. Bani să iasă... Sau măcar un nenorocit de șprît. Ceva acolo... Cit de cit.

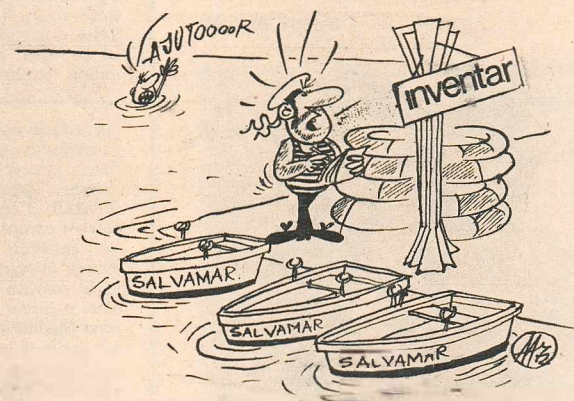
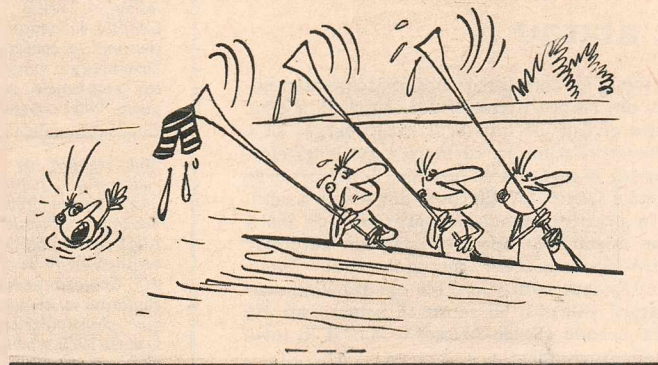
Suflet de cerșetor, secătura are aerul unui prinț. El cerșește cu demnitate, ca și cum ar fi vorba de un impozit la care sufletul lui peticit are tot dreptul.

Nu există păcat pe care secătura să-l ignoreze. Dar toate mirșăviile secătura le face cu prudență. Căci secătura n-ar fi secătură, dacă n-ar fi laș. Așa, elegant, cleios și lucios cum e, secătura știe să fugă. Fuge cu demnitate, își aranjează în goana friei freza, dar fuge...

Nu există om pe care să nu-l fi înșelat... Nu-l rabdă inima să nu ciupească ceva. Chiar după ce a făcut o afacere, chiar după ce a jecmănit pe cineva pînă la piele, tot mai ciupește. În ciupit își recunoaște sufletul mic de nisip și cocă. A trăi înseamnă a ciupi... Dacă nu ciupești, înseamnă că nu trăiești... Strînge firimituri cu aerul unui nabab care strînge diamante. Își oferă mereu serviciile lui. Are buzunarele burdușite cu tot felul de oferte și servicii. N-are nimeni nevoie de aceste servicii, dar ți le dă cu sila, de parcă ar fi untură de pește. Serviciu iluzorii din care numai el are de cîștigat.

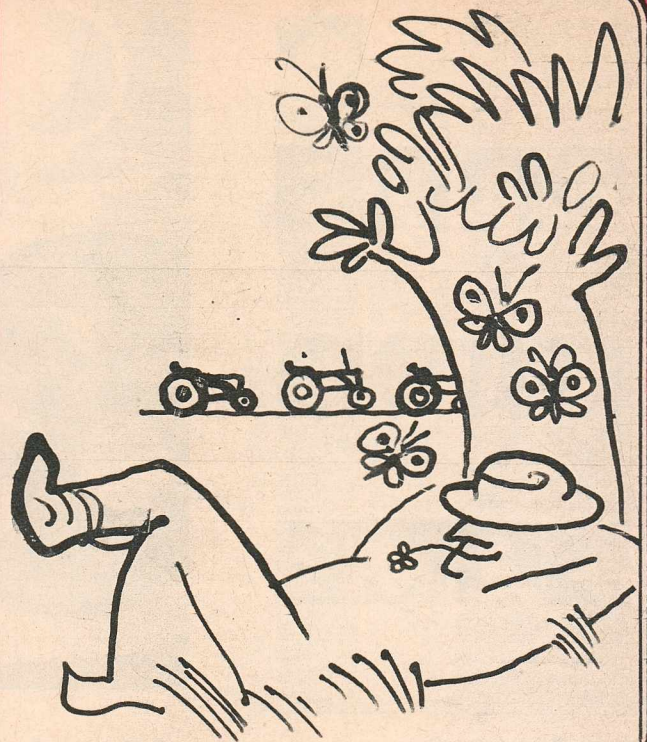
N-are rost să-i căutăm o altă denumire. Cuvîntul «secătură» îl exprimă cu rigoare științifică.

— Cine e individul?
— O secătură...

—Deci: trei bărci, nouă rame, opt colaci de salvare...

de Sorin POSTOLACHE

BUCOLICĂ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											
12											

ORIZONTAL: 1) Pe-un picior... — de plai/ 2) Pe-o gură... — de rai/ 3) Iată vin... — în cale (!)/ 4) Se cobor la vale/ — Trei turme de miei/ Cu trei ciobănei/ 5) Avat — Așa cum l-a făcut maica natură. 6) Prins de veste — Ciorbe drese cu zer. 7) ...cel ungurean și cu cel vrancean — Celebru sculptor grec (sec. IV î.e.n.) — Pur și simplu printre brazi și pâltași. 8) Chimiraș de oraș — Nespusă frumusețe a naturii din Miorița. 9) Sus la munte, la izvor — Bolta rece a lui Eminescu — Scobit, concav... 10) Răspindește în toată lumea succesele «Mioriței» — Vestea, poveste. 11) Creată de miini îndemnatice — Că la nunta mea/ A căzut o stea. 12) Pe lângă miorițele dobrogene — ... Cel moldovean/, C-are oi mai multe/ Mîndre și cornute/ Și cai învățați/ Și cîini mai bărbați/

VERTICAL: 1) Specialitatea... păcurarilor — Greșeală... 2) Cilindru — Petre-

cere... bucolică în Deltă... 3) Oraș în India — A sparge gheața inimilor de piatră. 4) George Stavăr — Nedespărțitul tovarăș al ciobanilor pe coclaurile munților. 5) În fața spectacolele ansamblului «Miorița» — Nimic (pop.). 6) Cîntăreț de la munte — Toți din Moldova. 7) Arie (pop) — Ieșire din anonim — În centrul haosului! 8) Cu relații într-un cerc științific — Tîrg (abr.) — Masă ciobănească în spațiul mioritic. 9) Insulă antică în arhipelagul grecesc — Diminutiv feminin. 10) Fluiet ciobănesc sau talangă mioritică — Cu nasul în vînt. 11) La ieșirea din sat! — Marele anonim. 12) Fluiet de soc./ mult zice cu foc./ fluiet de fag./ mult zice cu drag./ fluiet de os./ mult zice duios/ (pl.) — Cîntec tradițional... — La apus de soare.

I. PĂTRAȘCU

Dicționar: AUN — AJI-ANA.

Dezlegarea jocului «HAI LA GROAPA CU FURNICI!» apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) ESOP — ARIPI — C. 2) COCON — ANTENE. 3) UA — LAPTE — RUR. 4) ARMATA — LINNE. 5) TE — RUFĂ — BITA. 6) O — PERIUTE — AL. 7) ROI — A — RANA — E. 8) UNS — MAI — PG. 9) MATCA — RAMURA. 10) O — ELINI — ACAT. 11) TINARA — FLAUT. 12) OLIV — SUMATRA.